სამთავრობო პროგრამა

2025-2028

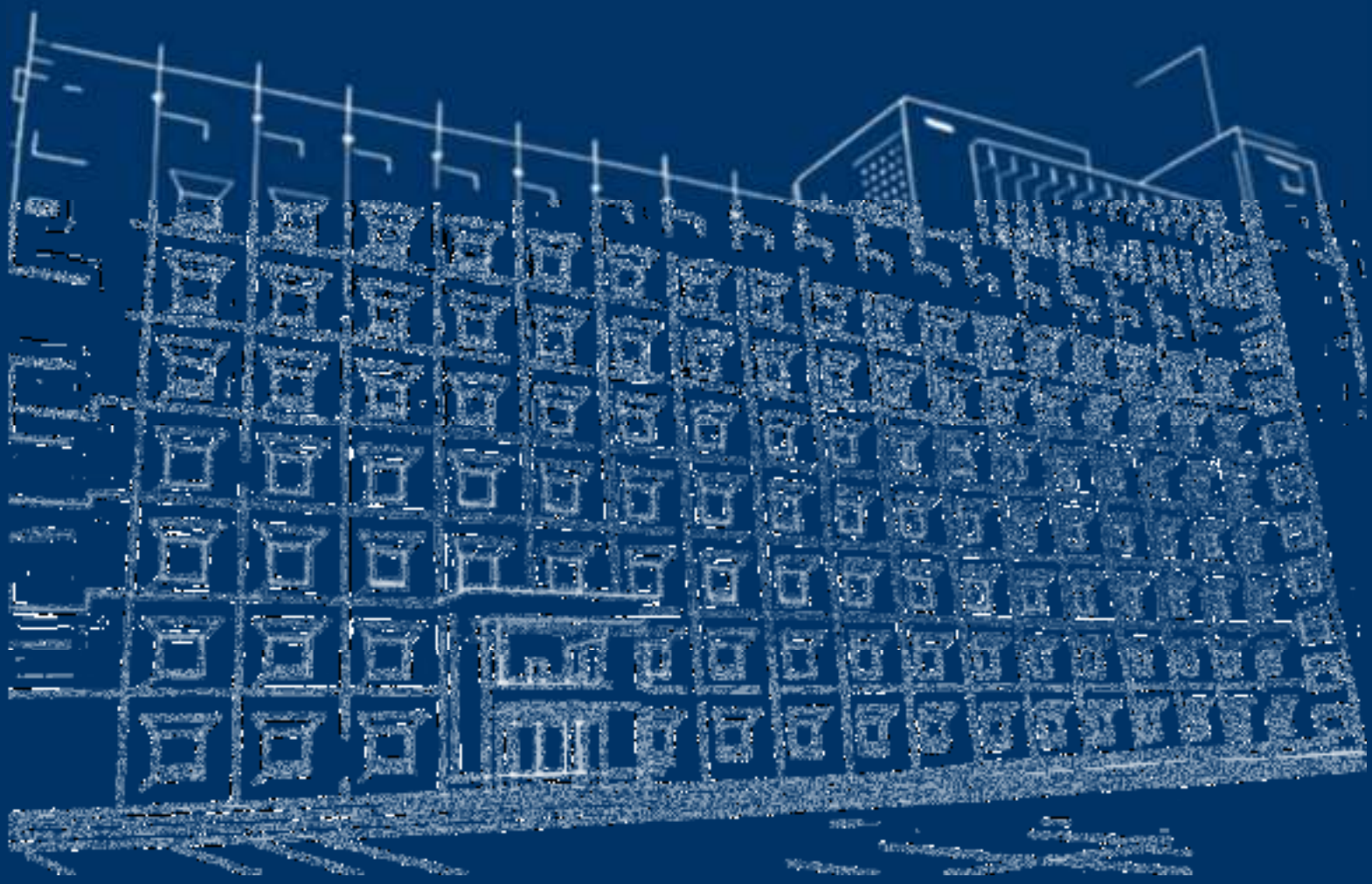

სამთავრობო პროგრამა

2025-2028

მხოლოდ

მშვიდობით

ღირსებით

კეთილდღეობით

ევროპისკენ

ნოემბერი, 2024 წელი

სარჩევი

შესავალი 6
1. დემოკრატიული განვითარება 7
1.1. სახელმწიფო ინსტიტუტების გაძლიერება..... 7
1.2. ადამიანის უფლებები და მათი დაცვის ინსტიტუციური მექანიზმები 11
2. ეკონომიკური განვითარება.....16
2.2. ეკონომიკური რეფორმები 21
2.3. დასაქმება.....23
2.3.1. მეწარმეობის განვითარება.....23
2.3.2. ინოვაციების და ტექნოლოგიების განვითარება 25
2.4. საგარეო სავაჭრო ურთიერთობები 27
2.5. ტურიზმი.....28
2.6. ენერგეტიკა.....29
2.7. ტრანსპორტი და ლოგისტიკა.....30
2.8. ინტერნეტიზაცია და ციფრული ტრანსფორმაცია.....33
2.9. სოფლის მეურნეობა და სოფლის განვითარება.....34
2.10. ინფრასტრუქტურა.....37
2.10.1. საგზაო ინფრასტრუქტურა 37
2.10.2. წყალმომარაგება 38
2.10.3. სივრცითი განვითარება და სამშენებლო პოლიტიკა.....38
2.11. გარემოს დაცვა.....39
3. სოციალური პოლიტიკა და ადამიანური კაპიტალის განვითარება.....41
3.1. ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა 41
3.1.1. ჯანმრთელობის დაცვა 41
3.1.2. სოციალური დაცვა.....46
3.2. განათლება, მეცნიერება, ახალგაზრდობის პოლიტიკა.....50
3.2.1 განათლება.....51
3.2.2 მეცნიერება 55
3.2.3. ახალგაზრდობის პოლიტიკა 56
3.3. კულტურა, სპორტი 57
3.3.1. კულტურა.....58
3.3.2 სპორტი 61

4. საგარეო პოლიტიკა და თავდაცვა 63
4.1 საგარეო პოლიტიკა.....63
4.2. თავდაცვა.....71

აბრევიატურებისა და შემოკლებების გზამკვლევი

IT	ინფორმაციული ტექნოლოგიები
AI	ხელოვნური ინტელექტი
CSDP	ევროკავშირის საერთო უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკა
DCFTA	ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შეთანხმება
DRG	დიაგნოზთან შეჭიდული ჯგუფების სისტემა
GBI	გლობალური სახელმწიფო ობლიგაციების ინდექსი
GDDEI	საქართველოს თავდაცვისუნარიანობისა და შეკავების შესაძლებლობების გაძლიერების ინიციატივა
GDRP	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზოგადი რეგულაცია
ICAO	სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია
INSPIRE	ევროკავშირის სივრცითი ინფორმაციის ინფრასტრუქტურა
ITPP	ინდივიდუალურად მორგებული პარტნიორობის პროგრამა
NSDI	სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის გეოპორტალი
RIA	რეგულირების ზეგავლენის შეფასება
SME	მცირე და საშუალო საწარმო
SNGP	ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტი
STEAM	მეცნიერება, ტექნოლოგია, ინჟინერია, ხელოვნება და მათემატიკა
TEU	ოცი ფუტის ეკვივალენტური ერთეული

შესავალი

წინამდებარე სამთავრობო პროგრამა შედგენილია საქართველოს წინაშე არსებული გამოწვევებისა და ქვეყნის შესაძლებლობების შეფასების საფუძველზე და მისი მიზანია ქართული სახელმწიფოს შემდგომი გაძლიერება და ქართველი ხალხის ინტერესების რეალიზება. დოკუმენტში წარმოდგენილია საქართველოს მთავრობის მიზნები და ამოცანები, რომლებიც საქართველოსა და ქართველი ხალხის ეროვნულ ინტერესებს ეფუძნება.

პროგრამაში ასახულია საქართველოს მთავრობის ერთიანი ხედვა, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყანაში სამართლებრივი სახელმწიფოსა და დემოკრატიის პრინციპების შემდგომ განმტკიცებას, ეკონომიკის გაძლიერებას, სოციალური პოლიტიკის შემდგომ დახვეწას, ჯანდაცვისა და განათლების სისტემების გაძლიერებას, კულტურისა და სპორტის განვითარებას, ქვეყანაში უსაფრთხო და სტაბილური გარემოს უზრუნველყოფას, ქვეყნის საგარეო-პოლიტიკური პოზიციებისა და თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერებას.

საქართველოს ორ უმთავრეს ეროვნულ მიზნად ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის მშვიდობიანი გზით აღდგენა და საქართველოში სიღარიბის სრულად დაძლევა რჩება.

სამთავრობო პროგრამა სახელმწიფო პოლიტიკის შემდეგ 4 ძირითად მიმართულებას მოიცავს:

– დემოკრატიული განვითარება;
– ეკონომიკური განვითარება;
– სოციალური პოლიტიკა და ადამიანური კაპიტალის განვითარება;
– საგარეო პოლიტიკა და თავდაცვა.

1. დემოკრატიული განვითარება

1.1. სახელმწიფო ინსტიტუტების გაძლიერება

საქართველოს მთავრობა მიზნად ისახავს ძლიერი, სამართლიანი და ერთიანი სახელმწიფოს მშენებლობას, სადაც თითოეულ მოქალაქეს აქვს თანასწორი შესაძლებლობები და სახელმწიფო ინსტიტუტები ეფექტიანად და გამჭვირვალედ ემსახურებიან მათ.

გამჭვირვალე, ანგარიშვალდებული და ეფექტიანი, შედეგებზე ორიენტირებული **სახელმწიფო მართვის სისტემის** ჩამოყალიბების უზრუნველსაყოფად, ევროპული საჯარო მმართველობის პრინციპების შესაბამისად, უწყვეტად გაგრძელდება **საჯარო მმართველობის რეფორმა.**

გაძლიერდება **პოლიტიკის დაგეგმვის ეფექტიანი და ეფექტური სისტემის მხარდაჭერა** და უზრუნველყოფილი იქნება მისი შემდგომი გაუმჯობესება გამოვლენილი საჭიროებებისა და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის საფუძველზე. გაუმჯობესდება სამთავრობო დაწესებულებათა მიერ პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგის, ანგარიშგებისა და შეფასების ხარისხი; დაინერგება პოლიტიკის შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების ერთიანი ელექტრონული სისტემა, რომლის საშუალებით, ციფრულ სივრცეში მოექცევა მთავრობის ყველა პოლიტიკის დოკუმენტი; პოლიტიკის შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების ერთიან ელექტრონულ სისტემაში ინტეგრირდება საჯარო კონსულტაციების გამართვის მოდულიც, რაც ახალ შესაძლებლობას აჩენს ინკლუზიური საჯარო პოლიტიკის წარმოებისათვის და ქმნის ქმედით პლატფორმას მოქალაქეებთან მჭიდრო ინტერაქციისთვის.

ინტენსიურად გაგრძელდება **საჯარო სამსახურის სრულყოფა.** ამ მიზნით, შემუშავდება საჯარო სამსახურის განვითარების სტრატეგია, რომელიც შექმნის ერთიან ხედვას მიმზიდველი საჯარო სამსახურის ჩამოყალიბების, მართვის თანამედროვე სტანდარტების დანერგვის, საჯარო სამსახურში დასაქმებული ადამიანური კაპიტალის გაძლიერების, პროფესიონალიზმის ამაღლების, ძლიერი, ანგარიშვალდებული, ქმედითი საჯარო დაწესებულებების ფუნქციონირების ხელშეწყობის, ასევე შესაბამისი პოლიტიკური დონის პასუხისმგებლობის განსაზღვრისა და რეფორმის კოორდინირებული განხორციელების მიზნით; საჯარო სამსახურის სისტემის ერთიანობის უზრუნველსაყოფად და არსებული პრაქტიკის გაუმჯობესების მიზნით, დაიხვეწება კანონმდებლობა და მკაფიოდ დადგინდება საჯარო სამსახურის ფარგლები, მათ შორის, დაზუსტდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირების სამართლებრივი ჩარჩო; საჯარო სამსახურში დაინერგება ადამიანური რესურსების მართვის თანამედროვე მექანიზმები, რაც ხელს შეუწყობს ადამიანური რესურსების მართვის ოპერაციული სისტემიდან ადამიანური კაპიტალის სტრატეგიული განვითარების სისტემაზე გადასვლას; საჯარო სამსახურის მიმზიდველობის გაზრდისთვის განვითარდება

სამოტივაციო პრაქტიკები, თანასწორი და ინკლუზიური დასაქმების სისტემის ჩამოყალიბების ხელშეწყობის მიზნით, წახალისდება ოჯახზე მორგებული დასაქმების პოლიტიკა, საჯარო სამსახურში ქალთა მონაწილეობა, მათი ლიდერობა და პროფესიული განვითარება.

მომავალი წლიდან საქართველოს მთავრობა უზრუნველყოფს **სამოქალაქო ინიციატივების მხარდაჭერას,** რისთვისაც შეიქმნება შესაბამისი **სახელმწიფო პროგრამა.**

გაგრძელდება საკანონმდებლო აქტების **კოდიფიკაციის რეფორმა,** რომლის ფარგლებში, შემუშავდება და საქართველოს პარლამენტს წარმოედგინება მიწის კოდექსი, აგრეთვე მიღებული იქნება ხანდაზმულ პირთა უფლებების მარეგულირებელი ერთიანი საკანონმდებლო აქტი. საკანონმდებლო რეფორმები კვლავაც წარიმართება სამეცნიერო წრეებთან აქტიური დიალოგის ფონზე.

2028 წლისთვის **იუსტიციის სახლის** მოქმედების არეალი სრულად დაფარავს ყველა მუნიციპალიტეტს. **„მობილური იუსტიციის სახლების“** მეშვეობით, 2028 წლისთვის 500-ამდე სოფლის მოსახლეობას პირდაპირ სახლის კართან მიეწოდება 500-ამდე სერვისი.

სახელმწიფო სერვისები ხელმისაწვდომი გახდება **my.gov.ge მობილური აპლიკაციით.** მომსახურების დისტანციური ელექტრონული ფორმა მომხმარებლებს, განსაკუთრებით კი დიასპორის წარმომადგენლებს გაუმარტივებთ სერვისებზე წვდომა.

საჯარო მმართველობის რეფორმის ფარგლებში სერვისების მიწოდების კომპონენტის ეფექტიანი უზრუნველყოფის მიზნით, განხორციელდება სახელმწიფო სერვისების განვითარების 2022 – 2025 წლების სტრატეგიით გათვალისწინებული ღონისძიებები, რათა უმაღლესი სტანდარტით მოხდეს სერვისების შექმნა, განფასება, მიწოდება და ხარისხის კონტროლი. შეიქმნება **ეროვნული სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის (NSDI) გეოპორტალი**, რომელზეც ქვეყნის ყველა უწყება და სივრცითი მონაცემების მწარმოებელი სუბიექტი განათავსებს ინფორმაციას. საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახდება საქართველოში არსებული სივრცითი მონაცემები, რომლებიც თავსებადი და შესაბამისი იქნება ევროკავშირის სივრცითი ინფორმაციის ინფრასტრუქტურასა (INSPIRE) და რეგულაციებთან.

დასრულდება **დამისამართების პროექტი** და მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრების პროექტები დასამტკიცებლად წარმოედგინება საქართველოს პარლამენტს, ხოლო დასახლებების ადმინისტრაციული საზღვრები დამტკიცდება კანონმდებლობით დადგენილი წესით. ზუსტი მისამართების არსებობა ხელს შეუწყობს სახელმწიფო და კერძო სერვისების დროულ და უფრო ხარისხიან მიწოდებას.

დასრულდება **მიწის სისტემური რეგისტრაციის** პროცესი და ქვეყანაში არსებულ მიწის ფონდთან მიმართებით საბოლოოდ დადგინდება, რომელი ნაკვეთია კერძო, სახელმწიფო თუ მუნიციპალური საკუთრება. პროექტის დასრულების შედეგად, ხარისხობრივად

გაუმჯობესდება მიწაზე საკუთრების უფლების დაცვა, მიწის ეფექტიანად მართვა, სოფლის მეურნეობის სექტორისა და აგრობიზნესის მართვა.

დაინერგება **ახალი გამარტივებული სერვისი – „სასყიდლიანი ხელშეკრულებების რეგისტრაცია“,** რომელიც ითვალისწინებს სასყიდლიანი ხელშეკრულების, მათ შორის, იჯარის/ქირავნობის ხელშეკრულების დარღვევის შემთხვევაში, მესაკუთრეთა უფლებების დაცვის/აღდგენის ეფექტიან მექანიზმებს. სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე შესაძლებელი გახდება, როგორც ფულადი ვალდებულების სესრულების მოთხოვნის დაკმაყოფილება, ისე საკუთრების უფლების აღდგენა, იმ შემთხვევებისთვის, როდესაც მოიჯარე/დამქირავებელი არ იხდის საიჯარო ქირას/ქირას ან/და ნებაყოფლობით არ ათავისუფლებს უძრავ ქონებას.

ევროკავშირის დირექტივების გათვალისწინებით მიღებული **„მეწარმეთა შესახებ“ ახალი კანონის** შესაბამისად, დასრულდება მეწარმე სუბიექტების ხელახალი რეგისტრაციის პროცესი. შედეგად, საქართველოში რეგისტრირებული ყველა მეწარმე სუბიექტის მონაცემები შესაბამისობაში იქნება ევროკავშირში მოქმედ რეგულაციებთან.

საჯარო რეესტრმა მომხმარებლებს შესთავაზა ახალი, ინოვაციური და თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სერვისი. დაცული აპლიკაციის მეშვეობით, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ან/და საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში მყოფ საქართველოს მოქალაქეებს დისტანციურად, ინტერნეტში ჩართული ელექტრონული მოწყობილობის (კომპიუტერი, ტელეფონი და ა. შ.) საშუალებით შეუძლიათ უძრავ ქონებაზე გარიგებების დადება, ნასყიდობის საფასურის გადახდა და უფლების რეგისტრაცია. **აღსანიშნავია, რომ გონიერი კონტრაქტის საშუალებით, ხელშეკრულების მხარეები დაცულნი იქნებიან შესაძლო რისკებისგან. „გონიერი კონტრაქტის“ განვითარების მომდევნო ეტაპზე არსებულ სერვისებს დაემატება შემდეგი ახალი სერვისები: საწარმოს რეგისტრაცია, პარტნიორთა კრების ჩატარება, წილის ნასყიდობა, იჯარის რეგისტრაცია.**

თანამედროვე სტანდარტებისა და ტექნოლოგიების გამოყენებით, დარგობრივ და აკადემიურ სექტორთან, ასევე საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით, შეიქმნება **საქართველოს ციფრული რუკა.** მოხდება **საქართველოს ციფრული მმართველობის 2025 – 2030 წლების სტრატეგიის იმპლემენტაცია,** რომელიც წარმოადგენს საქართველოს მთავრობის გრძელვადიან, სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტს ციფრული მმართველობის სფეროში და ასახავს ციფრული მმართველობის თანამედროვე ტენდენციებს.

მუშაობა გაგრძელდება **სანდო მომსახურების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ჩარჩოს** სრულყოფასა და ევროკავშირის კანონმდებლობასთან (eIDAS 2.0) ჰარმონიზაციაზე, რაც საქართველოში არსებული სანდო მომსახურებების სხვა ქვეყნებში (მათ შორის, ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში) აღიარებას ისახავს მიზნად. შედეგად, საქართველოს მოქალაქეებსა და რეზიდენტ იურიდიულ პირებს ექნებათ შესაძლებლობა, ელექტრონული ფორმით

წარადგინონ საქართველოში მოქმედი კვალიფიციური ელექტრონული ხელმოწერით/შტამპით დამოწმებული დოკუმენტები. გარდა არსებული სანდო მომსახურებების ევროკავშირში აღიარებისა, **იგეგმება ციფრული იდენტიფიკაციის სისტემის (Digital ID) განვითარება და მისი მეშვეობით სანდო მომსახურების მიწოდება.** „ციფრული ID“ აპრობირებულია მსოფლიოსა და ევროკავშირის ბევრ ქვეყანაში და ნიშნავს მობილური ტელეფონის გამოყენებას ელექტრონული იდენტიფიკაციის ფუნქციის უზრუნველსაყოფად, ისევე, როგორც ელექტრონული ხელმოწერისა და შტამპის გამოსაყენებლად. „ციფრული ID“ და ციფრული ხელმოწერა, როგორც ელექტრონული იდენტიფიკაციის ცალკე არხი, გაზრდის აღნიშნული სანდო მომსახურების გამოყენებას მოსახლეობასა და ბიზნესსექტორში.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ანალიტიკური და სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის, სახელმწიფოს მიერ დასადები ხელშეკრულებების სამართლებრივი ექსპერტიზის, საერთაშორისო სასამართლოებსა და არბიტრაჟებში საქმისწარმოების წარმართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესებისთვის, ასევე საქართველოს საკანონმდებლო მაცნის მომხმარებელთათვის გამარტივებული სერვისების მიწოდების მიზნით, **დაგეგმილია ხელოვნური ინტელექტის სისტემების დანერგვა და გამოყენება**. გარდა ამისა, ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებული მსოფლიო ტენდენციების შესწავლის, ანალიზის, საქართველოს კანონმდებლობის ციფრულ სტანდარტებთან ადაპტირებისთვის საჭირო დასკვნებისა და რეკომენდაციების მომზადებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სასწავლო ცენტრის ბაზაზე **შეიქმნება ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი კვლევის ცენტრი**.

მთავრობის პრიორიტეტად რჩება **დეცენტრალიზაციის პოლიტიკის** წარმატებული განხორციელება და, შესაბამისად, უწყვეტად გაგრძელდება 2020 – 2025 წლების დეცენტრალიზაციის სტრატეგიის განხორციელება. 2025 წლის ბოლოს შეფასდება არსებული სტრატეგიის განხორციელების შედეგები, რომლის საფუძველზეც, მუშაობა დაიწყება ახალი პოლიტიკის დოკუმენტის შექმნაზე, გაზრდილი ფინანსური და ქონებრივი შესაძლებლობების მქონე, მაღალი ევროპული სტანდარტის ადგილობრივი თვითმმართველობის უზრუნველყოფის მიზნით.

რეგიონული განვითარებისა და გათანაბრების ეფექტიანი პოლიტიკის გასატარებლად, გაგრძელდება შესაბამისი ღონისძიებები, მათ შორის, ევროკავშირის კოჰეზიის პოლიტიკის შესაბამისი პროგრამ(ებ)ის/პლატფორმის გამოყენების გზით. გაგრძელდება **მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების მხარდაჭერა** შესაბამისი მიზნობრივი პროგრამების საშუალებით, მიღებული გამოცდილებით, ევროკავშირის პრინციპებისა და სტანდარტების გათვალისწინებით.

მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების მხარდაჭერის მიზნით, რეგიონული განვითარების ფონდის ფარგლებში, 2 მილიარდ ლარზე მეტი იქნება გამოყოფილი შემდეგი 4 წლის განმავლობაში. გაუმჯობესდება **მუნიციპალიტეტებში სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა და მომსახურება.**

გაგრძელდება **სოფლის მხარდაჭერის პროგრამა** და მოქალაქეთა ჩართულობის გზით მოხდება შერჩეული პროექტების განხორციელება. ამასთან, ყურადღება გამახვილდება **გამყოფი ხაზის მიმდებარე დასახლებების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებაზე.**

საქართველოს ყველა მოქალაქისთვის, განურჩევლად ეთნიკური წარმომავლობისა, განვითარების თანაბარი შესაძლებლობების, საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ცხოვრების ყველა სფეროში სრულფასოვანი მონაწილეობისთვის, თანასწორი და ინკლუზიური გარემოს განმტკიცების მიზნით, უზრუნველყოფილი იქნება **სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021 – 2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგიის** ეფექტიანი განხორციელება, რომელიც სამ განზომილებაში – ქვეყნის სტრატეგიული განვითარების, მდგრადი განვითარების მიზნებისა და საქართველოს ევროპული არჩევანის კონტექსტში განიხილება. დაგეგმილი კომპლექსური ღონისძიებები და საჭიროებებზე მორგებული მექანიზმები მიმართულია სახელმწიფო ენის შესწავლის შესაძლებლობების გაფართოებაზე, ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებაზე, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართულობის გაზრდაზე, სახელმწიფო სერვისებსა და მხარდამჭერ პროგრამებზე ხელმისაწვდომობის ამაღლებაზე, კულტურული თვითმყოფადობის დაცვასა და კულტურათაშორისი დიალოგის წახალისებასა და მხარდაჭერაზე.

1.2. ადამიანის უფლებები და მათი დაცვის ინსტიტუციური მექანიზმები

მთავრობის ურყევ პრიორიტეტად რჩება ადამიანის უფლებებისა და მათი დაცვის ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერება, რომელიც ეფუძნება დემოკრატიული ღირებულებების დაცვას, ყველა მოქალაქისთვის თანასწორი უფლებებისა და შესაძლებლობების უზრუნველყოფასა და ადამიანის უფლებათა დაცვის მყარ სისტემას, რაც საბოლოოდ ხელს უწყობს სახელმწიფოს სტაბილურ განვითარებას.

მომდევნო ოთხი წლის განმავლობაში მთავრობა **გააგრძელებს და გააძლიერებს ზრუნვას ადამიანის უფლებების უმაღლესი სტანდარტით დასაცავად. ამ მიზნით, თანმიმდევრულად და მტკიცედ განხორციელდება ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული სტრატეგიითა და სამოქმედო გეგმებით განსაზღვრული პოლიტიკა.**

მომდევნო წლებში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა **ეროვნული უსაფრთხოების გაძლიერებას**. ამ მიზნით, დასრულდება **ეროვნული უსაფრთხოების სფეროში ორი ძირითადი, ფუძემდებლური კონცეპტუალური დოკუმენტის – ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციისა და საფრთხეების შეფასების დოკუმენტის განახლების პროცესი.** ორივე დოკუმენტი დამტკიცდება კანონმდებლობით დადგენილი წესით. სახელმწიფო განსაკუთრებულ ყურადღებას დაუთმობს **„ჰიბრიდულ საფრთხეებთან“** ბრძოლას. ამ მიზნით, დაიწყება სფეროში არსებული ნაკლოვანებების აღმოფხვრა და **ჰიბრიდული საფრთხეების წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნული სტრატეგიის** შემუშავება.

მოხდება **„კიბერუსაფრთხოების ცნობიერების ამაღლების 2025 – 2030 წლების სტრატეგიის“** ეფექტიანი იმპლემენტაცია, რის შედეგადაც, საგრძნობლად ამაღლდება კიბერდაცულობის დონე. **გაგრძელდება საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შემდგომი განვითარება,** რაც გულისხმობს როგორც სტრუქტურულ, ისე შინაარსობრივ ცვლილებებსა და საკანონმდებლო ინიციატივებს.

მთავრობა გააგრძელებს **კრიმინალური პოლიციის რეფორმას**, რომლის ფარგლებშიც, გაძლიერდება საგამოძიებო კომპონენტები და გაიზრდება გამოძიების ხარისხი; ახალი, კვალიფიციური კადრების მოზიდვის პარალელურად, გაგრძელდება მოქმედი გამომძიებლების სისტემური გადამზადება; განხორციელდება საუბნო მიმართულებების ეტაპობრივი ჩანაცვლება საზოგადოებაზე ორიენტირებული საპოლიციო საქმიანობის კონცეფციით, რომლის უმთავრესი ამოცანა დანაშაულის პრევენციის ეფექტიანობის გაზრდაა; ქმედითი ნაბიჯები გადაიდგმება არასრულწლოვანთა მიერ და მათ მიმართ ჩადენილი დანაშაულის ეფექტიანი გამოძიების, არასრულწლოვანთა მიმართ სპეციალური მიდგომების დანერგვის, არასრულწლოვანზე მორგებული გარემოს ჩამოყალიბების მიზნით; გლობალურად მზარდი ტენდენციების გათვალისწინებით, განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა კიბერდანაშაულის გამოძიების საკითხებს. გაიზრდება შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე პოლიციელთა რაოდენობა, ასევე გაღრმავდება ოპერატიული თანამშრომლობა ევროპისა და აშშ-ის შესაბამის სამსახურებთან.

მთავრობის პრიორიტეტად რჩება **ბრძოლა ორგანიზებულ დანაშაულთან,** მათ შორის, ნარკოდანაშაულის წინააღმდეგ. უწყებათაშორის სამუშაო ფორმატში განახლდება **ორგანიზებული დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნული სტრატეგია** შესაბამისი სამოქმედო გეგმით. სახელმწიფო გააგრძელებს **ნარკოპოლიტიკის ეროვნული სტრატეგიისა** და მისი შესრულების სამოქმედო გეგმების ეფექტიან იმპლემენტაციას, რაც მიზნად ისახავს, შეინარჩუნოს ბალანსი ფსიქოაქტიური საშუალებების არალეგალური გავრცელების

პრევენციულ, სამკურნალო და მიწოდების შემცირების შესაბამის ზომებს შორის, მხარი დაუჭიროს მოქალაქეების ჯანმრთელობისა და ზრუნვის პრინციპებს. მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ნარკოპოლიტიკის დახვეწისა და განვითარების მიზნით, გაგრძელდება თემატური კვლევებისა და ანგარიშების მომზადება, ასევე დაიხვეწება ადრეული გაფრთხილების სისტემა, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების გავრცელებასთან გამკლავების მიზნით. მთავრობა გააგრძელებს ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ეფექტიან ბრძოლას, კოორდინირებული სახელმწიფო პოლიტიკის გატარების გზით.

გაღრმავდება **თანამშრომლობა საერთაშორისო საპოლიციო სტრუქტურებთან.** ამასთან, აქტიური თანამშრომლობა გაგრძელდება ევროპოლთან, აგრეთვე გაფართოვდება პოლიციის ატაშეების ქსელი.

მტკიცებულებათა მაღალი სტანდარტით მოპოვების მიზნით, განვითარდება **საექსპერტო-კრიმინალისტიკური შესაძლებლობები,** რომლის ფარგლებში, ლაბორატორიები აღიჭურვება თანამედროვე ტექნიკური საშუალებებით. გარდა ამისა, ცალკეული საექსპერტო მიმართულებებით გაფართოვდება აკრედიტაციის სფერო და შეიქმნება „დნმ ბანკი“.

გაგრძელდება **ანალიზზე დაფუძნებული საპოლიციო საქმიანობის** კონცეფციის განვითარება, რომლის ფარგლებში, განხორციელდება ანალიტიკოსთა შესაძლებლობების ზრდა და შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფის გაუმჯობესება.

ადამიანის უფლებების დაცვის კუთხით, გაგრძელდება **მოწყვლად ჯგუფებთან დაკავშირებული სამართალწარმოების ხარისხის მონიტორინგი** და ამ კატეგორიის დანაშაულებისა და ადმინისტრაციულ საქმეებზე ეფექტიანი რეაგირების ხელშეწყობა. მათ შორის, ძალადობის მსხვერპლზე ორიენტირებული მიდგომების ეფექტიანად უზრუნველყოფის მიზნით, გაძლიერდება მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორის სამსახურის საქმიანობა.

გაგრძელდება **საპატრულო პოლიციის რეფორმა,** რაც გულისხმობს როგორც საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სამოქმედო არეალის ზრდას, აგრეთვე ადმინისტრაციული პროცესების გამარტივებას, საპატრულო პოლიციის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის ზრდასა და თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვას.

ამასთან, გაგრძელდება **საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების პროგრამის განხორციელება.** მნიშვნელოვნად გაიზრდება ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება საგზაო მოძრაობის ადმინისტრირების სფეროში. საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების გაუმჯობესების მიზნით, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში შექმნილი ახალი დანაყოფი უზრუნველყოფს ავტოსაგზაო შემთხვევების გამომწვევი მიზეზების დეტალურ ანალიზს, ე.წ. „შავი

წერტილების“ იდენტიფიცირებასა და შემდგომში შესაბამის უწყებებთან ერთად პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვას. გარდა ამისა, დასრულდება **მართვის მოწმობის** ასაღებად საჭირო გამოცდის პრაქტიკული კომპონენტის რეალურ პირობებში ინტეგრირება. ასევე გაგრძელდება ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან მოლაპარაკებები ქართული მართვის მოწმობების მათ ტერიტორიაზე აღიარებასთან დაკავშირებით. **სსიპ – საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ცენტრი „112“,** საზოგადოებრივი და საგზაო უსაფრთხოების დონის ამაღლების მიზნით, გააგრძელებს **ვიდეოსამეთვალყურეო და სიჩქარის კონტროლის სისტემების დამატება-განვითარებას** ქვეყნის მასშტაბით. გარდა ამისა, საგზაო უსაფრთხოების სტრატეგიით დასახული მიზნებისა და ამოცანების განხორციელების მიზნით, გაგრძელდება 2024-2025 წლების სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაცია და ყველა პრიორიტეტული მიმართულებით მუშაობა.

გაგრძელდება **სასაზღვრო პოლიციის რეფორმა,** რაც მოიცავს ადამიანური რესურსების, სასაზღვრო ინფრასტრუქტურისა და საზღვარზე დაკვირვების თანამედროვე ტექნიკური საშუალებების განვითარებას. აღნიშნული მიმართულებით, უფრო გაღრმავდება არსებული აქტიური თანამშრომლობა ნატოსთან. ასევე გაგრძელდება **საზღვრის მართვის რისკების ანალიზის ერთიანი სისტემის** ჩამოყალიბება და **საზღვაო ოპერაციების ერთობლივი მართვის ცენტრის** განვითარება.

უვიზო მიმოსვლასთან დაკავშირებული გამოწვევების საპასუხოდ, გაძლიერდება **მიგრაციული ნაკადების მართვა** და **რეადმისიის ხელშეკრულების** აღსრულება. მიგრაციული პროცესების უკეთ მართვისა და, განსაკუთრებით, იმ პირთა მიმართ რეგულაციების გამკაცრების მიზნით, რომლებიც ბოროტად სარგებლობენ საქართველოში არსებული თავშესაფრის სისტემით, იგეგმება სათანადო ღონისძიებების გატარება. მომზადდება **ახალი კანონპროექტი „საერთაშორისო დაცვის შესახებ“**, რომელიც მაქსიმალურად აღმოფხვრის მოქმედი კანონმდებლობის აღსრულებისას გამოვლენილ ხარვეზებს. დამატებით, დაგეგმილია მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურული ცვლილებები, რომლებიც უზრუნველყოფს მიგრაციის წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით შესაძლებლობების გაზრდას. **საგანგებო სიტუაციების მართვის ეფექტიანობის ასამაღლებლად**, განვითარდება საოპერაციო შესაძლებლობები/რესურსები, გაუმჯობესდება მზადყოფნის დონე და გაიზრდება რეაგირების ხარისხი. იგეგმება ტექნიკის/აღჭურვილობის განახლება და ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაცია, ასევე საერთაშორისო თანამშრომლობის მნიშვნელოვანი განვითარება.

გაგრძელდება ახალი **საპოლიციო ციფრული პროდუქტების** შექმნა, მათ შორის, დაინერგება დისტანციური მომსახურების სერვისები.

სამართალდამცავ სისტემაში ახალგაზრდა, კვალიფიციური ადამიანური რესურსების მოსაზიდად, ასევე არსებული კადრების მოტივაციის ასამაღლებლად, **განვითარდება ადამიანური რესურსების მართვის არსებული მექანიზმები**. დაიხვეწება სტაჟირების მექანიზმი, რაც უზრუნველყოფს მოტივირებული ახალგაზრდა კადრების მოზიდვას. შსს-ის აკადემია განავითარებს **საგანმანათლებლო პროგრამებს** და აკადემიის ბაზაზე დანერგავს საბაკალავრო პროგრამას, რაც სამართალდამცავი სისტემის თანამშრომელთათვის უზრუნველყოფს, პროფესიულთან ერთად, აკადემიური განათლების მიღების შესაძლებლობას. გარდა აღნიშნულისა, გამოკვეთილი საჭიროებების შესაბამისად, მოხდება პოლიციელთა პერიოდული პროფესიული გადამზადება.

გაგრძელდება **პოლიციის შენობების განახლება-რეაბილიტაცია და ახალი ობიექტების მშენებლობა**, ასევე შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური საშუალებებით მათი უზრუნველყოფა. განახლდება არსებული ავტოპარკი, სახანძრო-სამაშველო სპეციალური ტექნიკა და შეიარაღება. გარდა ამისა, **შსს-ის მოსამსახურეთა სოციალური გარანტიების გაუმჯობესების** მიზნით, აქტიურად გაგრძელდება **ბინათმშენებლობის პროექტი** და ეტაპობრივად გაიზრდება პოლიციელთა შრომითი ანაზღაურება.

მომდევნო 4 წლის განმავლობაში საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს პენიტენციურ სისტემაში უმაღლესი სტანდარტების დანერგვასა და პრობაციის სამსახურის განვითარებას. ამ მიზნით:

- მიმდინარეობს და უახლოეს მომავალში დასრულდება ახალი, მცირე ზომის **პენიტენციური დაწესებულების მშენებლობა ქ. რუსთავში**; აგრეთვე ეტაპობრივად **აშენდება სხვა ახალი, ევროპული ტიპის მცირე ზომის პენიტენციური დაწესებულებები**. გარდა ამისა, გაგრძელდება და გაფართოვდება პენიტენციური დაწესებულებების მაღალი სტანდარტით მშენებლობის, კაპიტალური რემონტის, რეაბილიტაციისა და აღჭურვის პროცესი. ასევე გაგრძელდება იუსტიციის სახლების გახსნა პენიტენციურ დაწესებულებებში;
- გაგრძელდება მსჯავრდებულთა პირობების გაუმჯობესება. კერძოდ, გათანაბრდება ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა საცხოვრებელი პირობები;
- პენიტენციურ დაწესებულებებში **გაძლიერდება უსაფრთხოების სისტემა**, მათ შორის, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით;
- გაფართოვდება ინოვაციური პროექტი – **„ციფრული უნივერსიტეტი“**, რაც მსჯავრდებულებს შესაძლებლობას უქმნის, დისტანციურად ჩაერთონ საუნივერსიტეტო სწავლების პროცესში, ონლაინ დაესწრონ ლექციებს და პირდაპირი, ინტერაქციული კომუნიკაცია ჰქონდეთ ლექტორებთან;

- განახლდება **მსჯავრდებულთა და პრობაციონერთა სარეაბილიტაციო პროგრამები**, ასევე, საჭიროების მიხედვით, შემუშავდება ახალი პროგრამები და გაიზრდება პროგრამებში მსჯავრდებულთა ჩართულობა; ყველა პენიტენციურ დაწესებულებაში მულტიდისციპლინური მიდგომით გაგრძელდება რისკზე, საჭიროებასა და რეაგირებაზე დაფუძნებული მსჯავრდებულთა შეფასება (დანაშაულის განმეორებით ჩადენისა და მნიშვნელოვანი ზიანის რისკის დონის დადგენა) და, გამოკვეთილი საჭიროებების გათვალისწინებით, სასჯელის მოხდის ინდივიდუალური გეგმის შედგენა (შემთხვევის მართვა);
- ეტაპობრივად გაიზრდება **პროფესიული სწავლების, მომზადების/გადამზადებისა და დასაქმების პროგრამაში** ჩართულ მსჯავრდებულთა რაოდენობა; განახლდება და შეივსება პენიტენციური დაწესებულებების ბიბლიოთეკების „წიგნის ფონდი“;
- **სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით**, სამედიცინო დოკუმენტაციის წარმოება განხორციელდება სრულად ელექტრონული ფორმით; სრულად განახლდება სამედიცინო აღჭურვილობა; შეიქმნება უმაღლესი სტანდარტების შესაბამისი ახალი ამბულატორიულ-დიაგნოსტიკური ბაზა;
- **დაბალი რისკის პრობაციონერთა ელექტრონული კონტროლისა და მომსახურების „ერთი ფანჯრის პრინციპით“ განხორციელების მიზნით**, ყველა იუსტიციის სახლსა და პრობაციის ბიუროში განთავსდება **PROBBOX-ის მოწყობილობა**; არასრულწლოვანთა დანაშაულის პრევენციის მიზნით, გაგრძელდება არასრულწლოვანთა **რეფერირების ცენტრის რეგიონული განვითარება**; გაძლიერდება აღდგენითი მართლმსაჯულების მიმართულება და **განრიდებისა და მედიაციის პროგრამები**; **გაფართოვდება მედიაციის რეგიონული სივრცეების არეალი**; ქვეყნის მასშტაბით, საჯარო და კერძო სკოლებში ჩატარდება დანაშაულის პრევენციის ონლაინკურსი; პრობაციონერთა საორიენტაციო კურსის პილოტირების შემდეგ, დაბალი რისკის პრობაციონერებისთვის კურსში ჩართულობა უზრუნველყოფილი იქნება ქვეყნის ყველა რეგიონში.

2. ეკონომიკური განვითარება

საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკა საბაზრო ეკონომიკის ჩარჩოს გაძლიერებას, მაკროეკონომიკური სტაბილურობის გაუმჯობესებასა და მდგრადი ეკონომიკური ზრდისთვის მყარი ფუნდამენტის შექმნას ეფუძნება, რაც პირდაპირ არის დაკავშირებული სწრაფ ეკონომიკურ განვითარებასთან, ეკონომიკის სტრუქტურის გაუმჯობესებასა და ინკლუზიურობის ზრდასთან.

მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება მაკროეკონომიკური სტაბილურობის შენარჩუნებაზე, საინვესტიციო გარემოს შემდგომ გაუმჯობესებასა და ეკონომიკის სტრუქტურულ გაჯანსაღებაზე, რომლის ძირითადი მხარდამჭერიც იქნება **პროდუქტიულობისა და ინვესტიციების ზრდისკენ, ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებისკენ, საექსპორტო პოტენციალის გაფართოებისა და ვაჭრობის ხარისხობრივი გაუმჯობესებისკენ მიმართული რეფორმები. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ეკონომიკურ შესაძლებლობებსა და საბაზისო სერვისებზე ხელმისაწვდომობის ზრდას, რაც ხელს შეუწყობს მოწყვლადი ჯგუფების ჩართულობასა და ინტეგრირებას ეკონომიკურ აქტივობაში.** სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ქვეყნის შესაძლებლობებისა და შეფარდებითი უპირატესობების ეფექტიანი გამოყენება, რომელიც, თავის მხრივ, მოიცავს: **ენერგოუსაფრთხოების ხელშეწყობას, ქვეყნის ეკონომიკური ფუნქციების დივერსიფიკაციასა და ევროკავშირთან დაკავშირებადობის გაუმჯობესებას.** მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის მიზანია საქართველოს სტრატეგიული გეოგრაფიული მდებარეობისა და **სატრანზიტო, ენერგეტიკული და ციფრული ტრანსფორმაციის პოტენციალის** მაქსიმალურად გამოყენება ქვეყნის შემდგომი განვითარებისთვის.

ამ პოტენციალის ეფექტიანი გამოყენება უმნიშვნელოვანეს წვლილს შეიტანს მომდევნო წლებში ქვეყანაში ახალი ინვესტიციების მოზიდვაში, მაღალი ეკონომიკური ზრდის შენარჩუნებაში და თვისობრივად ახალ დონეზე აიყვანს საქართველოს ეკონომიკურ როლს გლობალურ ღირებულებათა ჯაჭვში.

2.1. მაკროეკონომიკური პოლიტიკა და სწრაფი ეკონომიკური განვითარება

საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს ქვეყნის მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და მისი მუდმივი გაჯანსაღება წარმოადგენს. მთავრობის გონივრული ეკონომიკური პოლიტიკის შედეგად, საქართველომ მნიშვნელოვან პროგრესს მიაღწია ეკონომიკის ყველა მიმართულებით.

პოსტპანდემიურ პერიოდში ჩვენი ქვეყანა წარმატებით გაუმკლავდა ყველა საგარეო შოკს და საქართველოს აქვს ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი ეკონომიკური ზრდა ფართე რეგიონის, ევროპისა და ევროკავშირის წევრობის კანდიდატ ქვეყნებს შორის. პანდემიის შემდგომ საქართველოს ეკონომიკა განსაკუთრებით მაღალი ტემპით იზრდება. 2021 – 2023 წლებში საშუალო რეალურმა ეკონომიკურმა ზრდამ 9.8% შეადგინა. **მაღალი ეკონომიკური აქტივობა**

მიმდინარე წელსაც გრძელდება, იანვარ-სექტემბრის მონაცემებით, ეკონომიკურმა ზრდამ მიმდინარე წელსაც 9.8% შეადგინა.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში, საქართველოს მაღალ ეკონომიკურ ზრდასთან ერთად დაბალი ინფლაციაც აქვს. 2023 წელს ინფლაციამ 2.5% შეადგინა, ხოლო მიმდინარე წლის ოქტომბერში 0.3%-ს გაუტოლდა. ბოლო 2 წლის განმავლობაში საქართველოს ეკონომიკაში დაფიქსირებული ტენდენციები – **მაღალი ეკონომიკური ზრდის შენარჩუნება და ინფლაციის დაბალი დონე მიანიშნებს ეკონომიკის პოტენციური დონისა და პროდუქტიულობის ზრდაზე, რაც ,თავის მხრივ, ეკონომიკის სტრუქტურული გაუმჯობესების შედეგია.**

მაღალი ეკონომიკური ზრდისა და ძლიერი მაკროეკონომიკური ფუნდამენტების პარალელურად, ფისკალური პარამეტრები უმჯობესდება. **2024 წელს მოსალოდნელია ბიუჯეტის დეფიციტის მშპ-ის 2.5%-ამდე შენარჩუნება, რაც 3%-იან ფისკალური წესით განსაზღვრულ ზღვარზე დაბალი მაჩვენებელია.**

მაღალი ეკონომიკური ზრდა ასახვას პოვებს სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. 2023 წელს უმუშევრობის დონე შემცირდა 16.4%-ამდე. უმუშევრობის შემცირების ტენდენცია ასევე გაგრძელდა 2024 წლის სამ კვარტალში და უმუშევრობის დონე შესაბამისად რეკორდულად დაბალ მაჩვენებლამდე – პირველ კვარტალში 14.0%-ამდე, მეორე კვარტალში – 13.7%-ამდე, ხოლო მესამე კვარტალში 13.8%-ამდე შემცირდა. რაც შეეხება სიღარიბეს, 2023 წელს სიღარიბის აბსოლუტურ ზღვარს ქვევით მყოფი მოსახლეობის წილი ისტორიულ მინიმუმამდე – 11.8%-ამდე შემცირდა და მხოლოდ სამი წლის განმავლობაში 350 ათასზე მეტმა ადამიანმა დააღწია თავი სიღარიბეს.

საშუალოვადიან პერიოდში საქართველომ უნდა შეინარჩუნოს სწრაფი ეკონომიკური ზრდის ტენდენცია. მთავრობა უზრუნველყოფს გონივრული და თანმიმდევრული მაკროეკონომიკური პოლიტიკის გაგრძელებასა და სტრუქტურული ეკონომიკური რეფორმების გატარებას. მომდევნო წლებში, **მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ჩარჩოს** გაძლიერების მიზნით, მთავრობის მიერ გატარებული პოლიტიკა უზრუნველყოფს მაღალი ეკონომიკური ზრდის დინამიკის შენარჩუნებას. შედეგად, **2028 წლისთვის მთლიანი შიდა პროდუქტი 130 მილიარდ ლარს, მშპ ერთ სულზე კი – 35 000 ლარს (13 000 აშშ დოლარს) გადააჭარბებს**. მაღალი ეკონომიკური ზრდა შექმნის შესაძლებლობას, თანდათანობით შემცირდეს სხვაობა საქართველოსა და განვითარებული ქვეყნების ცხოვრების დონეებს შორის და მსყიდველუნარიანობის პარიტეტზე დაფუძნებული მშპ ერთ სულზე 36 000 საერთაშორისო დოლარს გადააჭარბებს; შედეგად, საქართველო მსყიდველუნარიანობის პარიტეტზე დაფუძნებული ერთ სულზე მშპ-ის ოდენობით იქნება ლიდერი ევროკავშირის წევრობის კანდიდატ ყველა ქვეყანას შორის, რომელთაც გახსნილი აქვთ მოლაპარაკებები ევროკავშირთან.

ეკონომიკური ზრდა გახდება კიდევ უფრო ინკლუზიური და მაღალი ეკონომიკური აქტივობისა და სტრუქტურული გაუმჯობესების პარალელურად, ქვეყანაში **დამატებით 200 000-ზე მეტი სამუშაო ადგილი** შეიქმნება.

გაგრძელდება **სიღარიბის შემცირების** ტენდენცია. 2028 წლისთვის სიღარიბე 4%-ამდე შემცირდება და სიღარიბეს დამატებით 290 ათასზე მეტი ადამიანი დააღწევს თავს.

მაკროეკონომიკური პოლიტიკისა და ფისკალური სტაბილურობის გაძლიერების მიზნით, მომდევნო წლებში განხორციელდება შემდეგი პოლიტიკა:

- შენარჩუნებული იქნება ფისკალური დისციპლინა და ბიუჯეტის დეფიციტი მუდმივად დაიგეგმება ორგანული კანონით დასაშვები 3%-იანი დეფიციტის ფარგლებში. მოსალოდნელია, რომ 2025 – 2028 წლებში დეფიციტის საშუალო მაჩვენებელი იქნება მშპ-ის 2,5%;
- მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მომდევნო წლებშიც 5 პროცენტის ქვემოთ შენარჩუნდება და კლებადი ტენდენცია ექნება;
- **ქვეყნის ბიუჯეტი 40 მილიარდ ლარამდე გაიზრდება**. გაგრძელდება ადგილობრივი ბიუჯეტების ზრდის ტენდენცია და 2028 წელს მათი მოცულობა გაიზრდება დაახლოებით 3,5-ჯერ (6.8 მილიარდ ლარზე მეტი);
- 2025 – 2028 წლებში **ვალის მაჩვენებელი** შენარჩუნებული იქნება მის უსაფრთხო დონეზე, რაც გულისხმობს მშპ-თან მიმართებით არაუმეტეს 40%-იან მაჩვენებელს. პორტფელის დივერსიფიცირება უზრუნველყოფილი იქნება საშინაო და საგარეო წყაროების ჯანსაღი კომპოზიციით. არსებული პროგნოზებით, 2028 წლისათვის ვალის პორტფელში უცხოური ვალუტის წილი ჩამოცდება 65 პროცენტს;
- **გაგრძელდება რეფორმები საჯარო ფინანსების მართვისა და მისი გამჭვირვალობის მიმართულებით**, რაც შესაძლებელს გახდის ბიუჯეტის ღიაობის ინდექსში მოსალოდნელი ქულების შემდგომ გაუმჯობესებას. აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა **ბიუჯეტის გამჭვირვალობის მიმართულებით**, განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდება საბიუჯეტო პროცესში მოსახლეობისა და დაინტერესებული ორგანიზაციების ჩართულობის გაუმჯობესებაზე;
- გაგრძელდება **ხაზინის რეფორმები** როგორც საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) სახელმწიფო ბიუჯეტის ორგანიზაციებში, ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებში დამატებით შემოღებასთან დაკავშირებით, ასევე ხაზინის ერთიანი ანგარიშის მომცველობის გაზრდასთან დაკავშირებით, რაც ხელს შეუწყობს ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესებას საჯარო სექტორში;
- მუშაობა გაგრძელდება **სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის (PIFC)** მდგრადი და უწყვეტი განვითარების მიმართულებით მთელ საჯარო სექტორში, ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი

თვითმმართველობის დონეზე, რომელიც მოიცავს ძლიერი მენეჯერული ანგარიშვალდებულების, უფლებამოსილების დელეგირების, რისკების მართვის სისტემისა და ეფექტიანი შიდა აუდიტის მექანიზმს;

- კონკურენტული გარემოს შესაქმნელად და საგადასახადო ადმინისტრირების სისტემის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით, **გაგრძელდება საგადასახადო შეღავათების სისტემის** ანალიზი;
- შენარჩუნდება ეკონომიკისთვის **ოპტიმალური მოცულობის კაპიტალური ინვესტიციები** – საქართველო საშუალოვადიან პერიოდში შეინარჩუნებს კაპიტალური ხარჯების 6-7%-იან დონეს მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებით;
- ქვეყნის ეკონომიკური საჭიროებების შესაბამისად, მოხდება **კაპიტალური პროექტების პრიორიტეტიზაცია**;
- ხელი შეეწყობა **სახელმწიფო საწარმოების** მიერ კაპიტალის ბაზარზე დაფინანსების მოზიდვას.

ეკონომიკური მდგრადობის ზრდის, საგარეო მოწყვლადობის შემცირების, მაკროეკონომიკური სტაბილურობისა და მმართველობის მაღალი ხარისხის ფონზე, **მთავრობის მიზანია, შეინარჩუნოს ქვეყნის სუვერენული რეიტინგის გაუმჯობესების ტენდენცია, რაც შესაძლებელს გახდის საკრედიტო რეიტინგის საინვესტიციო დონის მიღწევას.**

ბიზნესსექტორთან მიმართებით, საქართველოს მთავრობის პოლიტიკა დაფუძნებულია მაქსიმალურად თავისუფალი, სტაბილური და მხარდამჭერი გარემოს შექმნაზე, რაც საშუალებას მისცემს ქვეყნის ეკონომიკას, გახდეს უფრო კონკურენტუნარიანი და ინოვაციური. **ბიზნესგარემოს მუდმივი გაჯანსაღებისა და სრულყოფის მიზნით,** გაგრძელდება ქმედითი და ეფექტიანი ნაბიჯების გადადგმა:

- ამ მიმართულებით, მნიშვნელოვანი ყურადღება დაეთმობა **დღგ-ის დაბრუნების მაჩვენებლის გაზრდას**, რომელიც ჯამურად 15 მილიარდ ლარს მიაღწევს;
- აქტიურად გაგრძელდება სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული რესურსების აქტიური ჩართვა ეკონომიკურ აქტივობაში, მათ შორის, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების პრივატიზაცია;
- მომდევნო 4 წლის განმავლობაში გაძლიერდება მუშაობა ქვეყნის **სასარგებლო წიაღისეულის რაციონალური გამოყენებისა და მისი ეკონომიკურ საქმიანობაში ეფექტიანად ჩართვის მიმართულებით**. შენარჩუნდება წიაღითსარგებლობის ლიცენზიების გაცემის მზარდი ტენდენცია, რაც ხელს შეუწყობს სამუშაო ადგილების შექმნასა და ბიუჯეტში გენერირებული შემოსავლების მოცულობის გაზრდას;
- გაგრძელდება რეგულირების ზეგავლენის შეფასების (**RIA) ინსტრუმენტის შემდგომი განვითარება**, რაც რეგულაციების მოსალოდნელი შედეგების ფართო ანალიზის საშუალებას იძლევა. დაინერგება RIA-ს მცირე და საშუალო მეწარმეობის ტესტი (RIA SME Test), რაც ხელს შეუწყობს ახალი რეგულაციის მცირე და საშუალო საწარმოებთან

მიმართებით გავლენის წინასწარ იდენტიფიცირებას და, საჭიროების შემთხვევაში, მათთვის შემამსუბუქებელი აქტივობების განსაზღვრას;

- გაგრძელდება **ბიზნესთან ინტენსიური კომუნიკაცია** და ახალი რეგულაციების მიღება მოხდება მათთან კონსულტაციით;
- დამატებით, **პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით**, იგეგმება პარტნიორ ქვეყნებთან (კანადა, კორეის რესპუბლიკა, იტალიის რესპუბლიკა, ისლანდია) ინვესტიციების ორმხრივი დაცვისა და წახალისების შესახებ შეთანხმებებზე მოლაპარაკებების გამართვა და შესაბამისი შეთანხმებების გაფორმება;
- გაგრძელდება აქტიური მუშაობა **„ციფრული იდენტიფიკაციის საფულის“** დანერგვის მიმართულებით, რაც შეამცირებს ელექტრონული იდენტიფიკაციისა და ავთენტიფიკაციის პროცედურებთან დაკავშირებულ საოპერაციო ხარჯებსა და დროს, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს მომსახურების ხარისხს და გაზრდის საჯარო და ფინანსურ სერვისებზე ხელმისაწვდომობას.

2.2. ეკონომიკური რეფორმები

ბოლო წლების განმავლობაში საქართველომ **არაერთი მნიშვნელოვანი ეკონომიკური რეფორმა გაატარა**. აღნიშნულს ადასტურებს მსოფლიო ბანკის კვლევებიც, სადაც საქართველო რამდენჯერმე დასახელდა, როგორც მოწინავე რეფორმატორი ქვეყანა.

განხორციელებულმა რეფორმებმა ხელი შეუწყო მაკროეკონომიკურ სტაბილურობას, კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობას, ბიზნეს და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებას, ეკონომიკურ შესაძლებლობებზე ინკლუზიურ ხელმისაწვდომობას, სავაჭრო ინტეგრაციასა და საგარეო მოწყვლადობის შემცირებას.

ევროკავშირის წევრობის კანდიდატის სტატუსიდან გამომდინარე, საქართველო პირველად შეუერთდა ევროკომისიის მიერ წევრობის კანდიდატი ქვეყნებისათვის შემუშავებული მეთოდოლოგიით **ეკონომიკური რეფორმების საშუალოვადიანი პროგრამის** მომზადების პროცესს და დათქმულ ვადაში (2024 წლის 15 იანვარს) ევროკომისიას წარუდგინა **„ეკონომიკური რეფორმების პროგრამა“** 2024 – 2026 წლებისათვის. აღნიშნული მიმართულებით აქტიური მუშაობა კვლავ გაგრძელდება.

შემდგომ წლებში გაგრძელდება სტრუქტურული ეკონომიკური რეფორმების განხორციელება, რომელიც უზრუნველყოფს ეკონომიკური ზრდის პოტენციური დონის დაჩქარებას, მდგრადი და გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდისთვის შესაბამისი ეკონომიკური სტრუქტურის ჩამოყალიბებასა და ჩვენი ქვეყნის პოზიციონირებას, როგორც მთელი რიგი ეკონომიკური რეფორმების განხორციელების წარმატების მაგალითი.

კაპიტალის ბაზრის რეფორმის ფარგლებში, დაინერგება **კერძო კაპიტალის საინვესტიციო ფონდების მხარდამჭერი პროგრამები**, რაც გულისხმობს მეტი კაპიტალის მობილიზებას არასაბანკო პროდუქტებში და ამ კაპიტალის რელოკაციას მცირე და საშუალო საწარმოებში. გარდა ამისა, გაგრძელდება მუშაობა უძრავი ქონების საინვესტიციო ფონდების განვითარებასა და დაგროვილი კაპიტალის/ტრასტების ინსტრუმენტების დანერგვაზე.

მოკლევადიანი სამუშაო კაპიტალის დაკმაყოფილების საჭიროებისათვის, სამართლებრივი ჩარჩოს გარდა, **შეიქმნება ფაქტორინგის ბაზრის განვითარებისათვის განკუთვნილი შესაბამისი პროდუქტები და აქტივებზე დაფუძნებული დაფინანსების სავაჭრო პლატფორმა**.

გაგრძელდება **ინსტიტუციური ინვესტორების ბაზის განვითარება** და მხარდაჭერილი იქნება როგორც **კერძო საპენსიო ფონდების შექმნა/სტიმულირება,** ისე სავალდებულო **საპენსიო სააგენტოს/ფონდის** შემდგომი განვითარება.

გარდა სადაზღვევო სექტორის ესტონურ მოდელზე გადაყვანისა, **მხარდაჭერილი იქნება სხვადასხვა სადაზღვევო პროდუქტის სტიმულირება**, როგორიცაა, მაგალითად, სიცოცხლის დაზღვევა და ავტოსატრანსპორტო საშუალების მფლობელის მესამე პირის სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევა.

დაიწყება აქტიური მუშაობა **სასაქონლო ბაზრებისა და ვაჭრობის განვითარებაზე**, რაც ხელს შეუწყობს სხვადასხვა ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების დანერგვას რისკის მართვის მიმართულებით და დაფინანსების ინსტრუმენტების დამატებით გაჩენას.

გატარდება **ფინანსური ტექნოლოგიების განვითარებაზე ორიენტირებული ღონისძიებები**, დაინერგება სახალხო დაფინანსების ინსტრუმენტი (Crowd Funding) და გაიზრდება საცალო ინვესტორების ჩართულობა სახელმწიფო სავალო ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე.

გაგრძელდება ე.წ. **ბენჩმარკ ბონდების გამოშვების პროგრამა**, რაც ხელს შეუწყობს სახელმწიფოს JP Morgan Government Bond Index-ში (GBI) მოხვედრას და მეტი უცხოელი ინვესტორის შემოდინებას კაპიტალის ბაზარზე.

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის ფარგლებში, გაუმჯობესდება **სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვა, საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად** და განხორციელდება სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების პრიორიტეტიზაცია, ასევე ხელი შეეწყობა კონკურენციასა და კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპების დაცვას. უზრუნველყოფილი იქნება ეფექტიანი ფლობის პოლიტიკის განხორციელება და გაძლიერდება სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშვალდებულება და სტრატეგიული მართვა. რეფორმა ითვალისწინებს **სახელმწიფო საწარმოების შესახებ ჩარჩოკანონის** მიღებას, რომელიც შექმნის რეფორმის ძირითადი მიმართულებების განხორციელების მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს.

ენერგეტიკული რეფორმის სრულყოფილად განსახორციელებლად, მომდევნო წლებში გაგრძელდება მუშაობა ბაზრის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიმართულებით, რაც ბაზრის მოთამაშეებისთვის კონკურენტული და ღია ბაზრის პრინციპების დაცვას უზრუნველყოფს.

წიაღის სექტორის რეფორმის ფარგლებში, ბუნებრივი რესურსების სარგებლობის პროცესის ეფექტიანი მართვის მიზნით, წიაღით სარგებლობისას განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ტექნიკური, ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი ასპექტების გათვალისწინებას და გაგრძელდება მუშაობა წიაღის სექტორის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ჩარჩოს მოწესრიგების მიმართულებით.

2.3. დასაქმება

საქართველოს მთავრობის ხედვა დასაქმების პოლიტიკის მიმართულებით მიზნად ისახავს საქართველოს მოქალაქეების ეკონომიკური კეთილდღეობის ზრდას, შრომის ბაზრის სტრუქტურის გაუმჯობესებას, მოქალაქეების ღირსეული შრომის ანაზღაურების უზრუნველოფასა და მათი სოციალური პირობების გაუმჯობესებას, რაც, საბოლოო ჯამში, ქვეყნის მდგრად და ინკლუზიურ ეკონომიკურ განვითარებას შეუწყობს ხელს.

2.3.1. მეწარმეობის განვითარება

საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთ პრიორიტეტს **კერძო სექტორის განვითარება და სამეწარმეო პოტენციალის მაქსიმალურად ათვისება** წარმოადგენს. ქვეყანაში აქტიური ბიზნესსუბიექტების უმრავლესობას მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები წარმოადგენენ (99,7%). შესაბამისად, ეკონომიკის ინკლუზიური ზრდის უზრუნველყოფის, დასაქმების ზრდისა და კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება **მცირე და საშუალო საწარმოების კონკურენტუნარიანობის გაუმჯობესებასა და მიზნობრივი პროგრამების საშუალებით მათ მხარდაჭერას**.

წარმოების ხელშეწყობისა და განვითარების მიზნით, შემდგომ წლებში გადაიდგმება შესაბამისი ნაბიჯები:

- გაფართოვდება **ბიზნესის მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამები**, ტრადიციულ მხარდაჭერის მექანიზმებთან ერთად, კომპანიებს საშუალება ექნებათ, მოიზიდონ საინვესტიციო რესურსი ალტერნატიული ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით. ჯამურად, „აწარმოე საქართველოს“ ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის მხარდამჭერი პროგრამებით ისარგებლებს 11 000-ამდე მეწარმე სუბიექტი, აქედან შეიქმნება 5 000-ამდე ახალი მეწარმე სუბიექტი. მხარდაჭერილი პროექტების ფარგლებში შეიქმნება

70 000-ამდე ახალი სამუშაო ადგილი. მეწარმეობის მხარდამჭერი პროგრამების დაფინანსება წლიდან წლამდე იქნება მზარდი და მომდევნო **4 წელიწადში ბიზნესის მხარდამჭერი პროგრამების ჯამური დაფინანსება 1,5 მილიარდ ლარს გადააჭარბებს**;

- გაგრძელდება **კერძო სექტორის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის** გაზრდისკენ მიმართული სტრუქტურული რეფორმები, მათ შორის, ხელი შეეწყობა მოძრავი ქონებით დაკრედიტებას;
- ქვეყანაში სრული მასშტაბით **ამოქმედდება რეგიონული საკონსულტაციო ცენტრების ქსელი**, რომელიც მიზნად ისახავს მიკრო, მცირე და საშუალო მეწარმეების ინფორმაციით უზრუნველყოფას, მათთვის საკონსულტაციო მომსახურების მიწოდებასა და ტრენინგებისა და სემინარების შეთავაზებას, რაც გაზრდის მათ კონკურენტუნარიანობას და დაეხმარება შემდგომ ზრდაში. დღეს საპილოტე რეჟიმში მოქმედი სამი რეგიონული საკონსულტაციო ცენტრის (სამეგრელო-ზემო სვანეთი, აჭარა, კახეთი) რაოდენობა გაიზრდება 11-ამდე და 2028 წლამდე პერიოდში რეგიონული საკონსულტაციო ცენტრების მეშვეობით საკონსულტაციო სერვისების თანადაფინანსებას მიიღებს 4 000-ამდე, ხოლო ტრენინგებს გაივლის 12 000-ამდე მეწარმე;
- სრული მასშტაბით ამოქმედდება **მიკროსესხების ახალი პროგრამა**, რომელიც გულისხმობს მიკრობიზნესისთვის 50 000 ლარამდე სესხების უზრუნველყოფას, რათა მათ საკუთარი წარმოების გაფართოება/განვითარება შეძლონ. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში, მომდევნო წლებში 6 000-ამდე მეწარმე ისარგებლებს;
- კაპიტალის ბაზრის რეფორმის ფარგლებში, „აწარმოე საქართველოში“ დაიწყებს რამდენიმე მნიშვნელოვან პროგრამას, რაც კომპანიებს საშუალებას მისცემს, მოიზიდონ **საინვესტიციო რესურსი ალტერნატიული წყაროებიდან**. კერძოდ, გაფართოვდება სასესხო ფასიანი ქაღალდების გამოშვების მხარდამჭერი პროგრამა, რომლის ფარგლებში, 2025 – 2028 წლებში მოხდება 100-ამდე ემისიის მხარდაჭერა, რითაც 3 მილიარდ ლარამდე საინვესტიციო რესურსის მობილიზება იქნება შესაძლებელი;
- სახელმწიფოს ხელშეწყობით და უშუალო მონაწილეობით, **ამოქმედდება 3 კერძო კაპიტალის საინვესტიციო ფონდი**, რომელთა ჯამური მოცულობაც 200 მილიონ ლარამდე იქნება; ფონდები განახორციელებენ ინვესტირებას მცირე და საშუალო ზომის კომპანიებში, რაც მათ დაეხმარება შემდგომ სწრაფ ზრდაში;
- შეიქმნება **აქტივებზე დაფუძნებული დაფინანსების პლატფორმა**, რაც კომპანიებს საშუალება მისცემს, საკუთარი აქტივების გამოყენებით, მოიზიდონ დამატებითი ფინანსური რესურსი; ამ მიმართულებით, მომდევნო 4 წლის განმავლობაში 10 მილიარდ ლარზე მეტი ფინანსური რესურსის მობილიზება მოხდება;
- პარალელურად, განახლებული ფორმით **გაგრძელდება ბიზნესის მხარდამჭერი ტრადიციული პროექტები**. ჩაღრმავებული სექტორული ანალიზისა და ეკონომიკური პრიორიტეტების განსაზღვრის საფუძველზე (პროდუქტიულობა, ზრდის პოტენციალი, ინოვაციები, დასაქმება, ექსპორტი ა. შ.), განხორციელდება **სესხის**

პროცენტის სუბსიდირების პროგრამის ტრანსფორმაცია; მომდევნო 4 წლის განმავლობაში, აღნიშნული პროგრამით 3 000-ამდე კომპანია ისარგებლებს, რომლის ფარგლებშიც, ხელი შეეწყობა 6 მილიარდ ლარამდე ინვესტიციის განხორციელებას;

- გაფართოვდება **საკრედიტო საგარანტიო სქემაც**, რომელიც კიდევ უფრო გაზრდის მცირე და საშუალო ბიზნესის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობას; მომდევნო 4 წლის განმავლობაში სქემით ისარგებლებს 2 000-ამდე კომპანია და მოხდება 2 მილიარდ ლარამდე ბიზნესსესხების უზრუნველყოფა; საექსპორტო მიმართულებას დაემატება ტრანსპორტირებისა და სავაჭრო ფინანსური პროდუქტების თანადაფინანსების კომპონენტი, რაც დამატებით გააძლიერებს ქართული კომპანიების საექსპორტო პოტენციალს;
- გაგრძელდება **„უნარებზე საწარმოთა მოთხოვნის“** რეგულარული კვლევებისა და შრომის ბაზრის ყოველწლიური ანალიზი, რომლის ფარგლებშიც, მოხდება სამუშაო ძალის მოთხოვნის, საჭირო უნარებისა და გამოწვევების მუდმივი მონიტორინგი და შესაბამისი ინფორმაციის ანალიზი; კვლევის შედეგების ფართოდ გამოყენებისა და მომხმარებელზე ორიენტირებულობის გაზრდის მიზნით, გაციფრულდება კვლევის შედეგები;
- **ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის სფეროში მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში**, გაგრძელდება ანგარიშგების პორტალის (Reportal.ge) მართვა, რისკზე დაფუძნებული მიდგომით წარდგენილი ანგარიშგებების სტანდარტებსა და კანონმდებლობასთან შესაბამისობის შემოწმება, რაც უზრუნველყოფს ანგარიშგებების ხარისხის ამაღლებასა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის ზრდას. გარდა ამისა, რეფორმის შემდგომი ეტაპის ფარგლებში, ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების მიზნით, საქართველოში მოქმედ რიგ საწარმოებს დაევალებათ ანგარიშგების პორტალზე (www.reportal.ge) კორპორაციული მდგრადობის ანგარიშგების წარდგენა/გასაჯაროება, რაც ხელს შეუწყობს საწარმოებში მდგრადობის პოლიტიკის დანერგვასა და განვითარებას. ასევე, პორტალის შემდგომი განვითარების მიზნით, იგეგმება ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის (XBRL) დანერგვა. ანგარიშგებების სრულად გაციფრულება ხელს შეუწყობს ანგარიშგების ხარისხის ზრდას და გაამარტივებს მის დამუშავებას დაინტერესებული პირების, მათ შორის, პოტენციური ინვესტორების მიერ. აღნიშნული ასევე ხელს შეუწყობს **„ერთი ფანჯრის პრინციპით“ თანამშრომლობას** სხვა უწყებებთან.

2.3.2. ინოვაციების და ტექნოლოგიების განვითარება

სწრაფად განვითარებად გლობალურ სამყაროში ინოვაციები და ტექნოლოგიები მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური ზრდის საყრდენად მოიაზრება. სწორედ აღნიშნულის

გათვალისწინებით, შეიქმნა სსიპ – საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტო, რომლის დაარსებით საფუძველი ჩაეყარა ამ მიმართულების განვითარებას. **ინოვაციებისა და მაღალი ტექნოლოგიების სხვადასხვა დარგში ფართო დანერგვის, ეკონომიკის დამატებითი სტიმულირებისა და სწრაფი განვითარების უზრუნველყოფის მიზნით**, მთავრობა განაგრძობს შესაბამისი ნაბიჯების გადადგმას:

- საკანონმდებლო დონეზე განისაზღვრება **ინოვაციური სტარტაპის, ინოვაციური მცირე და საშუალო საწარმოსა (SME) და R&D კომპანიის სტატუსები** და ამოქმედდება მნიშვნელოვანი საშეღავათო პირობები სამივე კატეგორიის კომპანიებისთვის;
- 2025 წლიდან ამუშავდება სრულიად ახალი, სრულმასშტაბიანი **აქსელერაციის პროგრამა,** რომლის ფარგლებში, ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტო უზრუნველყოფს წლიურად 160 სტარტაპის მომზადებასა და დაფინანსებას. ამასთან, გაგრძელდება **500 Georgia აქსელერაციის პროგრამა** და ქვეყანაში დამატებით **ამოქმედდება კიდევ ერთი საერთაშორისო ტოპ აქსელერატორი**;
- განსაკუთრებული ყურადღება **დაეთმობა საქართველოში საერთაშორისო ღონისძიებების განხორციელებას**, ქართული სტარტაპების პოტენციალზე საზოგადოების ინფორმირებულობის ასამაღლებლად და ინვესტიციების მოსაზიდად;
- ინფორმაციული ტექნოლოგიების მიმართულებებით, კერძო-საჯარო პარტნიორობის ფორმატში გაგრძელდება **საგანმანათლებლო სასწავლო პლატფორმის – Do IT in Georgia** ბაზაზე სასწავლო კურსების შეთავაზება და მოწინავე IT პროფესიებში კადრების მომზადება-გადამზადება. ამასთან, ქვეყნის მასშტაბით **დაინერგება IT სწავლების საერთაშორისო პლატფორმა სკოლის ასაკის მოსწავლეებისთვის**, რაც შესაძლებლობას მისცემს მომავალ თაობას, სკოლის ასაკშივე დაეუფლოს თანამედროვე ტექნოლოგიურ ცოდნას;
- ტექნოპარკების ბაზაზე გაგრძელდება **პროექტების განხორციელება სამეწარმეო და ტექნოლოგიური მიმართულებებით**. შედეგად, მეტ პირს ექნება წვდომა არსებულ შესაძლებლობებსა და რესურსებზე და მეტი პირი შეიძენს ტექნოლოგიურ უნარებს საკუთარი ბიზნესიდეების რეალიზაციისთვის;
- გაგრძელდება მუშაობა **საერთაშორისო ტექნოლოგიური კომპანიების მოზიდვის მიმართულებით**, რის ფარგლებშიც, დღეის მდგომარეობით, ქვეყანაში 120-ზე მეტი საერთაშორისო IT კომპანია ფუნქციონირებს და 10 000-ზე მეტ ადამიანს ასაქმებს;
- ქვეყანაში **შეიქმნება ხელოვნური ინტელექტის, ფაგებისა და აგროტექნოლოგიების საერთაშორისო კომპეტენციის ცენტრები**, რომლებიც აღიჭურვება თანამედროვე ტექნოლოგიებითა და საერთაშორისო მასშტაბის ექსპერტიზით, რაც დამატებით მოიზიდავს წამყვან ტექნოლოგიურ მულტინაციონალურ კომპანიებს;
- 2025 წელს **ქუთაისში გაიხსნება საქართველოში პირველი ტექნოლოგიური ჰაბი**, რომელიც მოიცავს ტექნოლოგიურ პარკს, ტექნოლოგიურ ლაბორატორიებს, 400 კაცამდე გათვლილ საკონფერენციო სივრცეს, საკონსულტაციო ცენტრს მიკრო, მცირე

და საშუალო მეწარმეებისთვის, ინტერაქციულ სამეცნიერო მუზეუმს, საერთაშორისო აქსელერატორს, საერთაშორისო ტექნოლოგიური კომპანიების ოფისებსა და TUMO-ს კრეატიული ტექნოლოგიების საერთაშორისო ცენტრს, რომელიც აერთიანებს 11 მიმართულებას, როგორიც არის: პროგრამირება, რობოტიკა, ანიმაცია, კინემატოგრაფია, თამაშების შექმნა და სხვა.

2.4. საგარეო სავაჭრო ურთიერთობები

საგარეო ვაჭრობის გაძლიერება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია და აღნიშნული მიმართულების ხედვა ლიბერალური სავაჭრო რეჟიმების დამკვიდრებას ეფუძნება. შესაბამისად, არაერთი განხორციელებული რეფორმის შედეგად, დღეისათვის **საქართველოს მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე თავისუფალი საგარეო სავაჭრო პოლიტიკა აქვს**, რაც გამარტივებულ საგარეო ვაჭრობის რეჟიმსა და საბაჟო პროცედურებს, ასევე დაბალ საიმპორტო ტარიფებს გულისხმობს.

საგარეო სავაჭრო ურთიერთობების განმტკიცების მიზნით, საქართველოს მთავრობა განახორციელებს შესაბამის ქმედებებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული პროდუქციის ხელმისაწვდომობასა და ქვეყნის ეკონომიკური პოტენციალის ზრდას.

უზრუნველყოფილი იქნება უცხოელ ინვესტორსა და საქართველოს მთავრობას შორის გასაფორმებელ საინვესტიციო ხელშეკრულებებში, სამართლებრივი რისკების მინიმიზაციის გზით, საინვესტიციო დავების პრევენცია და სამართლებრივი უსაფრთხოების გაძლიერება. **DCFTA-ით გათვალისწინებული ვალდებულებების ეფექტიანი განხორციელების მიზნით**, გაგრძელდება საშუალოვადიანი და ყოველწლიური გეგმების განხორციელება და საკანონმდებლო დაახლოების პროცესი შესაბამისი რეფორმების გატარების გზით, რითაც საქართველო 2028 წელს დაასრულებს DCFTA-ით აღებული საკანონმდებლო ვალდებულებების შესრულებას.

ევროკავშირის წევრობის კანდიდატის სტატუსის საქართველოსთვის მინიჭებიდან გამომდინარე, **გააქტიურდება მუშაობა DCFTA-ის ვალდებულებების მიღმა ევროკავშირთან საკანონმდებლო და ინსტიტუციური დაახლოების მიმართულებით**. ამ მიზნით, ქართული მხარის მიერ შემუშავდა და ევროკავშირთან თანხმდება პრიორიტეტული სამოქმედო გეგმა DCFTA-ის განხორციელების ინტენსიფიკაციისთვის.

ამასთან, შემუშავდება შესაბამისობის **შეფასების, აკრედიტაციის, სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიისა და ბაზარზე ზედამხედველობის სფეროებში საქართველოს კანონმდებლობის**

ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების სტრატეგია, რომელიც მოიცავს ევროკავშირის წევრობის ვალდებულებებს.

გაგრძელდება მთავრობის ძალისხმევა **თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებების** გაფორმების მიმართულებით, რათა ხელი შეეწყოს ადგილობრივი კომპანიებისთვის უცხოურ ბაზარზე წვდომას. მოლაპარაკებები დასრულებულია და 2025 წელს ხელი მოეწერება სამხრეთ კორეასთან თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებას. ინდოეთსა და ისრაელთან, თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების გაფორმების მიზნით, წარიმართება მოლაპარაკებები. გარდა ამისა, გაგრძელდება მუშაობა აშშ-სთან თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებაზე მოლაპარაკებების დაწყების მიმართულებით, როგორც პოლიტიკურ, ისე ტექნიკურ დონეზე. კონსულტაციები გაგრძელდება ყურის არაბული სახელმწიფოების საბჭოსთან (Gulf Countries) თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების გაფორმებასთან დაკავშირებით და დაიწყება შესაბამისი მოლაპარაკებები. ასევე მოლაპარაკებები დაიწყება სერბეთთან თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმებაზე.

2.5. ტურიზმი

საქართველოსთვის ტურიზმის სექტორის გაძლიერება და ამ მიმართულებით ქვეყნის პოტენციალის ათვისება მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს. შესაბამისად, ბოლო წლების განმავლობაში აქცენტი გაკეთდა **ახალი ტურისტული ბაზრების ათვისებასა და ტურიზმის ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე**. მათ შორის, არაერთი ინფრასტრუქტურული პროექტი განხორციელდა სამთო-სათხილამურო კურორტების განვითარების მიზნით.

საქართველოს **სასტუმროების ბაზარს შეემატება 310-ზე მეტი განთავსების ობიექტი**, 34 700-ზე მეტი საწოლი ადგილით. შედეგად, 2 680-ამდე გაიზრდება სასტუმროების რაოდენობა, ხოლო საწოლი ადგილების რაოდენობა გაიზრდება 142 700-ამდე. გარდა ამისა, შემდგომი 4 წლის განმავლობაში კერძო ინვესტიციების ოდენობა სასტუმროების სექტორში დაახლოებით 1 მილიარდ ლარს გაუტოლდება. ამასთან, **ტურისტული ინფრასტრუქტურის** განვითარების მიზნით, სახელმწიფო მომდევნო 4 წლის განმავლობაში 1 მლრდ ლარზე მეტ ინვესტიციას განახორციელებს.

განხორციელდება **მიზნობრივი კამპანიები** და სხვადასხვა აქტივობა წამყვან საერთაშორისო მედიასაშუალებებთან, რომლებიც ევროკავშირისა და სპარსეთის ყურის ქვეყნებთან ერთად მოიცავს ახალ სამიზნე ბაზრებს, როგორიცაა: ინდოეთი, ჩინეთი, აშშ და სხვა ქვეყნები.

მთავრობა ხელს შეუწყობს ახალი, **ოთხსეზონიანი კურორტების განვითარებას** რაჭაში, მრავალძალისა და სხარტალი-ბეთლევის ტერიტორიებზე. ასევე შემუშავდება **კურორტების**

კონცეფცია და განხორციელდება ინვესტიციების მოზიდვა. გარდა ამისა, განვითარდება განთავსების ობიექტები და სხვა სერვისები.

საქართველოს მთის კურორტების განვითარების მიზნით, გაგრძელდება **ზამთრის სამთო-სათხილამურო კურორტების პოპულარიზაცია,** მეტი შიდა და უცხოელი ტურისტის მოზიდვის მიზნით. განხორციელდება ახალი საბაგიროს მშენებლობა/მონტაჟი და მოეწყობა ახალი სასრიალო ტრასები გუდაურსა (დაახლოებით, 8 კმ) და კურორტ გოდერძიზე (დაახლოებით, 6 კმ). დამატებით, გუდაურში დამონტაჟდება 3 კმ-იანი ხელოვნური გათოვლიანების სისტემა. გარდა ამისა, ახალი სასრიალო ტრასები მოეწყობა ბაკურიანში (3 კმ) და ჰაწვალის მთაზე (დაახლოებით, 6 კმ).

დაგეგმილია მასშტაბური **პილიგრიმული პროექტის – „წმინდა ნინოს გზა“** – გზის ბილიკის განვითარება, რომლის მანძილი 600 კმ-ზე მეტია (ფოკადან ბოდბემდე), რომელიც 12 მუნიციპალიტეტს და 16 ეპარქიის ტერიტორიას მოიცავს.

მთავრობის მიერ დაგეგმილი ქმედებების შედეგად, 2028 წლისთვის ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები **6,4 მილიარდ დოლარს** მიაღწევს, ხოლო **საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტების რაოდენობა 11 მილიონამდე გაიზრდება**.

2.6. ენერგეტიკა

საქართველოს მთავრობის ენერგეტიკული პოლიტიკის მიზანს ენერგოდამოუკიდებლობისა და ენერგოუსაფრთხოების მაქსიმალური გაძლიერება წარმოადგენს. ასევე ქვეყნის ენერგოპოლიტიკა განახლებადი რესურსების ათვისებასა და სექტორის მდგრადი განვითარების პრინციპებს ეფუძნება.

ელექტროსისტემაში არსებული მდგომარეობა და ელექტროენერგიის მოხმარების ზრდის სამომავლო გათვლები ცხადყოფს, რომ იმპორტზე დამოკიდებულების შემცირებისა და ენერგეტიკული უსაფრთხოების ამაღლების მიზნით, ქვეყანას დამატებით სჭირდება ენერგეტიკული სიმძლავრეები. შესაბამისად, გაგრძელდება განახლებადი ენერგიების რესურსების ათვისება საქართველოს მთავრობის მიერ განხორციელებული მხარდამჭერი სქემების მეშვეობით.

ენერგეტიკის სექტორის განვითარების მიზნით, გაგრძელდება **ენერგოეფექტურობისა და განახლებადი ენერგიების საკანონმდებლო ჩარჩოს** დახვეწა და შემუშავდება ნახშირწყალბადების (ნავთობისა და გაზის) ძებნა-ძიებისა და მოპოვების ოპერაციების რეგულირების სამართლებრივი ჩარჩო.

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში გაგრძელდება **გაზისა და ელექტროენერგიის არმქონე სოფლების გაზიფიცირება და ელექტროფიცირება**. მომდევნო 4 წელიწადში გაზიფიცირების

სამუშაოები განხორციელდება 600-ზე მეტ დასახლებულ პუნქტში. შედეგად, 2025 წლისთვის ბუნებრივი გაზი ხელმისაწვდომი იქნება მოსახლეობის 93 პროცენტისთვის, ხოლო 2028 წლისთვის ხელმისაწვდომი გახდება საქართველოს მოსახლეობის, დაახლოებით, 95 პროცენტისთვის.

გაგრძელდება **ენერგიის განახლებადი წყაროების განვითარებისა** (ქარის, მზის, ბიომასის ენერგიები) **და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა**. მნიშვნელოვანი ყურადღება დაეთმობა **მარეგულირებელი ფუნქციის მქონე გენერაციის პროექტების განვითარებასა და განხორციელებას.**

მომდევნო 4 წელიწადში დაგეგმილია 3 500 მეგავატზე მეტი დადგმული სიმძლავრის გენერაციის ობიექტების ექსპლუატაციაში მიღება, ხოლო 2030 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 5 500 მეგავატს გადააჭარბებს.

განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ქვეყანაში არსებული **მაღალი და საშუალო ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების**, მათ შორის, მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზებისა და ქვესადგურების მშენებლობა-რეაბილიტაციას, რაც კიდევ უფრო განამტკიცებს ქვეყნის ენერგეტიკული სისტემის საიმედოობას და გაზრდის საექსპორტო შესაძლებლობებს.

აქტიურ რეჟიმში გაგრძელდება მუშაობა **შავი ზღვის წყალქვეშა ელექტროგადამცემი კაბელის** პროექტის განვითარების კუთხით (პროექტის დასრულება დაგეგმილია 2030 წლისთვის), რომლის ფარგლებში, ჩატარდება შავი ზღვის ფსკერის გეოლოგიური და გეოფიზიკური კვლევები, ასევე დაიწყება მუშაობა სოციალური და გარემოზე ზემოქმედების საკითხების შეფასების კუთხით.

2.7. ტრანსპორტი და ლოგისტიკა

საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი ქვეყნის სატრანსპორტო და ლოგისტიკური პოტენციალის სრულად გამოყენებაა. ამ მიმართულებით, მთავრობა მიზნად ისახავს სექტორის კონკურენტუნარიანობის გაზრდას და მდგრადი, ეფექტიანი სატრანსპორტო კავშირების შექმნას, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ქვეყნის ეკონომიკური და რეგიონული ინტეგრაციის გაძლიერებაში.

გააქტიურდება ძალისხმევა საქართველოზე გამავალი სატრანსპორტო მარშრუტების, მათ შორის, შუა დერეფნის მიმართულებით დამატებითი ტვირთების მოზიდვაზე. **ქვეყნის სატრანზიტო პოტენციალის ეფექტიანი რეალიზების მიზნით**, საკვანძო ინფრასტრუქტურის შექმნის პარალელურად, გაგრძელდება შესაბამისი სატრანსპორტო პოლიტიკის გატარება.

დასრულდება **რკინიგზის მოდერნიზაციის პროექტი,** რომლის მთავარი მიზანია უსაფრთხოების ზრდა, მსვლელობის დროისა და ინფრასტრუქტურული ხარჯების შემცირება. პროექტის დასრულების შემდეგ, რკინიგზის წლიური გამტარუნარიანობა 27 მილიონიდან 48 მილიონ ტონამდე, ხოლო, საჭიროების შემთხვევაში, ავტომატური ბლოკირების სისტემის დამონტაჟებით – 100 მილიონ ტონამდე გაიზრდება. ამასთან, დასკვნით ეტაპზეა ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მონაკვეთის მშენებლობა, რომელიც შუა დერეფნის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს.

განხორციელდება **ანაკლიის ღრმაწყლოვანი პორტის პროექტი,** რაც ხელს შეუწყობს საქართველოზე გამავალი სატრანსპორტო დერეფნის კონკურენტუნარიანობის ზრდას, საქართველოს ტერიტორიის გავლით, ახალი ტვირთნაკადების მოზიდვას, ასევე ნავსადგურის მიმდებარედ წარმოებისა და ლოგისტიკური სერვისების განვითარებას. ანაკლიის ღრმაწყლოვანი პორტი ოპერირებას 2029 წელს დაიწყებს. პირველი ფაზის დასრულების შემდეგ, პორტის გამტარობა იქნება 600 000 კონტეინერი (TEU) წელიწადში, ხოლო განხორციელებული ინვესტიცია გაუტოლდება 600 მლნ აშშ დოლარს.

დაგეგმილია თბილისის **ახალი საერთაშორისო აეროპორტის მშენებლობა** ვაზიანის ყოფილ სამხედრო აეროდრომზე, რომელსაც ექნება შესაძლებლობა, მოემსახუროს ნებისმიერი ზომის საჰაერო ხომალდს და საქართველოს შესძენს „რეგიონული ჰაბის“ ფუნქციას. **ახალი საერთაშორისო აეროპორტი შესაძლებლობას მოგვცემს, თბილისის არსებული აეროპორტის გამტარუნარიანობა 5 მლნ მგზავრიდან ეტაპობრივად გავზარდოთ 20 მლნ მგზავრამდე.**

გაუმჯობესდება **ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტის ასაფრენ-დასაფრენი ზოლისა და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურა.** განხორციელდება ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტის ახალი 3,5 კმ სიგრძის ასაფრენ-დასაფრენი ზოლისა და სხვა სააეროდრომო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რისთვისაც, ჯამში, 240 მილიონი ლარი გამოიყოფა. პროექტის დასრულების შემდეგ, ქუთაისის აეროპორტს შესაძლებლობა ექნება, მოემსახუროს როგორც სამგზავრო, ისე სატვირთო რეისებს. ამასთან, გაფართოვდება ქუთაისის აეროპორტის ტერმინალი, რაც საშუალებას მოგვცემს, აეროპორტის გამტარუნარიანობა 1.7 მლნ მგზავრიდან გავზარდოთ 5 მლნ მგზავრამდე.

დაგეგმილია **თელავის აეროპორტის** მშენებლობა, რომლის ფარგლებში, აშენდება ახალი სამგზავრო ტერმინალი, სრულად განახლდება აეროდრომი და ასაფრენი ზოლი. პროექტი საშუალებას მისცემს კახეთის რეგიონს, კიდევ უფრო მიმზიდველი გახდეს ტურისტებისთვის.

დასრულებულია **მესტიის აეროპორტის** ახალი ტერმინალის პროექტზე მუშაობა, რომლის ფარგლებში, 2025 წელს დაიწყება ტერმინალის სამშენებლო სამუშაოები, რაც რამდენჯერმე გაზრდის აეროპორტის გამტარუნარიანობას.

მომდევნო წლებში გაგრძელდება **სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციისა (ICAO) და ევროკავშირის საავიაციო სტანდარტების დანერგვა**. მათ შორის, დაინერგება ავიაკომპანიებისა და ავიასპეციალისტების სერტიფიცირების ევროპული სტანდარტები და ასევე საერნაოსნო მომსახურების ზედამხედველობასთან დაკავშირებული ევროპული რეგულაციები.

გაგრძელდება ლიბერალური საავიაციო პოლიტიკის გატარება და **ახალი ავიაკომპანიების ბაზარზე დაშვებისთვის ხელსაყრელი პირობების** შექმნა. შედეგად, არსებული პროგნოზებით, ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტი 2028 წლისათვის 2,8 მილიონზე მეტ მგზავრს მოემსახურება, თბილისის საერთაშორისო აეროპორტი, სულ მცირე, 6 მილიონ მგზავრს მოემსახურება, ხოლო ბათუმის აეროპორტში მილიონამდე მგზავრის მიღებაა პროგნოზირებული. ჯამში, ყველა საერთაშორისო აეროპორტი 2028 წლისათვის 9,8 მილიონ მგზავრზე მეტს მიიღებს.

სარკინიგზო დარგის შემდგომი განვითარების მიზნით, გაგრძელდება დარგის რეფორმა, რომელიც დაყოფილია სამ ფაზად: I ფაზა – ინსტიტუციური ჩარჩოსა და უსაფრთხოების სისტემის ფორმირება – 2023 – 2025 წლები; II ფაზა – მგზავრთა უფლებების ევროპული სტანდარტების დანერგვა და სარკინიგზო ტექნიკური საწარმოების სერტიფიცირება – 2024 – 2026 წლები; III ფაზა – სარკინიგზო ტრანსპორტის დარგის ბაზრის რეგულირება და სარკინიგზო თავსებადობის უზრუნველყოფა – 2026-2027 წლები.

გაგრძელდება ქვეყნის **შიდა საავტომობილო სამგზავრო გადაყვანის, სატრანსპორტო საშუალებების გზისპირა ზონაში შემოწმებისა და ტექინსპექტირების** რეფორმები. გარდა ამისა, **სარკინიგზო ტრანსპორტით გადაზიდვების წილის გასაზრდელად** და შუა დერეფანში გარემოსდაცვითი მდგრადობის მისაღწევად, გაგრძელდება მუშაობა საკონტრეილერო გადაზიდვების განვითარების კუთხით.

საქართველოსა და **ევროკავშირს** შორის სატრანსპორტო კავშირების გაძლიერების მიზნით, გაგრძელდება მუშაობა შავ ზღვაზე ბულგარეთსა და რუმინეთთან **პირდაპირი საბორნე ხაზების** დამატებისა და მიმოსვლის ინტენსივობის გაზრდის მიმართულებით.

სატრანსპორტო სისტემების გაციფრულების ფარგლებში, გაგრძელდება მუშაობა **ნავსადგურის გაერთიანების სისტემის (PCS)** დანერგვაზე, რომლის საპილოტე რეჟიმში გაშვებაც დაგეგმილია 2025 წლისთვის.

მოწესრიგდება და დარეგულირდება ქვეყანაში შიდა სახმელეთო წყლების ტრანსპორტი, რითაც საქართველოს ტბებსა და მდინარეებზე უზრუნველყოფილი იქნება მცურავი საშუალებებისა და მგზავრების უსაფრთხო გადაადგილება.

2.8. ინტერნეტიზაცია და ციფრული ტრანსფორმაცია

ციფრული ტრანსფორმაცია და ქვეყნის სრულმასშტაბიანი ინტერნეტიზაცია მთავრობის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა, რომლის ფარგლებში, ბოლო წლებში განხორციელებულმა რეფორმებმა და პროგრამებმა გადამწყვეტი როლი შეასრულა საქართველოს ციფრული სფეროს განვითარების კუთხით. ევროკავშირის ციფრულ ბაზართან ინტეგრაცია და ქვეყნის სატრანზიტო პოტენციალის გამოყენება ხელს შეუწყობს საქართველოს, როგორც რეგიონული ციფრული ჰაბის, პოზიციის გამყარებას. შესაბამისად, მომდევნო წლებში, **ინტერნეტიზაციის განვითარებისა და ციფრული ტრანსფორმაციის მიზნით**, საქართველოს მთავრობა განახორციელებს სხვადასხვა ინიციატივას, რაც ქვეყნის **მოსახლეობისთვის მაღალი სიჩქარის ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფასა და ციფრული სერვისების გაუმჯობესებას ისახავს მიზნად**.

სახელმწიფო ინტერნეტიზაციის პროგრამის ფარგლებში, ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ქსელით დაიფარება 1000-ამდე დასახლებული პუნქტი და 500 000 მოსახლეზე მეტს გაუჩნდება ფართოზოლოვან ინტერნეტმომსახურებებთან წვდომის შესაძლებლობა. ჯამურად, პროექტის ფარგლებში, აშენდება 5000 კმ-მდე ახალი ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ქსელი.

განხორციელდება **„ბოლო-მილის“ ინტერნეტინფრასტრუქტურის განვითარების** ხელშემწყობი ღონისძიებები, პოლიტიკის საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება მაღალი სიჩქარის ინტერნეტქსელებისა და მომსახურებების განვითარების ხელშეწყობისთვის.

საქართველოს სატრანზიტო პოტენციალის მაქსიმალურად ათვისებისათვის გაგრძელდება მუშაობა საქართველოში **ციფრული ჰაბის** განვითარების მიმართულებით. განხორციელდება ქმედებები, რომ შავ ზღვაში გაიზარდოს ევროპისა და აზიის დამაკავშირებელი ოპტიკურ-ბოჭკოვანი მაგისტრალების რაოდენობა, ხოლო, მეორე მხრივ, საქართველოში შეიქმნას ტექნოლოგიური გიგანტების დატა ცენტრების დაფუძნებისთვის მიმზიდველი გარემო.

განხორციელდება ქმედებები საქართველოში **მონაცემთა დამუშავებისა და შენახვის შესაძლებლობების გაზრდისთვის**, მონაცემთა ცენტრების დეცენტრალიზაციისკენ მიმართული მსოფლიო ტენდენციების გათვალისწინებით, ქართული ბიზნესისა და საჯარო უწყებების საჭიროებების შესაბამისი ენერგოეფექტური და დაცული ღრუბლოვანი ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა ცენტრების გამოყენების ხელშესაწყობად.

განხორციელდება მხარდაჭერა **ხელოვნური ინტელექტის სისტემების განვითარებისთვის,** რაც სარგებლისა და პროდუქტიულობის მომტანი იქნება საქართველოს მოქალაქეებისა და ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორისთვის.

მიიმართება ძალისხმევა საქართველოში ციფრული და მაღალი ტექნოლოგიური ინდუსტრიის განვითარების ხელშესაწყობად და მის ექსპორტზე გასატანად.

ციფრული ინკლუზიის უზრუნველყოფისთვის, გაგრძელდება ქვეყნის მასშტაბით ტრენინგისა და შესაძლებლობების განვითარების პროგრამები, მათ შორის, ქალებისთვის, ეთნიკური უმცირესობებისა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის.

განხორციელდება **სატელეკომუნიკაციო უნივერსალური მომსახურების დანერგვისთვის** საკანონმდებლო ცვლილებები, რათა უზრუნველყოფილი იყოს სოციალურად დაუცველი და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის სატელეკომუნიკაციო მომსახურებების ეკონომიკური და ფიზიკური მისაწვდომობა. ასევე საკანონმდებლო ცვლილებები განხორციელდება ფოსტის სფეროში უნივერსალური მომსახურების დანერგვისთვის, რათა საქართველოს მოსახლეობამ ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე თანაბარი პირობებით ისარგებლოს ხელმისაწვდომი საფოსტო მომსახურებით.

გაგრძელდება **ევროკავშირის ერთიან ციფრულ ბაზართან საქართველოს ინტეგრაცია** და ციფრული ბაზრის რეგულაციების ჰარმონიზებაზე მუშაობა.

გაგრძელდება **ევროკავშირის ერთიან როუმინგულ სივრცეში** საქართველოს ინტეგრირებისთვის მუშაობა, რაც მოსახლეობას საშუალებას მისცემს, ევროკავშირის ტერიტორიაზე მოგზაურობისას ისარგებლოს როუმინგის ხელმისაწვდომი ტარიფებით.

მომდევნო წლების განმავლობაში, ქვეყნის შემდგომი ციფრული ტრანსფორმაციის დაჩქარების მიზნით, დაიწყება **ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების ეროვნული სტრატეგიის განხორციელება**, რომელიც განსაზღვრავს ციფრული ტრანსფორმაციისა და ციფრული ეკონომიკის განვითარების სამომავლო მიმართულებებსა და ქვეყანაში ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების კოორდინაციის მექანიზმებს, კერძოდ, ქვეყნის ერთიანი ციფრული ტრანსფორმაციის კოორდინაციის ფუნქცია დაეკისრება კონკრეტულ უწყებას და გატარდება შესაბამისი ზომები ეფექტიანი კოორდინაციის უზრუნველსაყოფად.

2.9. სოფლის მეურნეობა და სოფლის განვითარება

ბოლო წლების განმავლობაში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო სოფლის მეურნეობის განვითარებას და, შესაბამისად, გაიზარდა დარგის დაფინანსება. გაზრდილმა დაფინანსებამ და არაერთმა მიზნობრივმა სახელმწიფო პროგრამამ აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ზრდაც განაპირობა.

საქართველოს მთავრობა აგრძელებს მუშაობას **სოფლის მეურნეობაში პროდუქტიულობის ამაღლებისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის** მიმართულებით, რაც ხელს შეუწყობს სოფლის მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებასა და აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ზრდას.

მომავალი ოთხი წლის განმავლობაში, სოფლის მეურნეობის დარგის გასაძლიერებლად, საქართველოს მთავრობა მნიშვნელოვან რესურსებს მიმართავს სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარებისთვის, რისთვისაც დაგეგმილია 3 მილიარდ ლარამდე ფინანსური მხარდაჭერის გაწევა. იგეგმება **სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამმუშავებელი და რეალიზაციის პროცესების გაუმჯობესება**, ასევე ფერმერებისა და მეწარმეების ცოდნის ამაღლება და მათთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის უზრუნველყოფა. მთავრობა ხელს შეუწყობს **თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვას, სერვისების ხელმისაწვდომობასა და ახალი სასოფლო-სამეურნეო პროექტების განვითარებას.** ყურადღება გამახვილდება **აგროდაზღვევის სისტემაზე, სამელიორაციო მომსახურების გაძლიერებასა და კლიმატგონივრულ, გარემოსადაპტირებულ პრაქტიკებზე,** რაც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობის მდგრად განვითარებასა და დარგის ეკონომიკური პოტენციალის ზრდას.

სოფლის მეურნეობის **პირველადი წარმოების, გადამმუშავებელი და შენახვა-რეალიზაციის პროცესების ხელშეწყობისთვის**, გაგრძელდება ფიზიკური და იურიდიული პირების იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფა. გაგრძელდება ფერმერთა და მეწარმეთა ცოდნის ამაღლება, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად. გარდა ამისა, გაფართოვდება **აგრარული დეფიციტური პროფესიების** მხარდამჭერი პროგრამები.

სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირებისთვის, რისკების შემცირების მიზნით, გაგრძელდება და დაიხვეწება **აგროდაზღვევის პროგრამა**; გაგრძელდება **მრავალწლიანი კულტურების ბაღების გაშენების** ხელშეწყობა და შედეგად, 2028 წლისთვის, თანამედროვე ინტენსიური ბაღების საერთო ფართობი 35 000 ჰექტარს მიაღწევს; გაგრძელდება სოფლის მეურნეობის **პროდუქციის ახალი გადამმუშავებელი და შემნახველი საწარმოების** (ინფრასტრუქტურის) შექმნა და თანამედროვე საწარმოო ხაზით/ტექნოლოგიებით აღჭურვა; აგროწარმოების ხელშეწყობისა და კონკურენტუნარიანობის ამაღლების მიზნით, გაგრძელდება **ერთწლოვანი სასოფლო-სამეურნეო კულტურების პირველადი წარმოების** ხელშეწყობა; წახალისდება **ერთწლოვანი კულტურების წარმოებისათვის თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენება** და **სასათბურე მეურნეობების** განვითარება.

საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, შეიქმნება **ფერმერული მეურნეობების ინტეგრირებული ადმინისტრირების სისტემა**, მათ შორის, ფერმერული მეურნეობების რეესტრი და მიწის ნაკვეთების იდენტიფიკაციის სისტემა; საკანონმდებლო დონეზე დარეგულირდება **საძოვრების მდგრადი მართვა**; გაგრძელდება სხვადასხვა სახის **სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის (მათ შორის, მოსავლის ამღები) თანადაფინანსება**; დაინერგება ფერმერთა კოოპერირების ახალი მოქნილი მექანიზმები ფერმერებისა და მწარმოებელი ორგანიზაციების ურთიერთთანამშრომლობის სტიმულირებისთვის; განხორციელდება ქალ ფერმერთა და მეწარმეთა განვითარებისკენ მიმართული ღონისძიებები.

გაფართოვდება **ქართული ღვინისა და სხვა აგროსასურსათო პროდუქციის** ცნობადობის ამაღლებისა და პოპულარიზაციის მიზნით განსაზღვრული მარკეტინგული აქტივობები და ბაზრების დივერსიფიკაციაზე მიმართული პროგრამები.

2028 წლისთვის დასრულდება DCFTA ვალდებულებიდან გამომდინარე **ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დასაახლოებელი, სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სფეროში** მოქმედი ნორმატიული აქტების ჰარმონიზება. გაგრძელდება აქტიური მუშაობა **სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიის შესაძლებლობების გაძლიერებისათვის**, რაც მომხმარებლისათვის უვნებელი სურსათის მიწოდების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კომპონენტს წარმოადგენს.

გაგრძელდება სასოფლო-სამეურნეო კულტურების **მავნე ორგანიზმებთან ბრძოლის** ღონისძიებები.

წყალსაცავების, სარწყავი და დამშრობი სისტემების მოდერნიზებისა და რეაბილიტაციის სამუშაოების ღირებულება 1 მილიარდ ლარს მიაღწევს და, შედეგად, 50 000 ჰექტარზე მეტ ფართობზე 70 000 ფერმერული მეურნეობისათვის გაუმჯობესდება სამელიორაციო მომსახურება, რაც ხელს შეუწყობს მოსავლის რაოდენობისა და ხარისხის ზრდას. ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე, დაიწყება მდინარე ილტოზე საირიგაციო დანიშნულების წყალსაცავის პროექტირება და მშენებლობის სამუშაოები. აღნიშნული წყალსაცავი კახეთში 40 ათას ჰექტარზე მეტ მიწის ფართობზე გარანტირებულად გაზრდის წყალუზრუნველყოფის ხარისხს, რაც სოფლის მეურნეობის სექტორში დასაქმებულ 50 ათასზე მეტი ოჯახის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესებაზე იქონიებს გავლენას.

მნიშვნელოვანი აქცენტი გაკეთდება **აკვაკულტურის განვითარების** ხელშეწყობაზე. **აკვაკულტურის განვითარების არსებული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა** მიზნად ისახავს წარმოების მნიშვნელოვანი ზრდის ხელშეწყობას შემდეგი ოთხი წლის განმავლობაში. შავ ზღვაში აკვაკულტურის განვითარებისთვის დამტკიცებული ზონების ბიზნესისთვის საინვესტიციოდ შეთავაზება გააჩენს შესაძლებლობას, როგორც საზღვაო, ასევე შიდა წყლების აკვაკულტურის განვითარებისა და ქვეყანაში ათასობით ტონა აკვაკულტურის პროდუქციის წარმოებისთვის.

ხელი შეეწყობა გარემოსთან ადაპტირებული, **კლიმატგონივრული სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის გავრცელებასა და ბიოწარმოების** განვითარებას.

სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარებისკენ მიმართული სახელმწიფო პროგრამების განხორციელების შედეგად, **2028 წლისთვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის საერთო გამოშვება 24 მილიარდ ლარს მიაღწევს,** ხოლო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის **ექსპორტი 2,3 მილიარდ დოლარს გადააჭარბებს.**

2.10. ინფრასტრუქტურა

საქართველოს მთავრობის ინფრასტრუქტურული პოლიტიკის მიზანია ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური წინსვლისთვის მტკიცე საფუძვლის შექმნა. საქართველოს ეროვნული ინტერესებიდან გამომდინარე, განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება ქვეყნის სატრანზიტო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის გაძლიერებაზე. პრიორიტეტულია თანამედროვე საგზაო ქსელების, წყალმომარაგების სისტემებისა და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარება, რაც გააუმჯობესებს კავშირებს რეგიონებს შორის და ხელს შეუწყობს ინვესტიციების მოზიდვას.

2.10.1. საგზაო ინფრასტრუქტურა

ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ერთ-ერთ მთავარ საფუძველს სწორედ საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება წარმოადგენს, რომლის მიმართულებით მთავრობა აქტიურად იმუშავებს.

- **თბილისიდან ბათუმამდე მაგისტრალის** მშენებლობის მიზნით, 2025 წელს დასრულდება მიმდინარე მონაკვეთების მშენებლობა, რის შემდეგაც დაიწყება **ქობულეთის შემოვლითი გზის** დამატებითი 2 ზოლის მშენებლობა; დასრულდება **თბილისი-რუსთავის დარჩენილი 4-ზოლიანი მონაკვეთის** მშენებლობა;
- დაიწყება და დასრულდება **რუსთავი-წითელი ხიდისა და ალგეთი-სადახლოს გზის** მონაკვეთების მშენებლობა და დაიწყება **ბათუმი-სარფის** გზის მონაკვეთის მშენებლობა. აღნიშნული პროექტების განხორციელების შედეგად, დასრულდება საქართველოს აზერბაიჯანის, სომხეთისა და თურქეთის რესპუბლიკების საზღვრებთან დამაკავშირებელი „შუა დერეფნის“ მონაკვეთების მშენებლობა;
- დაიწყება **ანაკლიის პორტთან მისასვლელი გზის** მშენებლობა; **ლილოს შემოვლითი გზისა და დასავლეთიდან თბილისში ახალი შემოსასვლელ-**გასასვლელის მშენებლობა;
- სამხრეთ-ჩრდილოეთის მიმართულებით დასრულდება **ქვეშეთი-კობის** პროექტი, ასევე **სტეფანწმინდა-გველეთის** მონაკვეთი; დაიწყება **წიწამური-ჟინვალის** გზის მონაკვეთის მშენებლობა;
- აქტიურად მიმდინარეობს მშენებლობები **კახეთის მაგისტრალის** მიმართულებით, რომლის ფარგლებში, უკვე გაიხსნა **ბაკურციხე-წნორის** 18 კმ-იანი მაგისტრალური გზა და **თბილისი-საგარეჯოს** 35 კმ-იანი გზა. მომავალ წელს გაიხსნება დამატებით 17 კმ-იანი გზა. დაიწყება **ბადიაური-ჩალაუბნის, გურჯაანი (ჩუმლაყი)-თელავის ასაქცევი და ლაგოდეხის შემოვლითი** გზის მშენებლობა.

2.10.2. წყალმომარაგება

მთავრობისთვის განსაკუთრებული პრიორიტეტია წყალმომარაგების სისტემის გაუმჯობესება და მოსახლეობისთვის ხარისხიანი და უწყვეტი წყალმომარაგება. მოსახლეობის ხარისხიანი წყალმომარაგების მიზნით, აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა, რომელიც უზრუნველყოფს 2025 წლის ბოლოსთვის ყველა ქალაქის, ხოლო სოფლების წყალმომარაგების მიზნით, მომდევნო ოთხი წლის განმავლობაში ეტაპობრივად, ჯამურად, 300,000 ბენეფიციარის 24-საათიან წყალმომარაგებას. ამასთან, გაგრძელდება გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა და 2028 წლის ბოლომდე არსებულ ექვს გამწმენდს დაემატება 11 ახალი გამწმენდი ნაგებობა.

2.10.3. სივრცითი განვითარება და სამშენებლო პოლიტიკა

ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადი განვითარების პროცესში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა სივრცით დაგეგმვასა და შესაბამის განვითარებას, რადგან სწორედ ამ გზით ხდება ქვეყნის ტერიტორიისა და რესურსების რაციონალური გამოყენება, რეგიონების თანაბარი განვითარება და ყველა მოქალაქისთვის უკეთესი საცხოვრებელი პირობების შექმნა. ამასთან, აქტიურად მიმდინარეობს სამშენებლო სექტორის ევროპულ მოდელთან დაახლოება და ევროკოდებისა და ევრონორმების დანერგვა.

საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი ფაქტორია ჰიდროენერგეტიკული ნაგებობების, კერძოდ, **ჰესების უსაფრთხო და სტაბილური ექსპლუატაცია,** რაც ითვალისწინებს საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამის ზედამხედველობას. აღნიშნულის გათვალისწინებით, მიმდინარეობს მუშაობა ჰიდროენერგეტიკული ნაგებობების უსაფრთხოების მონიტორინგის არსებული სისტემის სრულყოფაზე, რის შედეგადაც მოხდება აღნიშნულ ობიექტებთან დაკავშირებული ტექნიკური რეგლამენტის პროექტის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა, რითაც საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად უზრუნველყოფილი იქნება ჰიდროენერგეტიკული ნაგებობების უსაფრთხო ექსპლუატაცია.

განხორციელებული სამშენებლო რეფორმის შესაბამისად, ქვეყანა სრულად გადავა **ევროკოდების სისტემაზე**, რაც, საბოლოო ჯამში, უზრუნველყოფს **თანამედროვე სამშენებლო მასალებისა და ტესტირების მეთოდების დანერგვას**. მიიღება ახალი გეოგრაფიული, კლიმატური და სეისმური პარამეტრები, რაც მოიცავს ახალი სეისმური და კლიმატური რუკების შემუშავებას/მიღებას. დადგინდება ერთიანი ჰარმონიზებული წესები მშენებლობისა და კონსტრუქციული დაპროექტებისთვის. სამშენებლო სექტორი დაუახლოვდება ევროპულ მოდელს, ხოლო ევროპულ სტანდარტებთან ჰარმონიზებული კანონმდებლობით კი, თავის

მხრივ, გაადვილდება საერთაშორისო მნიშვნელობის ობიექტების როგორც პროექტირება, ისე მშენებლობა და ზედამხედველობა.

ბაზარზე იქნებიან წარმოდგენილი სერტიფიცირებული არქიტექტორები, ინჟინრები და ექსპერტები, რაც შესაძლებელს გახდის მეტად კომპეტენტური პირის მიერ სამშენებლო დოკუმენტაციის დამოწმებას/ექსპერტიზას, რადგან სავალდებულო იქნება სანებართვო დოკუმენტაციის დამოწმება იმ სუბიექტის მიერ, რომელიც ჩააბარებს სასერტიფიკატო გამოცდას და დაადასტურებს საკუთარ კომპეტენციას ქვეყანაში მოქმედი სამშენებლო ნორმების ცოდნის/გამოყენების მიმართულებით.

გარდა ამისა, სივრცითი დაგეგმვის მიმართულებით, დამუშავდება **10 ტერიტორიული ერთეულის სივრცითი/ურბანული გეგმა,** რაც უზრუნველყოფს მათ გეგმაზომიერ განვითარებას და გამორიცხავს ქაოტურ განაშენიანებას. აღნიშნული პროექტები აზიის განვითარების ბანკთან (ADB) თანამშრომლობით წარიმართება და ამ სფეროში არსებული საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარების კარგი საშუალება იქნება. საბოლოო ჯამში, ეტაპობრივად, ქვეყანა სრულად დაიფარება სივრცითი/ურბანული გეგმებით.

2.11. გარემოს დაცვა

მთავრობის გარემოსდაცვითი პოლიტიკა ორიენტირებულია ქვეყნის ბუნებრივი რესურსების დაცვის, მდგრადი განვითარებისა და ეკოლოგიური მდგრადობის უზრუნველყოფაზე, რომელმაც ხელი უნდა შეუწყოს ქვეყნის მდგრად განვითარებას. მომდევნო წლებში დაგეგმილი ქმედებები ხელს შეუწყობს გარემოს დაცვის პოლიტიკის შემდგომ წარმატებას.

გარემოსდაცვითი სტანდარტები სრულად დაუახლოვდება საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს.

სტიქიური მოვლენების საფრთხის ქვეშ მყოფი დასახლებებისა და ინფრასტრუქტურის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, გაგრძელდება მუშაობა **ადრეული შეტყობინების სისტემების გაუმჯობესების მიმართულებით**. **დაინერგება თანამედროვე საინფორმაციო სისტემები**, აღნიშნული ხელს შეუწყობს ამინდის პროგნოზებისა და მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების შესახებ გაფრთხილებების თანამედროვე ტექნოლოგიებით გავრცელებას. ასევე გაგრძელდება **სამუშაოები წყალდიდობის პროგნოზირებისა და გეოლოგიური მონიტორინგის სისტემების** გაუმჯობესების მიზნით.

წყლის რესურსების რაციონალური მართვის მოდელის დანერგვის მიზნით, განხორციელდება წყლის რესურსების მართვის რეფორმა და ქვეყანა გადავა მდინარეთა სააუზო მართვის ევროპულ მოდელზე.

გარემოს დაბინძურების არსებული მდგომარეობის შეფასების მიზნით, გაგრძელდება მუშაობა **წყლის ხარისხის მონიტორინგის** გაუმჯობესების მიმართულებით. ამოქმედდება **ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის** ახალი ავტომატური სადგურები. 2026 წლისთვის ქვეყანას ექნება ევროპული სტანდარტების შესაბამისი წყლისა და ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სისტემები. **სამრეწველო სექტორიდან დაბინძურების შესამცირებლად**, 2026 წლიდან ამოქმედდება ახალი სტანდარტები, მათ შორის, ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, დადგინდება ახალი მოთხოვნები. დაიხვეწება **გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურები** და გარემოსდაცვითი ნებართვები გაიცემა **„ერთი ფანჯრის“** პრინციპით. **ავტომობილებისთვის უკვე დადგენილი ევრო 5 სტანდარტი** ამოქმედდება იმპორტირებული სატვირთო ავტომობილებისა და ავტობუსებისთვის. ასევე გაგრძელდება და გაფართოვდება **საწვავის ხარისხის კონტროლი**.

ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება დაცული ტერიტორიების გაფართოებისა (რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი, სამეგრელო-ზემო სვანეთი) და განვითარების მიმართულებაზე. 2028 წლისათვის დაცული ტერიტორიების ფართობი დამატებით 100 000 ჰექტარით გაიზრდება.

ტყისთვის საჭირო ღონისძიებების გრძელვადიანი დაგეგმვისა და **ტყის რესურსებით მდგრადი სარგებლობის მიზნით**, გაგრძელდება ტყის აღრიცხვის სამუშაოები. ტყეების მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით, გაიზრდება ტყის მოვლისა და აღდგენის ღონისძიებების მასშტაბები. 2030 წლისთვის, ტყის აღდგენის ღონისძიებები დამატებით 20 000 ჰექტარ ფართობზე განხორციელდება; ტყის რესურსებზე, განსაკუთრებით სათბობ შეშაზე მოსახლეობისა და კერძო სექტორის ხელმისაწვდომობის გამარტივების მიზნით, გაგრძელდება სატყეო ინფრასტრუქტურის მოწყობა „საქმიანი ეზოებისა“ და სატყეო გზების სახით.

გაგრძელდება ქვეყნის მასშტაბით **სპეციფიკური ნარჩენების შეგროვების სეპარირებული სისტემის დანერგვა და გაფართოვდება** სპეციფიკური ნარჩენების ჩამონათვალი, რომელიც დაექვემდებარება სეპარირებულ შეგროვებას; ასევე შეიქმნება სპეციფიკური ნარჩენების სეპარირების ცენტრები; წახალისდება ნარჩენების გადამმუშავებელი საწარმოების შექმნა; მოეწყობა თანამედროვე სტანდარტების **სახიფათო ნარჩენების მართვის** ინფრასტრუქტურა ლენტეხისა და ამბროლაურის მუნიციპალიტეტებში, რაც საბოლოოდ მოაგვარებს დარიშხანის ნარჩენებით ისტორიულად დაბინძურებული ტერიტორიების მოწესრიგების საკითხს.

ქვეყანაში **ნარჩენების მართვის ევროპული სტანდარტების** შესაბამისად განხორციელების მიზნებისთვის, შემდეგ წლებში განხორციელდება ღონისძიებები, რომლის ფარგლებშიც,

დასრულდება ევროპული სტანდარტების შესაბამისი 2 ახალი რეგიონული არასახიფათო ნარჩენების განთავსების ობიექტის მშენებლობა (სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონებისთვის) და გაგრძელდება მუშაობა არასახიფათო ნარჩენების განთავსების ობიექტების მშენებლობის მიმართულებით; შესაბამისად, აღნიშნული ობიექტების მშენებლობის დასრულების კვალდაკვალ, დაიხურება რეგიონში არსებული ნაგავსაყრელები; ასევე, ნარჩენების მართვის ინტეგრირებული სისტემის დასანერგად, ობიექტების მშენებლობის პარალელურად, აშენდება ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურები და მუნიციპალიტეტების შესაძლებლობის გაძლიერებისთვის, შესყიდული იქნება ნარჩენების მართვისთვის საჭირო ტექნიკა, ურნები და საჭირო ინვენტარი.

გაფართოვდება **გარემოსდაცვითი დეფიციტური პროფესიების მხარდამჭერი პროგრამები**; გაგრძელდება სკოლამდელი, სასკოლო, პროფესიული და უმაღლესი განათლების სისტემაში გარემოსდაცვითი და აგრარული საკითხების ინტეგრირება და ახალი სასწავლო პროგრამების შემუშავება.

გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევების პრევენციის გამოვლენისა და აღკვეთის მიზნით, გაგრძელდება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის გაძლიერება; ასევე დაინერგება რისკების მართვაზე დაფუძნებული ელექტრონული სისტემა.

3. სოციალური პოლიტიკა და ადამიანური კაპიტალის განვითარება

საქართველოს მთავრობის ხედვაა, უზრუნველყოს ძლიერი ადამიანური კაპიტალის განვითარება, რომელიც ხელს შეუწყობს საზოგადოების კეთილდღეობას. მნიშვნელოვანი აქცენტი კეთდება შესაძლებლობების განვითარებაზე, ჯანდაცვისა და სოციალური დაცვის ღირსეული სისტემის მხარდაჭერაზე, რათა უზრუნველყოფილი იყოს თითოეული მოქალაქის პოტენციალის სრული რეალიზება, ახალი თაობისთვის უკეთესი მომავლის შექმნა და თითოეული მოქალაქისთვის ხარისხიანი ცხოვრების უზრუნველყოფა.

3.1. ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

3.1.1. ჯანმრთელობის დაცვა

საქართველოს მთავრობის უმთავრესი ღირებულება არის ადამიანი, ხოლო საქმიანობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპი – ადამიანზე, მის ღირსებაზე, სიცოცხლესა და ჯანმრთელობაზე ზრუნვა. მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება, ხარისხიანი და საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი, სოციალური სამართლიანობის პრინციპზე დაფუძნებული ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის შენარჩუნება და შემდგომი განვითარება მთავრობის ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია.

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის შემდგომი განვითარებისთვის, მთავრობისთვის კვლავ პრიორიტეტული იქნება **საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამის** ეფექტიანი განხორციელება.

ჰოსპიტალური მომსახურების ეფექტიანობის გაუმჯობესებისთვის, დაიხვეწება და განვითარდება **დიაგნოზთან შეჭიდული ჯგუფების სისტემა (DRG)**. DRG მექანიზმის პარალელურად, გამოყენებული იქნება დაფინანსების სხვა მექანიზმებიც, რაც ხელშემწყობ პირობებს შექმნის მაღალმთიან რეგიონებში მცირე ზომის ჰოსპიტლების ფუნქციონირებისთვის. დაფინანსების სათანადო მექანიზმები დაინერგება ინოვაციური მეთოდების განსხვავებული წესით დაფინანსებისთვის. ძვირადღირებული რეანიმაციული საწოლთა ფონდის არასაჭირო დატვირთვის თავიდან აცილების მიზნით, განვითარდება გახანგრძლივებული ინტენსიური მოვლის საწოლთა ფონდი იმ პაციენტებისთვის, რომელთაც ესაჭიროებათ ჰოსპიტალში დაყოვნება ხანგრძლივად.

სახელმწიფო ხელს შეუწყობს **პალიატიური მოვლის სერვისების განვითარებას** იმ პაციენტებისთვის, რომელთაც განუკურნებელი დაავადებები აქვთ და განსაკუთრებული მოვლა ესაჭიროებათ. გაგრძელდება რეაბილიტაციის სერვისების განვითარება, როგორც ჰოსპიტალურ, ისე ამბულატორიულ დონეზე და გაფართოვდება მათი ჩამონათვალი.

განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება **პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის (პჯდ)** სერვისების გაფართოებასა და ხარისხის გაუმჯობესებაზე. **პირველადი ჯანდაცვის სერვისების ახალი მოდელის** დანერგვის მიზნით, ეტაპობრივად გაფართოვდება პირველადი ჯანდაცვის შეღავათების პაკეტი. ასევე ამოქმედდება ელექტრონული მოდული ხარისხის ინდიკატორების მონიტორინგისა და შეფასებისთვის; პირველადი ჯანდაცვის დონეზე ექიმების, ექთნებისა და მეანი ექთნების მოტივაციის გაზრდისა და შრომითი გარანტიების უზრუნველყოფისთვის, 2025 წლიდან დაინერგება მინიმალური ხელფასის პოლიტიკა; სოფლად ექიმებისა და ექთნებისთვის გაგრძელდება ხელფასების ყოველწლიური ზრდის (10%-იანი ზრდა) ტენდენცია; შედეგებზე ორიენტირებული დაფინანსების მექანიზმები დაინერგება 0-იდან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა ადრეულ განვითარებაზე მეთვალყურეობისა და ქრონიკული დაავადებების მართვის გაუმჯობესების მიზნებისთვის; დაინერგება საუკეთესო პრაქტიკის კლინიკური გზამკვლევები; ტელემედიცინის სერვისების მიწოდების გაფართოების მიზნით, გაგრძელდება **სამედიცინო დაწესებულებების ციფრული ტექნოლოგიებით აღჭურვა**; საოკუპაციო ხაზთან ახლოს მდებარე სოფლების მოსახლეობისთვის სამედიცინო სერვისებზე

მაქსიმალური ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით, პჯდ სერვისები (სპეციალისტების კონსულტაცია, ლაბორატორიული კვლევები) განხორციელდება ადგილზე, შესაბამისი მობილური ბრიგადების ვიზიტების ფარგლებში; მოსახლეობისთვის პჯდ სერვისებზე მაქსიმალური ხელმისაწვდომობის მიზნით, რიგ სოფლებს დაემატება ექიმი/ექთანი; კვლავ ეტაპობრივად გაგრძელდება პრიორიტეტული ამბულატორიების აშენება/რეაბილიტაცია, აღჭურვა და კომუნიკაციების მოწესრიგება.

სისტემატურად განახლდება **სასწრაფო-გადაუდებელი დახმარების სამსახურის** მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა და ავტოპარკი. ამასთანავე, გაგრძელდება **პარამედიკოსების** მომზადება და სისტემაში ინტეგრაცია.

გაგრძელდება სახელმწიფო **სამედიცინო დაწესებულებების გაძლიერება**. მათ შორის, განხორციელდება ახალი რესპუბლიკური საავადმყოფოს მშენებლობა და არსებული შენობის რეაბილიტაცია.

უწყვეტად გაგრძელდება მოსახლეობისთვის **ქრონიკული დაავადებების მართვის მედიკამენტების** მიწოდება. დაინერგება მედიკამენტების (მათ შორის, ინოვაციური მედიკამენტების) შესყიდვის ეფექტიანი მექანიზმები, რათა კიდევ უფრო გაფართოვდეს მედიკამენტების ჩამონათვალი და მოსარგებლეების ჯგუფები, არა მხოლოდ საპენსიო, არამედ უფრო დაბალი ასაკობრივი ჯგუფიდან და ამ გზით შემცირდეს ქრონიკული დაავადებების გართულებებთან დაკავშირებული ეკონომიკური და სოციალური ტვირთი.

საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მიმართულებით, დაავადებათა ადრეული გამოვლენისა და რეაგირების შესაძლებლობების, ჯანმრთელობის რისკების შემცირებისა და ბიოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, განვითარდება გენომური ზედამხედველობა, მათ შორის, ანტიმიკრობულ რეზისტენტობაზე. გატარდება მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობის, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებისა და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენციის ღონისძიებები, მათ შორის, იმუნიზაციის პროგრამის მდგრადობით. გაიზრდება პროგრამების საბიუჯეტო დაფინანსება და ეფექტიანობა. გაფართოვდება მოსახლეობისთვის საგანმანათლებლო კამპანიები კიბოს სკრინინგის თაობაზე. გაფართოვდება საშვილოსნოს ყელის კიბოზე სკრინინგის ახალი მეთოდით განხორციელების კომპონენტი. განხორციელდება საერთაშორისო თანამშრომლობა ჩეხეთის მთავრობასთან, ონკოლოგიური დარგის გაძლიერების მიზნით, რაც ითვალისწინებს ქართველი სპეციალისტების გადამზადებას, ასევე საქართველოში კიბოს დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის უახლესი მეთოდების დანერგვას. ამავდროულად, უცხოეთის წამყვან კლინიკებთან ქართველი ექიმების თანამშრომლობის ხელშეწყობით, ქვეყანაში დაინერგება ონკოლოგიური დაავადებების მართვის უახლესი მეთოდები.

დაავადების პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის გზით, **C ჰეპატიტის ელიმინაციის** მისაღწევად, გაგრძელდება „C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამა“. გაიზრდება **B**

ჰეპატიტის პრევენციისა და მკურნალობის პროგრამით მოცული ბენეფიციარების რაოდენობა. გაგრძელდება C და B ვირუსული ჰეპატიტების პრევენციის, ტესტირებისა და მკურნალობის სარგებლის შესახებ ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები მოსახლეობაში, სამედიცინო პერსონალსა და მაღალი რისკის ჯგუფებში. ტუბერკულოზით დაავადებული პირების, მათ შორის, M/XDR-TB შემთხვევების გამოვლენის გაუმჯობესებისთვის განხორციელდება **ტუბერკულოზის გაფართოებული სისტემატური სკრინინგი** მაღალი რისკის მქონე და მოწყვლად მოსახლეობაში.

გაგრძელდება მოსახლეობისთვის **სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში**, გაიზრდება შესაბამისი პროგრამების საბიუჯეტო დაფინანსება და ეფექტიანობა. პრიორიტეტული იქნება იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტების საჭიროებების დაფარვა **დიალიზის, ტრანსპლანტაციისა და სხვა სასიცოცხლო მნიშვნელობის სერვისებზე**.

ფსიქიკური ჯანმრთელობის სახელმწიფო პროგრამა უზრუნველყოფილი იქნება მზარდი და მდგრადი ფინანსური რესურსით. ამოქმედდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის რეგისტრი, რაც შესაძლებლობას იძლევა, უკეთ შეფასდეს საჭიროებები და გაუმჯობესდეს ამბულატორიული და სტაციონარული სერვისების დაფინანსების მეთოდოლოგია. დაიწყება სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის ცენტრების რეაბილიტაცია. გაგრძელდება საოჯახო ტიპის სახლების შექმნა იმ პირებისთვის, რომლებიც არ საჭიროებენ ინტენსიურ ფსიქიატრიულ მკურნალობას და არ შეუძლიათ საკუთარ ოჯახებში ცხოვრება. გაგრძელდება პირველადი ჯანდაცვის სისტემაში ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების ინტეგრაცია და იქ დასაქმებული პერსონალის გადამზადება. ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე ბავშვთა და მოზარდთა მდგომარეობათა მართვის, მკურნალობისა და მზრუნველობის კუთხით, დაინერგება ტელეფსიქიატრიის სერვისები და დისტანციური კონსულტაციები, რაც ხელს შეუწყობს ფსიქიატრიულ სერვისებზე გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდას. საერთაშორისო სტანდარტებზე დაყრდნობით, დაიწყება საინფორმაციო კამპანიები ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე პირთა მიმართ საზოგადოების სტიგმის შესამცირებლად. შემუშავდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის სისტემაში უფლებებთან დაკავშირებული გასაჩივრებისა და მათზე რეაგირების მექანიზმები.

სახელმწიფოსთვის მნიშვნელოვანი მიმართულებაა **დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა და დემოგრაფიული პოლიტიკა**, რისთვისაც გაუმჯობესდება რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სერვისების ხარისხი და ხელმისაწვდომობა. დაიხვეწება **სამედიცინო დაწესებულებათა საქმიანობის მარეგულირებელი მექანიზმები**, განახლდება სანებართვო პირობებისა და მაღალ რისკს დაქვემდებარებული სამედიცინო საქმიანობების არსებული სტანდარტები, საჭიროების შემთხვევაში, შემუშავდება ახალი სტანდარტები.

სამომავლო რეფორმების ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი იქნება **ფარმაცევტული სფეროს** რეგულირების მექანიზმების დახვეწა. გაგრძელდება რეფერენტული ფასებისა და ინოვაციურ

მედიკამენტებზე მწარმოებლებთან პირდაპირი შესყიდვის (მართული შესვლის შეთანხმება) მექანიზმების გამოყენება. უფრო მეტი ადამიანისთვის გაიზრდება **ხელმისაწვდომობა უახლესი თაობის მედიკამენტების** კიდევ უფრო გაფართოებულ ნუსხაზე. გაგრძელდება თანამშრომლობა ფარმაცევტულ კომპანიებთან, რათა მათ უზრუნველყონ ბენეფიციარებისთვის სუბსიდირებული მედიკამენტების შეუფერხებელი მიწოდება. განხორციელდება ღონისძიებები სუბსიდირებული მედიკამენტების ხელმისაწვდომობის შესახებ მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლებისთვის. გაგრძელდება **წამლის ხარისხის ლაბორატორიის** გაფართოების ხელშეწყობა მედიკამენტების ხარისხისა და უვნებლობის კონტროლის ეროვნული შესაძლებლობების გასაზრდელად. მაღალტექნოლოგიური ინოვაციების დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით, ინიციირებული იქნება **„სამედიცინო მოწყობილობების შესახებ“ კანონის პროექტი**. მედიკამენტების არარაციონალურ გამოყენებასა და პოლიფარმაციის პრაქტიკებზე ზედამხედველობისა და მონიტორინგის სისტემის გაძლიერებისთვის, კვლავ გაგრძელდება **ელექტრონული რეცეპტების სისტემის** გაფართოება ეროვნულ დონეზე. სხვადასხვა საკომუნიკაციო არხის მეშვეობით, დიდი ძალისხმევა იქნება მიმართული საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებლად **მედიკამენტების არარაციონალურ, ჭარბ გამოყენებასა და თვითმკურნალობასთან** დაკავშირებული რისკების შესახებ.

ხელი შეეწყობა **ჯანდაცვის ადამიანური რესურსების გაძლიერებასა და უწყვეტ განვითარებას**, როგორც სამედიცინო მომსახურების ხარისხის უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს. დიპლომირებული მედიკოსებისთვის გაიზრდება **დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლების** (რეზიდენტურის) პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა. გაუმჯობესდება პროგრამების ფარგლებში მიწოდებული განათლების ხარისხი. ამოქმედდება ეფექტიანი სწავლება-სწავლისა და შეფასების მექანიზმები მომავალი ექიმების პროფესიული უნარების გაძლიერებისთვის. ხელი შეეწყობა დეფიციტურ და პრიორიტეტულ სპეციალობებს და ქვეყნის მასშტაბით სამედიცინო პერსონალის თანაბარ განაწილებას. ხელი შეეწყობა სამედიცინო პერსონალის უწყვეტი პროფესიული განათლების პროგრამებში ჩართვას.

ექთნებისა და მეანი ექთნების მონაცემთა მართვის გაუმჯობესებული სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით, შეიქმნება ექთნებისა და მეანი ექთნების ერთიანი რეესტრი, რომელიც სახელმწიფოს მისცემს შესაძლებლობას, დაგეგმოს ექთნებისა და მეანი ექთნების პროფესიული განვითარების მდგრადი განვითარების პოლიტიკა. მომზადდება **საექთნო ადამიანური რესურსის განვითარების მრავალწლიანი სტრატეგია**. ექიმების უწყვეტი პროფესიული განვითარების (უპგ) მიზნით, კვლავ გაგრძელდება მისი ინტეგრაცია სელექტიური კონტრაქტირების/სანებართვო პირობების მოთხოვნებში. 2024 წელს საკანონმდებლო დონეზე განისაზღვრა ექთნებისა და მეან-ექთნების სპეციალობები და მათი პროფესიული განვითარების შესაძლებლობები. საკანონმდებლო ცვლილების შესაბამისად, ქვეყნის მასშტაბით მოხდება ყველა ექთნისა და მეან-ექთნის ჯანდაცვის სამინისტროს სისტემაში ავტორიზაცია და განხორციელდება მათი სერტიფიცირება. ექთნებისა და მეან-ექთნებისთვის შეიქმნება დიპლომისშემდგომი განათლების, სამაგისტრო და უწყვეტი პროფესიული

განვითარების პროგრამები, რაც მათი პროფესიული განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი შესაძლებლობა იქნება. განისაზღვრება ექთნებისა და მეან-ექთნების პროფესიული კომპეტენციები, მათი სამუშაოს მოცულობა და აღწერილობა, შეიქმნება ექთნების პროფესიული უნარების გაუმჯობესების ინსტრუმენტები, რაც აისახება მათ მიერ მიწოდებული მომსახურების ხარისხზე. გაგრძელდება მუშაობა ექთნის საგანმანათლებლო პროგრამებზე ფინანსური ხელმისაწვდომობისა და შრომითი ანაზღაურების გაუმჯობესების მიმართულებით.

განხორციელდება **სოლიდარობის ფონდის** განვითარებისა და საჭირო თანხების მოზიდვის ღონისძიებები. ონკოლოგიური დიაგნოზის მქონე ბავშვების საზღვარგარეთ მკურნალობის პროგრამის პარალელურად, ქვეყანაში შეიქმნება ბავშვთა ონკოლოგიის კლინიკური ბაზა და მომზადდებიან სპეციალისტები.

3.1.2. სოციალური დაცვა

სოციალური დაცვის მდგრადი, სამართლიანი და ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება და შემდგომი გაუმჯობესება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია. მთავრობა გააგრძელებს სოციალური დაცვის ისეთი მიმართულებების განვითარებას, რომლებიც შესაძლებელს ხდის უფრო მეტი სოციალური დახმარების მიმართვას ყველაზე უფრო მოწყვლად, განსაკუთრებით, ბავშვიანი ოჯახებისკენ. სხვადასხვა სოციალური დახმარების პარალელურად, გაგრძელდება **დასაქმებისა და მხარდამჭერი სოციალური მომსახურებების განვითარებისკენ მიმართული ღონისძიებები**, რაც უზრუნველყოფს სოციალური დაცვის ჰოლისტური ინტერვენციების განხორციელებას. მოსახლეობის კეთილდღეობის ხელშეწყობის მიზნით, მთავრობის ერთ-ერთი პრიორიტეტი აქტიური **შრომის ბაზრის განვითარების** ხელშეწყობაა, რაც მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობის უმთავრესი განმაპირობებელი ფაქტორია.

მოქნილი და ეფექტიანი მომსახურების სისტემის შექმნის მიზნით, მომდევნო წლებში, მთავრობა მოქალაქეთათვის უზრუნველყოფს **„ერთიანი ფანჯრის პრინციპის“** განვითარებას სხვადასხვა მომსახურების (სოციალური დაცვა, დასაქმება, ჯანდაცვა და სხვ.) მისაღებად. დაგეგმილია თბილისისა და რეგიონული სერვისცენტრების სარეაბილიტაციო/სამშენებლო სამუშაოები, ახალი ელექტრონული სისტემების დანერგვა და თანამშრომლების გადამზადება, რათა ჩამოყალიბდეს მოქალაქეთათვის სოციალური მომსახურების მიწოდების თანამედროვე სტანდარტების სისტემა.

შრომისა და დასაქმების სისტემის შემდგომი განვითარების მიზნით, შემუშავდება და დამტკიცდება **შრომისა და დასაქმების ეროვნული სტრატეგია**, რომლის განხორციელებაც დადებით გავლენას მოახდენს ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაზე. ამასთან,

გაგრძელდება დასაქმების ხელშეწყობა შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკითა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარებით/განხორციელებით. ასევე გაგრძელდება **სსიპ – დასაქმების ხელშეწყობის სახელმწიფო სააგენტოს ინსტიტუციური განვითარება**, რომლის ფარგლებში, გაუმჯობესდება ინფრასტრუქტურა, კონსულტანტებისა და სპეციალისტების კვალიფიკაცია, დაიხვეწება მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელოები და გაძლიერდება სააგენტოს კვლევითი და ანალიტიკური საქმიანობა. აღნიშნული, თავის მხრივ, დადებითად აისახება დასაქმების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამების ეფექტიანობასა და მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებაზე.

დამსაქმებელთა და დასაქმებულთა **შრომის კულტურის ამაღლებისა** და აგრეთვე **შრომის პირობების გაუმჯობესებისა და დახვეწის მიზნით**, უზრუნველყოფილი იქნება საქართველოს **შრომითი ნორმების შრომის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობა**. გარდა ამისა, გაგრძელდება **შრომის ინსპექციის ინსტიტუციური გაძლიერება.**

მთავრობა გააგრძელებს საერთაშორისო **შრომითი მიგრაციის** რეგულირებას და ევროკავშირის წევრ და სხვა მაღალ განვითარებულ სახელმწიფოებთან მოლაპარაკებებს, **ცირკულარული შრომითი მიგრაციის** სფეროში სახელმწიფოთაშორისი თანამშრომლობის განვითარების მიზნით.

გაგრძელდება **სოციალურად დაუცველთა მხარდაჭერა** ღია შრომის ბაზარზე დასაქმების ხელშესაწყობად. გარდა ამისა, შემუშავდება უმუშევრობის მხარდამჭერი სხვადასხვა მექანიზმი, მათ შორის, **უმუშევრობის დაზღვევა და მისი დანერგვისათვის საჭირო სამოქმედო გეგმა. მუშაობა გაგრძელდება შრომითი უფლებების დაცვის გარანტიების დასაახლოებლად საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებთან.**

მნიშვნელოვანი აქცენტი გაკეთდება **ახალგაზრდების დასაქმების** მხარდამჭერი შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკის ინსტრუმენტების განვითარებაზე.

გაგრძელდება სამუშაოს მაძიებელთა რეგისტრაცია, მათთვის კონსულტაციის გაწევა, მომსახურებების განვითარება, შეზღუდული შესაძლებლობისა და სპეციალური საჭიროების მქონე პირთა, მათ შორის, ქალთა დასაქმების ხელშეწყობა, დასაქმების ხელშემწყობი პროგრამების განვითარებით. გაგრძელდება **სამუშაოს მაძიებელთა შრომის ბაზარზე მოთხოვნად პროფესიებში მომზადება**, პროფესიული გადამზადება ან/და სამუშაო ადგილებზე შემდგომი სტაჟირებითა და საკვანძო კომპეტენციების განვითარებით მათი კონკურენტუნარიანობის გაზრდა და ამ გზით სამუშაოს მაძიებელთა დასაქმების ხელშეწყობა, მათ შორის, ქალთა მონაწილეობის უპირატესობის გათვალისწინებით.

დაიხვეწება და გაუმჯობესდება დასაქმების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა საჭიროებებსა და ინკლუზიაზე უფრო მეტად ორიენტირების მიზნით. ამასთან, გაგრძელდება საქართველოს ოკუპირებული

ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან არსებული შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა **დასაქმების კომიტეტის** საქმიანობა ინკლუზიური, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის შექმნისათვის.

გაგრძელდება **სოციალური დაცვის პროგრამებითა და სერვისებით უწყვეტად უზრუნველყოფა** სიღარიბის დაძლევისა და მოსახლეობაში გაღარიბების რისკების შემცირებისათვის. შენარჩუნდება **„სოციალური რეაბილიტაციისა და ბავშვზე ზრუნვის სახელმწიფო პროგრამის“** ბიუჯეტის ზრდის და ახალი, მხარდამჭერი პროგრამების დანერგვის ტენდენცია და გეოგრაფიული მისაწვდომობის ზრდა, რომლითაც უზრუნველყოფილი იქნება მოწყვლადი ჯგუფების მხარდაჭერა და ოჯახების გაძლიერება; გაგრძელდება პროგრამით გათვალისწინებული მომსახურებების ხარისხის გაუმჯობესებაზე მუშაობა; მომსახურების მიმწოდებელთა ორგანიზაციული განვითარების ხელშეწყობითა და შესაბამისი მომსახურებების განვითარებით, **უზრუნველყოფილი იქნება ბავშვების მიტოვების შემთხვევების შემცირება**.

ხელი შეეწყობა ზრდასრულ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა **დიდი ზომის პანსიონატების დეინსტიტუციონალიზაციის** პროცესის დასრულებას ახალი ალტერნატიული მომსახურებების განვითარებით. გაიზრდება არსებული სოციალური მომსახურებების გეოგრაფიული მისაწვდომობა. ქვეყნის მასშტაბით, გაფართოვდება ორი ახალი მომსახურება, **„შინ მოვლა“ და „პერსონალური ასისტენტი“.** დეცენტრალიზაციის პოლიტიკის მიმართულებით, განხორციელდება სოციალური მომსახურებების პერსონალური ასისტენტის მომსახურების დელეგირება მუნიციპალიტეტებზე. გაგრძელდება **შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა** საკითხებზე მომუშავე საკოორდინაციო საბჭოს ინტენსიური მუშაობა, სოციალური დაცვის, დასაქმებისა და ჯანდაცვის მიმართულებით, ინკლუზიური პოლიტიკის განვითარების მიზნით.

ინტერნსიურად და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თემის ჩართულობით, გაგრძელდება შესაძლებლობის შეზღუდვის სტატუსის განსაზღვრაში ბიოფსიქოსოციალური მოდელის დანეგვის სამოქმედო გეგმის განხორციელება.

გაგრძელდება მუშაობა **საცხოვრისის კონცეფციაზე, ქვეყანაში ერთიანი საცხოვრისის პოლიტიკის განვითარების მიზნით**. უწყვეტად გაგრძელდება მიზნობრივი ჯგუფებისათვის საარსებო შემწეობის, „სოციალური პაკეტის“, დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის ფულადი ბენეფიტების, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემა, დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად.

დაინერგება **ოჯახების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასების განახლებული მეთოდოლოგია**, რათა მიზნობრივი სოციალური დახმარების პროგრამამ უკეთ და უფრო სამართლიანად მოახდინოს შესაბამისი საჭიროების მქონე ოჯახების/შინამეურნეობების იდენტიფიცირება და კიდევ უფრო მეტად უპასუხოს შინამეურნეობების, განსაკუთრებით, ბავშვიანი ოჯახების საჭიროებებს და შეამციროს გაღარიბების რისკები.

გაგრძელდება **პენსიის ოდენობის ზრდა, ინდექსაციის შესაბამისად,** პენსიონერთა/სახელმწიფო კომპენსაციის მიმღებთა ფინანსური გარანტიების უზრუნველსაყოფად. 1 იანვრიდან, 70 წლისა და მეტი ასაკის პენსიონერთა პენსია განისაზღვრება 450 ლარის ოდენობით, ამავე კატეგორიის პენსიონერთა პენსია მაღალმთიან დასახლებებში 540 ლარს გაუტოლდება, ხოლო 70 წლამდე პირთა პენსია განისაზღვრება 350 ლარის ოდენობით და ამავე კატეგორიის პენსიონერთა პენსია მაღალმთიან დასახლებებში მიაღწევს 420 ლარს. ამასთან, **მომავალი წლების განმავლობაში დაგეგმილია ინდექსაციის მიღმა, ეკონომიკური ზრდის შესაბამისად, პენსიის დამატებით გაზრდა და საპენსიო სისტემაში ინოვაციური მიდგომების დანერგვა, რათა სოციალურმა სისტემამ უფრო ეფექტიანად უპასუხოს სოციალურ გამოწვევებს.** გაგრძელდება **მაღალმთიან დასახლებაში** მუდმივად მცხოვრები პენსიონერებისთვის/„სოციალური პაკეტის“ მიმღებთათვის დანამატის დაფინანსება პენსიის/„სოციალური პაკეტის“ 20 პროცენტის ოდენობით, ასევე დანამატების დაფინანსება სამედიცინო პერსონალისთვის: ექიმისთვის – პენსიის ორმაგი ოდენობით, ექთნისთვის – პენსიის ერთმაგი ოდენობით. მაღალმთიან დასახლებაში მცხოვრებ აბონენტებს (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებს) აუნაზღაურდებათ მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერგიის (არაუმეტეს მოხმარებული 100 კვტ/სთ-ისა) ყოველთვიური საფასურის 50 პროცენტი.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის/ბავშვთათვის გათვალისწინებული საჭიროებების დაკმაყოფილებისა და სოციალური ინკლუზიის მიღწევის მიზნით, გაგრძელდება **სოციალური პაკეტის ოდენობის ზრდა, ინდექსაციის წესის შესაბამისად,** ეკონომიკური პარამეტრების გათვალისწინებით.

დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიზნით, უწყვეტად გაგრძელდება ოჯახების მხარდაჭერა ყოველთვიური ფულადი ბენეფიტებით და განვითარდება ოჯახის მხარდამჭერი ახალი სერვისები, რაც განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია შრომის ბაზარზე ქალთა დასაქმების ხელშეწყობისთვის. განახლდება ქალთა შრომით უფლებებთან დაკავშირებული ნორმები, მათ შორის, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლისათვის გათვალისწინებული რეგულაციები და ასევე თანაბარი ღირებულების შრომისათვის თანასწორი ანაზღაურების საკითხი, რათა უზრუნველყოფილი იყოს გენდერული თანასწორობა შრომით ბაზარზე და განვითარდეს ოჯახზე ორიენტირებული სოციალური პოლიტიკა.

გაუმჯობესდება **საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სოციალური და საცხოვრებელი პირობები.** მომდევნო წლებში დასრულდება ქვეყნის მასშტაბით მიმდინარე საცხოვრებელი კორპუსების მშენებლობა, რის შემდეგაც, დამატებით 6000 დევნილი ოჯახი იქნება უზრუნველყოფილი ღირსეული საცხოვრებელი პირობებით და დაიხურება დევნილთა ყველა კოლექტიური განსახლების ცენტრი, მათი ტექნიკური მდგომარეობის მიუხედავად. ხელი შეეწყობა **დევნილთა დასაქმებას** დასაქმების მხარდამჭერი სხვადასხვა სახის პროგრამების განვითარებით.

გაგრძელდება ეკომიგრანტების განსახლების პროგრამა. სტიქიით დაზარალებული 1000-ზე მეტი ოჯახი უზრუნველყოფილი იქნება საცხოვრებელი ფართით, უსაფრთხო გარემოში. 2025 წელს **1000 უსახლკარო/მძიმე საცხოვრებელ პირობებში მყოფი მრავალშვილიანი ოჯახი იქნება უზრუნველყოფილი საცხოვრებელი ფართით**. აღნიშნული პროგრამა გაგრძელდება მომდევნო წლებშიც და პროგრამის ფარგლებში იდენტიფიცირებული, საჭიროების მქონე ყველა ოჯახი უზრუნველყოფილი იქნება ღირსეული საცხოვრებელი პირობებით.

გაგრძელდება **საქართველოში დაბრუნებულ მიგრანტთა** სარეინტეგრაციო დახმარება. ასევე განვითარდება სხვადასხვა სოციალური ბენეფიტები დაბრუნებულ მიგრანტთა მხარდასაჭერად.

გარდა ამისა, **საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა,** თავშესაფრის მაძიებლებისა და საქართველოში სტატუსის მქონე, მოქალაქეობის არმქონე პირთა ინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად, შეიქმნება და განვითარდება სხვადასხვა სერვისი.

3.2. განათლება, მეცნიერება, ახალგაზრდობის პოლიტიკა

განათლება, მეცნიერება და ახალგაზრდობის პოლიტიკა ქვეყნის განვითარებისა და სტაბილური მომავლის უზრუნველყოფის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტებია, რომლებიც უზრუნველყოფს ძლიერი ადამიანური კაპიტალის განვითარებას, ქვეყნის ინოვაციურ და ეკონომიკურ წინსვლას, ქმნის ახალ შესაძლებლობებს, ამაღლებს კონკურენტუნარიანობას და უზრუნველყოფს ადგილობრივი და გლობალური გამოწვევების დასაძლევად აუცილებელ ცოდნასა და ტექნოლოგიებს. სწორად განსაზღვრული ახალგაზრდობის პოლიტიკა უზრუნველყოფს ახალგაზრდებისთვის ისეთი გარემოს შექმნას, რომელიც მათ პროფესიულ, სოციალურ და პიროვნულ განვითარებაში დაეხმარება და, ამავდროულად, მათი სამოქალაქო პასუხისმგებლობისა და ლიდერობის ჩამოყალიბებას შეუწყობს ხელს. ამდენად, განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის პოლიტიკის გაძლიერება და განვითარება ერთიან სტრატეგიულ ხედვას საჭიროებს, ქვეყნის სტაბილური, ინოვაციური და წარმატებული მომავლის საფუძვლის შესაქმნელად.

3.2.1 განათლება

საქართველოს მთავრობა მიზნად ისახავს ინკლუზიური, ხარისხიანი და თანამედროვე მოთხოვნებზე მორგებული განათლების სისტემის განვითარებას, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს თითოეულ მოქალაქეს, მიიღოს განათლება თავისი უნარების მაქსიმალური განვითარებისთვის. თანამედროვე მსოფლიოში, სადაც ცოდნა და ტექნოლოგიური პროგრესი სწრაფად ვითარდება, ხარისხიანი და ხელმისაწვდომი განათლება საზოგადოებისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია. განათლების სისტემის განვითარების საშუალებით შესაძლებელია ისეთი უნარებისა და ცოდნის ჩამოყალიბება, რომლებიც მოქალაქეებს კონკურენტუნარიან და ინოვაციურ გარემოში ადაპტირების საშუალებას აძლევს. შესაბამისად, განათლების სისტემის რეფორმა და მისი მუდმივი გაუმჯობესება მთავრობის ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია, რაც მიზნად ისახავს ადრეული ასაკიდან უმაღლესი განათლების ჩათვლით ერთიანი და ძლიერი განათლების სისტემის ჩამოყალიბებას.

ადრეული და სკოლამდელი განათლება

მთავრობისთვის პრიორიტეტული იქნება ადრეული და სკოლამდელი განათლების მიმართულება, რომელიც ბავშვის განვითარების საფუძველია და ხელს უწყობს მათი კოგნიტიური, ემოციური და სოციალური უნარების ჩამოყალიბებას. სწორედ ამ ეტაპზე მიღებული ცოდნა და გამოცდილება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბავშვის მომავალი წარმატებისთვის. შესაბამისად, ყოველწლიურად **გაიზრდება ადრეული და სკოლამდელი განათლების ხელმისაწვდომობა და დაფინანსება**.

გაგრძელდება **საბავშვო ბაღების მშენებლობა და რეაბილიტაცია** – ქვეყნის მასშტაბით განხორციელდება 885 საბავშვო ბაღის მშენებლობა-რეაბილიტაცია. გაფართოვდება სერვისები სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებისთვის.

საქართველოში პირველად განხორციელდება **საბავშვო ბაღების ავტორიზაცია**, რომლის შედეგად გაუმჯობესდება საგანმანათლებლო პროგრამების ხარისხი, დასაქმებული პირების კვალიფიკაცია და ასევე ინფრასტრუქტურა.

ყველა **არაქართულენოვან სახელმწიფო ბაღში დაინერგება ბილინგვური სწავლება**, რაც აამაღლებს სახელმწიფო ენის ცოდნის დონეს და ხელს შეუწყობს ეთნიკური უმცირესობების საზოგადოებაში სრულფასოვან ინტეგრაციას.

ბაღსა და სკოლას შორის მყარი კავშირის ჩამოყალიბების მიზნით, **გაძლიერდება სკოლამდელი პროგრამა** როგორც ბაღებში, ასევე სკოლებში, რაც უზრუნველყოფს ბავშვების ჰარმონიულ გადასვლას ბაღიდან სკოლაში. სკოლამდელი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდის

მიზნით, პირველად დაინერგება **სკოლამდელი განათლების დივერსიფიცირებული მოდელები**.

დაინერგება სკოლამდელ დაწესებულებაში **დასაქმებულთა შრომის ღირსეული ანაზღაურების სისტემა**. ამასთან, ამუშავდება მძლავრი მექანიზმი სკოლამდელ დაწესებულებებში **ახალგაზრდა კვალიფიციური კადრების მოზიდვის** მიზნით. გარდა ამისა, შეიქმნება შესაბამისი **პლატფორმა დასაქმებულთა უწყვეტი პროფესიული განვითარებისთვის**.

ზოგადი განათლება

მთავრობის მიდგომა ზოგადი განათლების მიმართ მიზნად ისახავს მისი ხარისხის გაუმჯობესებას, რათა თითოეულ მოსწავლეს მიეცეს განვითარების თანაბარი შესაძლებლობა. მთავრობის ხედვაა, შექმნას ძლიერი საგანმანათლებლო სისტემა, რომელიც ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ წინსვლას შეუწყობს ხელს. შესაბამისად, **ყოველწლიურად გაიზრდება ზოგადი განათლების დაფინანსება**. შემუშავდება **სკოლის დაფინანსების ახალი მოდელი**, რომელიც კიდევ უფრო გააძლიერებს სკოლის ფინანსურ და ადმინისტრაციულ ავტონომიას და მაღალ ნიშნულზე აიყვანს დეცენტრალიზაციის პროცესს.

მომდევნო წლებში უზრუნველყოფილი იქნება ყველა **საჯარო სკოლის სრული ინფრასტრუქტურული** გამართულობა. **აშენდება და რეაბილიტირდება 500-ზე მეტი საჯარო სკოლა**.

სრულად **განახლდება ყველა საგნობრივი პროგრამა და სასკოლო სახელმძღვანელოები**. **უსასყიდლოდ მიეწოდება** საქართველოს ყველა საჯარო სკოლის ყველა მოსწავლესა და მასწავლებელს **გრიფირებული სასკოლო სახელმძღვანელოების** სრული ნაკრები.

მოხდება **ყველა საჯარო სკოლის ავტორიზება**, რაც უზრუნველყოფს სასწავლო პროგრამების ხარისხის გაუმჯობესებას, მასწავლებლების კვალიფიკაციის ამაღლებას, უსაფრთხო და ჯანსაღი გარემოს არსებობას და სასკოლო საზოგადოებაში მაღალი თანამშრომლობითი კულტურის განვითარებას.

გაგრძელდება **საჯარო სკოლების იმ მოსწავლეების უფასო ტრანსპორტირება,** რომელთაც სკოლამდე მანძილის დაფარვის, რთული კლიმატური და გეოგრაფიული პირობების ან/და განსაკუთრებული საჭიროებების გამო სასწავლო პროცესზე დასწრების პრობლემა აქვთ.

მომდევნო წლებშიც შენარჩუნდება **პორტაბელური კომპიუტერების („ბუკებისა“ და ლეპტოპების) გადაცემა** ყველა საჯარო სკოლის პირველკლასელებისა და წარჩინებული მოსწავლეებისათვის, რომლებმაც საბაზისო საფეხური 10 ქულაზე დაამთავრეს. ყველა საჯარო სკოლაში სრულად განახლდება საბუნებისმეტყველო და კომპიუტერული ლაბორატორიები, რაც უზრუნველყოფს **STEAM განათლების კომპონენტის** მნიშვნელოვან გაძლიერებას.

რეფორმების შედეგების გაზომვის, გამოწვევების იდენტიფიცირებისა და შემდგომი ინტერვენციების დაგეგმვის მიზნით, განხორციელდება **ეროვნული შეფასებები დაწყებით და საბაზო საფეხურებზე**. აღნიშნული შეფასებებით ქვეყნის, მუნიციპალიტეტისა და სკოლის დონეზე, საგნობრივ ჭრილში იდენტიფიცირდება სისტემის საჭიროებები და გამოწვევები, გამოიკვეთება კონკრეტული ღონისძიებებისა და ინტერვენციების განხორციელების აუცილებლობა სასკოლო და ეროვნულ დონეებზე.

პირველად, საგანმანათლებლო სივრცეში უზრუნველყოფილი იქნება **სკოლის აკადემიური მოსწრების გათვალისწინება უმაღლესი განათლების საფეხურზე** სწავლის გაგრძელებისთვის, რაც გაზრდის ზოგადი განათლების მნიშვნელობას და აამაღლებს სკოლის პრესტიჟს. ამასთან, განხორციელდება **მოსწავლეთა აკადემიური მიღწევების ეროვნული შეფასებები**.

ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიზანია ყველა მოსწავლის, მათ შორის, **სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეების თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა**, რომლის ფარგლებში, მთავრობა ხელს შეუწყობს მათზე მორგებული სასწავლო გარემოსა და შესაბამისი სერვისების განვითარებას.

ბილინგვური განათლების დანერგვით, გაძლიერდება **სახელმწიფო ენის სწავლება ყველა არაქართულენოვან სკოლაში**.

საშუალო საფეხურზე, XI-XII კლასებში, შეთავაზებული იქნება მოსწავლის ინტერესებსა და საჭიროებებზე მორგებული პროგრამები.

„უსაფრთხო სკოლის“ კონცეფციის ფარგლებში, ყველა მოსწავლეს ექნება შესაძლებლობა, ისარგებლოს ფსიქოსოციალური სერვისებით და გაიზრდება იმ საჯარო სკოლების რაოდენობა, სადაც გათვალისწინებული იქნება **სოციალური მუშაობის კომპონენტი და დაინერგება აღდგენითი მიდგომები, მათ შორის, სასკოლო მედიაცია**. გაძლიერდება მუშაობა სკოლებში ძალადობის პრევენციის მიზნით, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული მიდგომების გამოყენებით.

ყველა **საჯარო სკოლის ექიმის მომსახურებით უზრუნველყოფის მიზნით**, შემუშავდება სკოლის ექიმის განახლებული საკვალიფიკაციო მოთხოვნები და გაიზრდება სკოლის ექიმის სააღმზრდელო პროცესში ჩართულობა. სასკოლო კულტურის ჩამოყალიბების ფარგლებში, შეიქმნება მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს **მშობლების ჩართულობას სასკოლო ცხოვრებაში**.

გაგრძელდება სკოლის მასწავლებელთა და ადმინისტრაციული პერსონალის **შრომის ანაზღაურების ზრდა**. შემუშავდება მასწავლებლის ინდივიდუალურ საჭიროებებზე მორგებული **პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის მრავალფეროვანი მექანიზმი**.

გაიხსნება საერთაშორისო სტანდარტების მქონე, ულტრათანამედროვე, რეგიონის საგანმანათლებლო ჰაბი **„ევროპული სკოლა – თბილისი“**, რომელიც მოემსახურება როგორც საქართველოს, ასევე აღმოსავლეთ პარტნიორობის სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებს.

პროფესიული განათლება

საქართველოს მთავრობის სტრატეგიული მიზანია, გააძლიეროს პროფესიული განათლების როლი ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში და უზრუნველყოს მისი ადაპტირება თანამედროვე შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან. შესაბამისად, ყოველწლიურად **გაიზრდება პროფესიული განათლების დაფინანსება**. განვითარდება კოლეჯების **ინფრასტრუქტურა** და უზრუნველყოფილი იქნება მათი აღჭურვა თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად. პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით, დაინერგება **დისტანციური სწავლების** კომპონენტი.

მომდევნო წლებში, თბილისსა და რეგიონებში აშენდება ულტრათანამედროვე, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი **„ექსელენს ცენტრები“**. ამასთან, პროფესიული განათლება ხელმისაწვდომი იქნება ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე, ყველა მუნიციპალიტეტში.

პროფესიულ განათლებაში კიდევ უფრო წახალისდება **საჯარო-კერძო პარტნიორობა**, რაც ხელს შეუწყობს პრაქტიკული უნარ-ჩვევებისა და კარიერული შესაძლებლობების გაძლიერებას.

შეიქმნება და დამტკიცდება **პროფესიული განათლების დაფინანსების ახალი**, **შედეგებზე დაფუძნებული მოდელი**. პროფესიული განათლება სრულად მოერგება შრომის ბაზრის მოთხოვნებსა და მის საჭიროებებს, **განახლდება ყველა არსებული კვალიფიკაცია**.

სპეციალური **საგანმანათლებლო საჭიროებებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების** პროფესიულ განათლებაში ჩართვის ხელშეწყობის მიზნით, განვითარდება მოქნილი და მხარდამჭერი, მრავალფეროვანი სერვისები.

გაიზრდება პროფესიული განათლების მასწავლებელთა **შრომის ანაზღაურება**. ამასთან, მნიშვნელოვანი ინვესტიცია ჩაიდება პროფესიული განათლების **მასწავლებლების კვალიფიკაციის ამაღლებაში**.

უმაღლესი განათლება

მთავრობის მიზანია, უზრუნველყოს ხარისხიანი უმაღლესი განათლების განვითარება, რომელიც შესაბამისობაში იქნება გლობალური შრომითი ბაზრის მოთხოვნებთან. ამ მიზნის მისაღწევად, განათლების სისტემა იქნება მოქნილი და მხარდამჭერი, რაც გულისხმობს მრავალფეროვან სერვისებს, რომლებიც დააკმაყოფილებს როგორც სტუდენტების, ისე

საზოგადოების საჭიროებებს. შესაბამისად, **ყოველწლიურად გაიზრდება უმაღლესი განათლების დაფინანსება**.

მნიშვნელოვანი ინვესტიციების განხორციელებით, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, სრულად **განახლდება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურა**. აშენდება და მოეწყობა **სტუდენტთა საერთო საცხოვრებლების** მასშტაბური კომპლექსები.

ჩამოყალიბდება **სახელმწიფო უნივერსიტეტების განვითარების ახალი კონცეფცია**. შემუშავდება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების **დაფინანსების ახალი მოდელი**.

ქვეყნის საჭიროებებიდან გამომდინარე, განისაზღვრება და დაფინანსდება **პრიორიტეტული უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამები**.

გაიზრდება **ეთნიკური უმცირესობების** წარმომადგენელ სტუდენტთა დაფინანსება. გაგრძელდება **ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრებ პირთათვის** უმაღლესი განათლების მიღების მხარდამჭერი პროგრამები.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უმაღლეს განათლებაში ჩართვის ხელშეწყობის მიზნით, განვითარდება უფრო მოქნილი და ეფექტიანი მხარდამჭერი სერვისები.

ქვეყნის საჭიროებებიდან გამომდინარე, გაგრძელდება **ერთობლივი და ორმაგი ხარისხის უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების** მხარდაჭერა.

გარდა ამისა, **სამჯერ გაიზრდება საზღვარგარეთ სწავლის მიზნით დაფინანსებულ სტუდენტთა რაოდენობა**.

3.2.2 მეცნიერება

საქართველოს მთავრობის ხედვა მეცნიერების განვითარების სფეროში მიზნად ისახავს ქვეყნისთვის თანამედროვე და ინოვაციური კვლევების ხელმისაწვდომობას, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკური, სოციალური და ტექნოლოგიური წინსვლის მხარდაჭერას. მთავრობის მიზანია, შექმნას თანამედროვე სამეცნიერო-კვლევითი ინფრასტრუქტურა, რომელიც საფუძველს ჩაუყრის ახალი იდეების, ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების შექმნას.

ყოველწლიურად გაიზრდება მეცნიერების, ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების დაფინანსება. მნიშვნელოვანი ინვესტიციების განხორციელებით, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, სრულად **განახლდება კვლევითი ინსტიტუტების ინფრასტრუქტურა**.

შეიქმნება **საჯარო-კერძო პარტნიორობის ახალი მოდელი** და დაჩქარდება კვლევის შედეგების კომერციალიზაციის პროცესი. **მრეწველობის სექტორში ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების პოპულარიზაციის ხელშესაწყობად,** შემუშავდება გრძელვადიანი, შედეგზე ორიენტირებული კვლევითი პროგრამები.

გაფართოვდება **სამეცნიერო კოლაბორაცია მსოფლიოს წამყვან სამეცნიერო ცენტრებთან,** გაძლიერდება **ქართველოლოგიის ცენტრების** საქმიანობა საზღვარგარეთ. ხელი შეეწყობა ქართველ **მკვლევართა და ინოვატორთა აქტიურ ჩართულობას საერთაშორისო ჩარჩოპროგრამებსა და სამეცნიერო პროექტებში**. ამასთან, ეროვნულ დონეზე გაძლიერდება და გამრავალფეროვნდება **მეცნიერების პოპულარიზაციისა და ახალგაზრდა მკვლევართა და ინოვატორთა მხარდამჭერი მიზნობრივი პროგრამები**.

დარგობრივი უწყებების კოორდინაციით, განვითარდება **ცოდნაზე დაფუძნებული საზოგადოებისა და ეკონომიკაზე ორიენტირებული მეცნიერების, კვლევის, ტექნოლოგიებისა და ინოვაციის სისტემა**.

დაინერგება **სამეცნიერო კვლევების ხარისხის შეფასებისა** და კვლევითი ერთეულების მართვისა და **დაფინანსების ახალი მოდელი**.

3.2.3. ახალგაზრდობის პოლიტიკა

მთავრობა აღიარებს ახალგაზრდების მნიშვნელოვან როლს ქვეყნის მომავლის განვითარებაში, შესაბამისად, მისი პოლიტიკა მიზნად ისახავს ისეთი გარემოს შექმნას, რომელიც ხელს შეუწყობს მათი საჭიროებებისა და ინტერესების გათვალისწინებასა და მათი პოტენციალის სრულად რეალიზებას.

ჩამოყალიბდება ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების **მრავალკომპონენტიანი ინოვაციური ეკოსისტემა**, რომელიც უპასუხებს ახალგაზრდების მნიშვნელოვან საჭიროებებს.

მნიშვნელოვნად გაიზრდება ახალგაზრდობის პოლიტიკის ფარგლებში განხორციელებული **ღონისძიებების დაფინანსება** და **გაფართოვდება ახალგაზრდული სერვისები** (საგრანტო კონკურსები, სტაჟირება). ამასთან, გაგრძელდება და კიდევ უფრო გაუმჯობესდება ახალგაზრდული **ინიციატივების დაფინანსების მიზნობრივი პროგრამები**.

პროფესიული და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტუდენტებისათვის შემუშავდება **„სტარტაპების“ სისტემა** და განხორციელდება სტუდენტთა **ფინანსური მხარდაჭერის პროგრამა**.

სკოლებსა და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში განხორციელდება **ახალგაზრდა ინოვატორთა მხარდაჭერის პროგრამა**, უპირატესად, ტექნოლოგიებისა და STEM მიმართულებით.

მნიშვნელოვანი აქცენტი გაკეთდება **ახალგაზრდული ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების** მიმართულებით, მათ შორის, განახლდება **ახალგაზრდული ბანაკები და სივრცეები**.

ინტერნაციონალიზაციის ფარგლებში განხორციელდება **საერთაშორისო გაცვლითი სტუდენტური ბანაკები,** რაც საშუალებას მოგვცემს, ასობით ქართველმა სტუდენტმა მიიღოს მონაწილეობა **ახალგაზრდულ საერთაშორისო ღონისძიებებში**.

3.3. კულტურა, სპორტი

კულტურის, ხელოვნებისა და სპორტის დარგები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საზოგადოების განვითარებისა და კეთილდღეობის გაძლიერებაში. აღნიშნული მიმართულებები ხელს უწყობს არა მხოლოდ სოციალურ და კულტურულ პროგრესს, არამედ მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ქვეყნის ეკონომიკაზე და ასევე მნიშვნელოვანი როლი აქვს გლობალურ არენაზე ქვეყნის პოზიციონირებისა და საერთაშორისო რეპუტაციის განმტკიცების კუთხით.

საქართველოში კულტურის მხარდაჭერა და ხელოვნების, ასევე სპორტის დარგების განვითარება სახელმწიფო პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი და პრიორიტეტული მიმართულებებია. შესაბამისად, საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ნაცვლად, დარგობრივი სამინისტროების დამოუკიდებლად შექმნა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს კულტურისა და სპორტის სფეროებში სახელმწიფოს გაცხადებული სტრატეგიული მიზნების მიღწევასა და დასახული ამოცანების ეფექტიანად შესრულებას. ამასთანავე, აღნიშნული ხელს შეუწყობს ამ უმნიშვნელოვანესი დარგების უფრო სწრაფი განვითარების დამატებითი მექანიზმის შექმნასა და სახელმწიფოს მხარდაჭერის გაძლიერებას.

აღნიშნული მიდგომა შექმნის კულტურის შესაბამისი დარგების განვითარებისა და მათი მართვის თანამედროვე მოდელის ჩამოყალიბების საფუძველს და მოემსახურება კულტურული მემკვიდრეობის დაცვას, კულტურის ხელმისაწვდომობას, შემოქმედებითი ინდუსტრიის განვითარებასა და ხელოვანთა მხარდაჭერას. ამასთანავე, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება სპორტის სფეროში მოქმედი მენეჯმენტის სისტემა, რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს ფინანსების ეფექტიან ხარჯვას და ამ სფეროში ჩართული სუბიექტების საჭიროებების დაკმაყოფილებას. აღნიშნული ასევე დადებითად აისახება მაღალი მიღწევების სპორტის შედეგებსა და მასობრივი სპორტის პოპულარიზაციაზე.

3.3.1. კულტურა

კულტურის ხელშეწყობისა და ხელოვნების დარგების განვითარების მიმართულებით საქართველოს მთავრობის ხედვა ეფუძნება კულტურული თვითგამოხატვის მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და ხელშეწყობას, ეროვნული იდენტობის დაცვას, კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზრუნვასა და ქვეყნის კულტურული და შემოქმედებითი პოტენციალის სრულად გამოყენებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნას.

მთავრობა გააგრძელებს კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების ხელშეწყობის ეფექტიანი პოლიტიკის განხორციელებას – ლიტერატურის, თეატრის, მუსიკის, კინოს, ვიზუალური ხელოვნების, ფოლკლორის, კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის, კულტურის ინფრასტრუქტურის განვითარების, ეროვნული კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების საერთაშორისო პოპულარიზაციისა და ინტერნაციონალიზაციის, კულტურის ხელმისაწვდომობისა და სახელოვნებო განათლების განვითარების მიმართულებით. ამასთანავე, საქართველოს კულტურის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი პროექტების დაფინანსება ყოველწლიურად **გაიზრდება.**

კულტურის ხელმისაწვდომობისა და კულტურული თვითგამოხატვის მრავალფეროვნების ხელშეწყობის მიზნით, ყოველწლიურად განხორციელდება 450-ამდე პროექტი, მათ შორის, იქნება პროექტები, რომლებიც ხელს შეუწყობს მაღალმთიან, ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ პუნქტებში, გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში მცხოვრებთა, აგრეთვე ქალების, ბავშვების, ახალგაზრდების, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების, ეთნიკური უმცირესობების კულტურულ ცხოვრებაში ინტეგრაციას.

კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიის განვითარების პრიორიტეტების შესაბამისად, ყოველწლიურად დაიგეგმება სხვადასხვა კონკურსისა თუ არასაკონკურსო პროექტის განხორციელება, რომელთა მიზანი იქნება: ქართული წიგნისა და ლიტერატურის ხელშეწყობა; ქართული თეატრისა და თეატრალური ხელოვნების განვითარების ხელშეწყობა; ქართული პროფესიული მუსიკალური ხელოვნების განვითარების ხელშეწყობა; ქართული კინოს ხელშეწყობა; სახვითი და თანამედროვე ხელოვნების განვითარების ხელშეწყობა; სახელოვნებო განათლების ხელშეწყობა; ქართული ფოლკლორის ხელშეწყობა; სამუზეუმო საქმიანობის განვითარება; სამუზეუმო ფონდების შევსება; ქვეყნის კულტურის წარმოჩენა მნიშვნელოვან საერთაშორისო კულტურულ ღონისძიებებზე; საერთაშორისო ღონისძიებების საქართველოში მასპინძლობა; კულტურის ობიექტების ინფრასტრუქტურული განვითარების პროექტების შემუშავება/რეაბილიტაცია, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვისა და შენარჩუნებისთვის საპროექტო/სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარება. სულ, ყოველწლიურად, 600-ამდე პროექტი განხორციელდება.

2025 – 2028 წლებში **სახელოვნებო უმაღლეს სასწავლებლებში გატარდება ღონისძიებები** საგანმანათლებლო პროგრამების კულტურის სფეროს საჭიროებებთან შეთავსების, ახალი პროგრამების, მათ შორის, პროფესიული პროგრამების ხელშეწყობის კუთხით. გაგრძელდება **ახალი კადრების მოზიდვა**, გაგრძელდება ნიჭიერ ახალგაზრდა ხელოვანთა ხელშეწყობა, **სტუდენტთა და აკადემიური კადრების მობილობა** და გამოცდილების გაზიარება საზღვარგარეთის მოწინავე სახელოვნებო სასწავლებლებთან.

2025 – 2028 წლებში გაგრძელდება **სკოლისგარეშე (არაფორმალური) სახელოვნებო სასწავლებლების დაფინანსება** და მათი ინსტიტუციური განვითარების მხარდაჭერა, ასევე სასწავლებლების ინფრასტრუქტურული და მატერიალური ბაზებისა და ფონდების განახლების მხარდაჭერა.

ქართული კინოსა და თეატრალური ხელოვნების განვითარების მიზნით, კონკურსებისა და არასაკონკურსოდ დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში, ხელი შეეწყობა არანაკლებ 1500-ამდე ხელოვანსა და ორგანიზაციას. გაგრძელდება **ქართული ფილმების გაციფრულება**.

სახვითი და თანამედროვე ხელოვნების განვითარების მიმართულებით, კონკურსებისა და არასაკონკურსოდ დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში, ხელი შეეწყობა 200-ამდე ხელოვანსა და ორგანიზაციას, ასევე ხელი შეეწყობა ყოველწლიურად ხელოვანთა საიუბილეო წიგნი-ალბომის გამოცემას.

ქართული პროფესიული მუსიკის განვითარების მიმართულებით, კონკურსებისა და არასაკონკურსოდ დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში, ხელი შეეწყობა 250-ამდე ხელოვანსა და ორგანიზაციას, ასევე პროფესიული კონკურსებისა და ფესტივალების ჩატარებას. გაგრძელდება ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარმოებების ელექტრონული ვერსიების მომზადება/გამოცემა/ვებპორტალზე განთავსება; შეიქმნება ქართული საკომპოზიტორო მემკვიდრეობის, მათ შორის, პარტიტურის ელექტრონული ვერსიები.

გაგრძელდება შემოქმედებითი ინდუსტრიის ხელშეწყობისა და განვითარების მიმართულებით კონკურსებისა და პროექტების დაფინანსება.

კულტურის პოპულარიზაციის მიმართულებით, დაფინანსდება სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი სსიპ-ების, ორგანიზაციების, სხვა შემოქმედებითი ჯგუფებისა და ხელოვანთა (ფიზიკური პირების) საქართველოსა და საზღვარგარეთ კულტურულ ღონისძიებებში მონაწილეობა. გარდა ამისა, წარმატებული შემოქმედებითი ჯგუფების, ხელოვანთა (მათ შორის, სტუდენტთა) საზღვარგარეთ განათლებისა და საერთაშორისო დონეზე პოპულარიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, წლის განმავლობაში დაფინანსდება 60 პროექტზე მეტი.

სახელოვნებო განათლების ხელმისაწვდომობის მიმართულებით, წლის განმავლობაში, როგორც საკონკურსო, ისე არასაკონკურსო გზით, დაფინანსდება 30-ამდე პროექტი; სამუსიკო

სასწავლებლებში გაგრძელდება ინსტრუმენტების ბაზის განახლება. განხორციელდება რეგიონებში სამუსიკო სკოლების დათვალიერება ნორჩი პერსპექტიული, ნიჭიერი მუსიკოსების გამოვლენისა და მათი ხელშეწყობის მიზნით.

მუზეუმების საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით, განხორციელდება ღონისძიებები სამუზეუმო ფასეულობათა ელექტრონულ სისტემაში აღრიცხვისა და სამუზეუმო ფონდებისთვის ნამუშევრების შესაძენად. გაგრძელდება სამუზეუმო ფონდების შევსება ხელოვნების ნიმუშებითა და არტეფაქტებით; თანამშრომლობა დამყარდება მსოფლიოს სხვადასხვა ცნობილ მუზეუმთან; ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ ქართული კულტურული მემკვიდრეობის/სახვითი ხელოვნების გამოფენების ჩატარებას; გაგრძელდება მუზეუმებში კადრების განახლება და გადამზადება.

მომდევნო წლებში, ყოველწლიურად, ქართული კულტურა წარმოდგენილი იქნება საზღვარგარეთ ფესტივალსა და სხვადასხვა სახელოვნებო ფორუმზე. **ქართული კულტურის და ქართველ ხელოვანთა პოპულარიზაციის** მიზნით, ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ არანაკლებ 15 პროექტის განხორციელებას. გაგრძელდება **ლევილის მამულის** ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და ის ქართული კულტურის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ცენტრად იქცევა ევროპაში. ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ ქართული თეატრების, ანსამბლების, ფოლკლორული გუნდების გასტროლებს, ქართული კულტურის დღეების ჩატარებას, ახალგაზრდა ხელოვანთა სახელოვნებო-შემოქმედებით რეზიდენციებში საქმიანობას.

გაგრძელდება კულტურის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი **საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ინსტიტუციური განვითარების ხელშეწყობა**, გადაიდგმება ნაბიჯები ადამიანური რესურსების, ადმინისტრაციული და პროფესიული კადრების მოზიდვის, გადამზადებისა და განახლების/განვითარების მიზნით.

ხელი შეეწყობა, ყოველწლიურად, მუსიკის, კინოს, თეატრის, სახვითი ხელოვნების, ფოლკლორის, ლიტერატურის არანაკლებ 15 **ფესტივალის** ჩატარებას; ყოველწლიურად, გამოჩენილ ხელოვანთა 30-ამდე საიუბილეო თარიღის აღნიშვნას; 10-ამდე წიგნი-ალბომის გამოცემას; 10-ამდე კულტურულ/შემეცნებით პროექტს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეებისთვის.

ყოველწლიურად ჩატარდება არანაკლებ 50 მასტერკლასი და 3 პროფესიული კონკურსი **მუსიკის, ფოლკლორის, სახვითი ხელოვნების მიმართულებით**; განახლდება სამინისტროს სისტემაში მოქმედი სამუსიკო სასწავლებლებისა და აგრეთვე სხვა სასწავლებლების, ორკესტრების ინსტრუმენტული ფონდები.

გაგრძელდება **რეგიონების კულტურული პროექტების მხარდაჭერა და მიზნობრივი პროგრამების განხორციელება**.

რეაბილიტაცია ჩაუტარდება, თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღიჭურვება და ფუნქციონირებას განაახლებს: სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმი, დიდი მცხეთის არქეოლოგიური სახელმწიფო მუზეუმ-ნაკრძალი, პარმენ ზაქარაიას სახელობის ნოქალაქევის არქიტექტურულ-არქეოლოგიური მუზეუმი; გაიხსნება გრაკლიანი გორის არქეოლოგიური მუზეუმი და დასრულდება არქეოლოგიური მუზეუმის – „გადაჭრილი გორის“ მშენებლობა; დასრულდება **ლევილის მამულის** შატოს ფასადისა და ინტერიერის სრული რეაბილიტაცია, მეგრული ოდის მოწყობა; 2025 წელს დასრულდება ჭიათურისა და მესხეთის სახელმწიფო თეატრების, ქუთაისის მ. ბალანჩივაძის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრის შენობების რეაბილიტაცია. ამის გარდა, ყოველწლიურად განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების/ძეგლების კვლევითი, საპროექტო, სარეაბილიტაციო სამუშაოები, არქეოლოგიური შესწავლა-კონსერვაცია.

გაგრძელდება ქართული თეატრის, კინოს, საკომპოზიტორო შემოქმედების, სახვითი ხელოვნების, ფოლკლორის, ლიტერატურული თარგმანების, სამუზეუმო ფასეულობათა, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესახებ **ვებპორტალების განვითარების მხარდაჭერა**.

სახელმწიფო ხელს შეუწყობს საქართველოს სახალხო არტისტების, საქართველოს სახალხო მხატვრების, შოთა რუსთაველის სახელობის პრემიის ლაურეატების, ლიტერატურისა და ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწეების ღვაწლის დაფასებას, **სოციალური და შემოქმედებითი პირობების გაუმჯობესებას**.

3.3.2 სპორტი

მთავრობა მიზნად ისახავს ქვეყნის მასშტაბით აქტიური და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას და ქართული სპორტის ღირსეულად წარმოჩენას საერთაშორისო სარბიელზე. ამისთვის გაიზრდება სახელმწიფოს მიერ **მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის დაფინანსება.** შემუშავდება **სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარების სტრატეგია**. მუნიციპალიტეტებში სპორტისა და ჯანსაღი ცხოვრების მხარდაჭერის მიზნით, **დაიწყება 2 მილიარდი ლარის მოცულობის ახალი პროგრამა**. პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება მრავალფუნქციური სპორტული კომპლექსების/სპორტული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა/რეაბილიტაცია, რომლებიც მოიცავს საფეხბურთო და სარაგბო მოედნებს, სხვადასხვა სპორტის სახეობისთვის ინფრასტრუქტურასა და საცურაო აუზებს.

სპორტის სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება ხელს შეუწყობს **მასობრივი სპორტის ხელმისაწვდომობას**, სპორტული ნიჭის მქონე ბავშვების გამოვლენასა და მათ კარიერულ განვითარებას.

შემუშავდება და განხორციელდება **მასობრივი სპორტის სამდონიანი (სკოლამდელი, სასკოლო და საუნივერსიტეტო) პოლიტიკა**. განსაკუთრებული ზრუნვის საგანი იქნება **პარასპორტის**

განვითარება და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების სპორტულ აქტივობებში ჩართვა. **მაღალი მიღწევების სპორტის** განვითარების ხელშესაწყობად, ჩამოყალიბდება ინსტიტუციური საფუძვლები, განისაზღვრება დაფინანსების ეფექტიანი პრინციპები და მექანიზმები.

ყურადღება დაეთმობა **სპორტული განათლების განვითარებას** სწავლის ყველა საფეხურზე, შეიქმნება თანამედროვე სტანდარტების სპორტული განათლების სისტემა, რომელიც მოემსახურება როგორც მასობრივ, ისე მაღალი მიღწევების სპორტს. თითოეული სპორტის სახეობისათვის გადამზადდებიან მწვრთნელები, ფიზიკური აღზრდის მასწავლებლები, სპორტული მედიცინისა და რეაბილიტაციის სპეციალისტები, ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სფეროს სხვა სპეციალისტები, დარგის განვითარებისათვის საჭირო რაოდენობის გათვალისწინებით. უმაღლესი და პროფესიული სასპორტო საგანმანათლებლო დაწესებულებები აღიჭურვება თანამედროვე სასწავლო, საწვრთნელი და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურით. სპორტის სფეროში დაინერგება სამწვრთნელო და სხვა ტიპის საქმიანობის სერტიფიცირების სისტემა.

ყველა **სკოლამდელ დაწესებულებაში დაინერგება ფიზიკური აღზრდის ელემენტები**. ქვეყანაში იმოქმედებს **კლასგარეშე და სასკოლო კლუბების, ასევე სტუდენტური საუნივერსიტეტო ლიგების სისტემა**. ყოველწლიურად გაიმართება ახალგაზრდული ეროვნული თამაშები სპორტის სხვადასხვა სახეობაში. ამოქმედდება ახალგაზრდა პერსპექტიული სპორტსმენების აღმოჩენის, შერჩევისა და მათი სპორტული განვითარების მექანიზმები.

გაგრძელდება სპორტის სხვადასხვა სახეობაში **საერთაშორისო ჩემპიონატების/ტურნირების საქართველოში მასპინძლობისათვის** აქტიური მხარდაჭერა, კერძოდ, საქართველო უმასპინძლებს ჭადრაკში ქალთა შორის მსოფლიო ჩემპიონატს, გაიმართება ზამთრის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალი – „ბაკურიანი 2025“; თბილისში გაიმართება ფარიკაობის მსოფლიო ჩემპიონატი (2025); გაიმართება ქალთა შორის მსოფლიო თასის გათამაშება ჭადრაკში (2025); საქართველოში ჩატარდება ძიუდოში ევროპის ჩემპიონატი (2026).

გარდა ამისა, განხორციელდება **ინფრასტრუქტურული პროექტები**: აშენდება 70 ათას მაყურებელზე გათვლილი, „უეფას“ ყველაზე მაღალი სტანდარტის მეოთხე კატეგორიის სტადიონი, სადაც ასევე გაიმართება რაგბის თამაშები, კონცერტები და სხვა მასშტაბური კულტურული ღონისძიებები; აშენდება ყინულის სასახლე (განკუთვნილი ფიგურული ციგურაობისა და ყინულის ჰოკეისათვის); ქალაქ ფოთში, მალთაყვაში, დასრულდება კანოე და ნიჩბოსნობის სპორტული კომპლექსის მშენებლობა; რეაბილიტაცია ჩაუტარდება საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური რეზერვების მზადების ცენტრს (იგეგმება სპორტსმენთა საერთო საცხოვრებლის, ძიუდოს დარბაზის, ახალი მრავალპროფილური ორსართულიანი სპორტული დარბაზის მშენებლობა/რეაბილიტაცია); სოფელ დიღომში

დასრულდება სპორტული ბაზის რეაბილიტაცია; ლენტეხის მუნიციპალიტეტში დასრულდება „აილამას სამთო ბანაკის“ მშენებლობა; დასრულდება საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სასწავლო უნივერსიტეტის ევროპული სტანდარტების შესაბამისი შენობის მშენებლობა.

4. საგარეო პოლიტიკა და თავდაცვა

საქართველოს მთავრობის ხედვა საგარეო პოლიტიკისა და თავდაცვის მიმართულებით ორიენტირებულია ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის მშვიდობიანი გზით აღდგენისა და სუვერენიტეტის განმტკიცებაზე, რეგიონში სტაბილურობისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე, საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციასა და საერთაშორისო პარტნიორებთან ურთიერთობების გაღრმავებაზე.

4.1 საგარეო პოლიტიკა

2020 – 2024 წლები უპრეცედენტო საერთაშორისო ტურბულენტობით აღინიშნა. რუსეთ-უკრაინის ომმა საფუძვლიანად შეარყია საერთაშორისო წესრიგი და როგორც ევროპულ, ისე გლობალურ უსაფრთხოებას ეგზისტენციური საფრთხე შეუქმნა.

ამგვარ კრიტიკულ ვითარებაში საქართველოს საგარეო პოლიტიკა გამორჩეული იყო სიმტკიცითა და თანმიმდევრულობით, ვინაიდან იგი ემყარებოდა როგორც ქვეყნის კონსტიტუციით განსაზღვრულ ფუნდამენტურ ღირებულებებსა და ფასეულობებს, ისე საერთაშორისო სამართლის ფუძემდებლური პრინციპების მიმართ საქართველოს ერთგულებას.

მომდევნო წლების განმავლობაში, კვლავაც გარანტირებული იქნება საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ურყეობა. საქართველო გააგრძელებს მტკიცე, პრაგმატული და შედეგებზე ორიენტირებული პოლიტიკის გატარებას.

საქართველოს მთავრობისთვის უმთავრეს პრიორიტეტად რჩება ქვეყნის გამთლიანება და **ტერიტორიული მთლიანობის მშვიდობიანი გზით აღდგენა**. ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საერთაშორისო დღის წესრიგში საკითხის მაღალ დონეზე შენარჩუნებასა და მხარდაჭერის გაძლიერებას.

საქართველოს ხელისუფლება **გააგრძელებს აქტიურ მუშაობას და** გამოიყენებს ყველა შესაძლო დიპლომატიურ და სამართლებრივ ბერკეტს, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების დეოკუპაციის, რუსეთის ფედერაციის მიერ ევროკავშირის შუამავლობით დადებული **2008 წლის 12 აგვისტოს ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების შესრულების, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების რუსეთის ფედერაციის პოლიტიკურ, სამხედრო, ეკონომიკურ, სოციალურ, სამართლებრივ სივრცეში ინტეგრაციისკენ გადადგმული ნაბიჯების აღკვეთის,**

ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნებისა და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანის უფლებების დაცვის, საოკუპაციო ხაზით გაყოფილი მოსახლეობის შერიგებისა და ნდობის აღდგენის მიმართულებით, საერთაშორისო მხარდაჭერისა და ძალისხმევის უზრუნველყოფის მიზნით, რაც განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს რეგიონში შექმნილი უსაფრთხოების გარემოს ფონზე.

გაგრძელდება **აქტიური თანამშრომლობა როგორც ცალკეულ ქვეყნებთან, ისე შესაბამის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან**, რათა საერთაშორისო საზოგადოების დღის წესრიგსა და ყველა შესაბამის ფორმატში **აქტიურად იდგეს რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის მშვიდობიან მოგვარებასთან დაკავშირებული პრიორიტეტული საკითხები** და გადაიდგას ქმედითი ნაბიჯები ზემოხსენებული ამოცანების შესრულების მიზნით.

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის თაობაზე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოსა და სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს გადაწყვეტილებები და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2024 წლის 9 აპრილის გადაწყვეტილება ე.წ. „განგრძობადი ოკუპაციის საქმეზე“ აქტიურად იქნება გამოყენებული ყველა შესაძლო სამართლებრივ და პოლიტიკურ ფორმატში სახელმწიფო სუვერენიტეტის განსამტკიცებლად და დევნილთა საცხოვრებელ ადგილზე დაბრუნების უზრუნველსაყოფად. გაგრძელდება სახელმწიფო ინტერესების დაცვა სტრასბურგისა და ჰააგის სასამართლოებში.

ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტში გაგრძელდება საქართველოს მიერ რუსეთის ფედერაციის წინააღმდეგ მოგებული სახელმწიფოთაშორისი დავების აღსრულების ღონისძიებები.

საქართველოს მთავრობის ძალისხმევა მიმართული იქნება **ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებების** ფორმატის გაგრძელებისა და ეფექტიანი ფუნქციონირებისკენ. იმავდროულად, უფრო აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა პროცესის გასაძლიერებლად და ხელშესახები შედეგის მისაღწევად. გაგრძელდება თანათავმჯდომარე ორგანიზაციებსა და აშშ-სთან, ასევე ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებთან მჭიდრო თანამშრომლობა, დეოკუპაციის პროცესის უფრო ქმედითი მხარდაჭერის მიზნით.

მთავრობა გააგრძელებს აქტიურ მუშაობას ოკუპირებულ რეგიონებში არსებული **მძიმე ჰუმანიტარული საკითხებისა და ადამიანის უფლებების დაცვის მიმართულებით** საერთაშორისო მხარდაჭერისა და ძალისხმევის უზრუნველყოფის მიზნით.

ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის მანდატის სრულად განხორციელების მიზნით, მისთვის საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე წვდომის უზრუნველყოფა განსაკუთრებული პრიორიტეტია. ამავდროულად, გაგრძელდება საქმიანობა ადგილზე უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო მექანიზმების დაშვებისთვის.

აქტიურად გაგრძელდება **არაღიარების პოლიტიკის შემდგომი განმტკიცება საერთაშორისო არენაზე**, რათა ეფექტიანად დავუპირისპირდეთ რუსეთის ფედერაციის მცდელობებს, რომ ე.წ.

აღიარებით მიაღწიოს საერთაშორისო დონეზე მისი საოკუპაციო რეჟიმების ლეგიტიმაციას და აირიდოს პასუხისმგებლობა აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების უკანონო ოკუპაციასა და ადამიანის უფლებების დარღვევებზე.

აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონებში მიმდინარე ოკუპაციით შექმნილი მძიმე რეალობისა და არსებული გამოწვევების მიუხედავად, აქტიურად გაგრძელდება შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის განუხრელი, პრაგმატული და თანმიმდევრული განხორციელება, რომლის ძირითადი დანიშნულება და მიზანია, სტატუს-ნეიტრალური, ჰუმანიტარული ინსტრუმენტებისა და სამშვიდობო ინიციატივების გამოყენებით, კონფლიქტის სრულმასშტაბიან მოგვარებამდე, შექმნას წინაპირობები და მოამზადოს სათანადო საფუძველი ომით ხელოვნურად გაყოფილ ადამიანებს შორის, ისტორიულად დამკვიდრებული – ურთიერთგაგებასა და პატივისცემაზე დამყარებული მშვიდობიანი თანაცხოვრების აღსადგენად ერთიან, ძლიერ, ქართულ სახელმწიფოში.

ამ კონტექსტში გაგრძელდება **ომითა და საოკუპაციო ხაზებით გაყოფილ მოსახლეობას შორის შერიგებისა და ნდობის აღდგენის** პროცესში საერთაშორისო თანამეგობრობის ქმედითი ჩართულობის ხელშეწყობა.

ამავე დროს, გაგრძელდება 90-იანი წლების შეიარაღებული მოქმედებებისა და 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის შედეგად **უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირების მოძიების, იდენტიფიცირებისა და ოჯახებისთვის გადაცემის სახელმწიფო პროგრამა,** რომელიც ემსახურება დაკარგულთა ნეშტების მოძიების დადგენას, მათი ხსოვნისადმი სათანადო პატივის მიგებას.

საქართველო, კონსტიტუციის 78-ე მუხლის შესაბამისად, განაგრძობს ევროატლანტიკური ინტეგრაციის შეუქცევად გზას. ამისათვის, საქართველო:

- განუხრელად განაგრძობს ასოცირების შეთანხმების განხორციელებას, ყოველწლიური სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, ევროკავშირთან როგორც საკანონმდებლო, ისე ინსტიტუციური დაახლოების საშუალებით; წარმართავს ევროკავშირთან თანამშრომლობას საქართველო-ევროკავშირის ინსტიტუციური დიალოგის ფარგლებში (ასოცირების საბჭო, ასოცირების კომიტეტები და ქვეკომიტეტები და ა. შ.);
- პროაქტიულად განახორციელებს ევროკავშირის შესაბამისი სამართლებრივი აქტების იდენტიფიცირებასა და მათთან დაახლოების პროცესის მონიტორინგს. უზრუნველყოფს სამართლებრივი დაახლოების შესახებ ინფორმაციის ერთიან ელექტრონულ ბაზაში აღრიცხვას;
- შექმნის ევროკავშირის სამართლის ცენტრს, რომელიც ხელს შეუწყობს ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესსა და ევროკავშირის სამართლის თაობაზე ცნობიერების ამაღლებას საგანმანათლებლო დაწესებულებების, დარგის ექსპერტებისა და აკადემიური წრეების წარმომადგენლების ჩართულობით;

- ევროკავშირში ინტეგრაციის მიზნით, აქტიურად გამოიყენებს „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში არსებულ ინსტრუმენტებსა და თანამშრომლობის ფორმატებს, ასევე ევროკავშირის სხვა რეგიონალური პროექტებითა და პროგრამებით გათვალისწინებულ შესაძლებლობებს;
- გააგრძელებს ძალისხმევას ევროკავშირში გაწევრიანების მოლაპარაკებების დაწყების მიზნით; გამოიყენებს ევროპულ პარტნიორებთან კომუნიკაციის ყველა საშუალებას და შეეცდება მათთან ერთად მოხსნას არსებული ხელისშემშლელი ხელოვნური ბარიერები;
- გააძლიერებს ძალისხმევას ევროკავშირში დაჩქარებული ინფრასტრუქტურული ინტეგრაციის მიმართულებით. აქტიურად იმუშავებს ეკონომიკური და საინვესტიციო გეგმის ფარგლებში წარმოდგენილი საფლაგმანო ინიციატივების, უწინარესად, შავ ზღვაზე დაკავშირებადობის გაძლიერების პროექტების ხორცშესხმისათვის, მათ შორის, ანაკლიის პორტისა და ამ პორტში როგორც სატვირთო ტერმინალების, ისე მგზავრების მომსახურების შესაძლებლობის მქონე საზღვაო ვაგზლის მშენებლობის გზით; გააგრძელებს ტექნიკურ-ეკონომიკურ კვლევებს ფიზიკური ინტეგრაციის პროცესის დასაჩქარებლად ახალი ეკონომიკური თუ ინფრასტრუქტურული პროექტების მოსამზადებლად; ამ მიზნით, შეეცდება „შუა დერეფნის“ მზარდი შესაძლებლობების ეფექტიან გამოყენებას;
- გააქტიურებს ევროპის ერთიან ბაზარში ინტეგრაციის მიზნით მიმართულ ძალისხმევას; აღნიშნული მიმართულებებით შემდგომი პროგრესის მისაღწევად, განხორციელდება ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებით გათვალისწინებული რეფორმები, მუშაობა გაგრძელდება შესაბამისი სახელმწიფო უწყებებისა და ევროკავშირის სამსახურების ჩართულობით ყველა შესაბამის ფორმატში;
- გააგრძელებს ძალისხმევას გაფართოების პაკეტის შესაძლებლობების გამოყენებისა და ევროკავშირის სხვადასხვა თანამშრომლობის მექანიზმსა და ინიციატივებში ეტაპობრივად ჩართვის მიზნით;
- გააგრძელებს ევროკავშირთან თანამშრომლობას მსოფლიოს მასშტაბით მშვიდობის ხელშეწყობისა და გლობალური უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით და ამასთან, განიხილავს ევროკავშირის საერთო უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის (CSDP) ფარგლებში სამშვიდობო მისიებში მისი მონაწილეობის შესაძლებლობას;
- გააგრძელებს მჭიდრო თანამშრომლობას და გამოცდილების გაზიარებას ევროკავშირის სხვა კანდიდატ ქვეყნებთან, ინტეგრაციის შემდგომი ეტაპებისთვის მაღალი მზადყოფნის უზრუნველყოფისა და შესაბამისი რეფორმების ეფექტიანად განხორციელების მიზნით;
- გააგრძელებს ძალისხმევას ევროკავშირში გაწევრიანებისთვის საჭირო რეფორმების გასატარებლად; ამ მიზნით, საქართველო შეასრულებს ევროკავშირში ინტეგრაციის სამთავრობო კომისიის მიერ დამტკიცებულ სამოქმედო გეგმას;
- განაგრძობს ნატო-საქართველოს კომისიის ფორმატის, როგორც ალიანსთან პოლიტიკური დიალოგისა და პრაქტიკული თანამშრომლობის ერთ-ერთი უმთავრესი ინსტრუმენტის, ეფექტიან გამოყენებას;

- გააგრძელებს წლიური ეროვნული პროგრამის შემუშავებასა და განხორციელებას;
- განაგრძობს 2022 წლის მადრიდის სამიტზე მიღებული, საქართველოზე მორგებული დახმარების ღონისძიებათა (Tailored Support Measures) პაკეტის განხორციელებას, მათ შორის, განახლებული ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის იმპლემენტაციის გზით;
- გააგრძელებს ალიანსთან თანამშრომლობას ინდივიდუალურად მორგებული პარტნიორობის პროგრამის (ITTP – Individually Tailored Partnership Programme) ფარგლებში;
- „გაძლიერებული შესაძლებლობის პარტნიორის“ (EOP) სტატუსით განაგრძობს მონაწილეობას ალიანსში გამართულ სხვადასხვა მნიშვნელოვან ფორმატში;
- იმუშავებს, რათა შესაბამის დონეზე იქნეს წარმოდგენილი ნატოს სამიტებში, საგარეო საქმეთა და თავდაცვის მინისტერიალებში;
- განაგრძობს შავი ზღვის უსაფრთხოების კუთხით ალიანსთან კონსულტაციებს, რეგიონში არსებული ვითარების ანალიზისა და ინფორმაციის გაზიარების გზით;
- ხელს შეუწყობს საქართველოს თავდაცვის ძალების თავდაცვითი შესაძლებლობების გაძლიერებას, ნატოს სტანდარტებთან კიდევ უფრო მიახლოებასა და მდგრადობის უზრუნველყოფას;
- აქტიურ კონსულტაციებს გამართავს ალიანსის წევრ ქვეყნებთან მათი მხრიდან საქართველოს ნატოში ინტეგრაციის საკითხზე, ორგანიზაციის პოლიტიკურ დოკუმენტებში ასახული გადაწყვეტილებების მხარდაჭერის მიზნით.

საქართველოს ევროკავშირის წევრობის კანდიდატის სტატუსის გათვალისწინებით, განსაკუთრებით პრიორიტეტულია **ევროპის ქვეყნებთან პარტნიორული ურთიერთობების შემდგომი განმტკიცება,** პოლიტიკური დიალოგისა და დარგობრივი თანამშრომლობის გაღრმავება, მათ შორის, თავდაცვისა და უსაფრთხოების, იუსტიციის, სავაჭრო-ეკონომიკურ, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, გარემოს დაცვის, სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის, რეგიონული განვითარების, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროებში **არსებული სტრატეგიული პარტნიორობის ფორმატების** აქტიური გამოყენება. ამ კონტექსტში, **გაერთიანებულ სამეფოსთან** „უორდროპის სტრატეგიული დიალოგის“ და **საფრანგეთთან** „დიმიტრი ამილახვრის“ სახელობის ქართულ-ფრანგული დიალოგის“ რეგულარული სხდომების გამართვა; **უნგრეთთან** სტრატეგიული თანამშრომლობის გაგრძელება, **რუმინეთთან** სტრატეგიული და **იტალიასთან** მაღალი დონის დიალოგების საინაუგურაციო სხდომების ჩატარება და მათი შემდგომი იმპლემენტაცია; **„ქართულ-გერმანულ-ფრანგული“** სამკუთხედის ფარგლებში კონსულტაციების გაგრძელება; ურთიერთობების ფართო სპექტრის მქონე ქვეყნებთან **დიალოგის ახალი პლატფორმების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა**; საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად წარმართვა.

საქართველო კვლავაც ურყევად განაგრძობს უკრაინის ჰუმანიტარულ დახმარებას საკუთარი შესაძლებლობის ფარგლებში და მისი სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის სრულ დიპლომატიურ მხარდაჭერას.

საქართველოს მთავრობისთვის პრიორიტეტულია და განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აშშ-სთან საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორობა, სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიით გათვალისწინებული ყველა პრიორიტეტული მიმართულებით, რაც გულისხმობს ქარტიით გათვალისწინებული ოთხი სამუშაო *ჯგუფისა (თავდაცვისა და უსაფრთხოების; ეკონომიკის, ენერგეტიკისა და ვაჭრობის; დემოკრატიისა და მმართველობის; ხალხთაშორისი ურთიერთობებისა და კულტურული გაცვლების)* და ყოველწლიური შემაჯამებელი/ომნიბუს შეხვედრის განახლება. მთავრობა იმედოვნებს და მოელის, რომ ორ ქვეყანას შორის სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიით განსაზღვრული პრიორიტეტები სათანადოდ აისახება თანამშრომლობის ყველა მიმართულებით. მთავრობის ამოცანაა, მიაღწეულ იქნეს აშშ-სთან ურთიერთობების გადატვირთვა, რაც მოიაზრებს მხარეთა ინტერესების გათვალისწინებით, თანასწორ, სამართლიანობის პრინციპზე დაფუძნებული ურთიერთობების აღდგენას, ყველა მიმართულებით თანამშრომლობის სრული მოცულობით განახლებასა და განვითარებას.

მომდევნო წლებში, საქართველოს სამეზობლო პოლიტიკა იწარმოებს დაბალანსებულად და დამყარებული იქნება ტერიტორიული მთლიანობის დაცვის, სუვერენიტეტის, კეთილმეზობლობის, უსაფრთხოების განმტკიცების, რეგიონში მშვიდობისა და სტაბილურობის ხელშეწყობის პრინციპებზე.

- საქართველო ხელს შეუწყობს მეზობელ ქვეყნებს შორის დიალოგსა და კონსტრუქციულ თანამშრომლობას, რაც მთელი რეგიონის ინტერესში შედის. საქართველო კვლავ იქნება ადგილი ჩვენი მეზობლებისთვის, სადაც მხარეებს შეეძლებათ, განიხილონ ნებისმიერი აქტუალური საკითხი, როგორც ორმხრივ, ისე სამმხრივ ფორმატში (საქართველო, აზერბაიჯანის რესპუბლიკა და სომხეთის რესპუბლიკა). აღნიშნული ძალისხმევა ხელს შეუწყობს ნდობის აღდგენასა და ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობას;
- გაგრძელდება თურქეთის რესპუბლიკასა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკასთან სტრატეგიული პარტნიორობის ფარგლებში მრავალგანზომილებიანი თანამშრომლობა, რეგიონული და გლობალური მნიშვნელობის პროექტების განსახორციელებლად. სამმხრივი თანამშრომლობის პლატფორმა საქართველოს, აზერბაიჯანსა და თურქეთს შორის დარჩება მნიშვნელოვან რეგიონულ ფორმატად, რომლის ფარგლებშიც, განხორციელდება აქტიური ინტერაქცია სექტორულ სამინისტროებს შორის. სომხეთის რესპუბლიკასთან ახალ ნიშნულზე გადასული სტრატეგიული პარტნიორობის ფარგლებში გაგრძელდება აქტიური თანამშრომლობა. არის მზაობა, სამივე ქვეყანასთან შენარჩუნებულ იქნეს უმაღლეს და მაღალ დონეზე

ვიზიტების უპრეცედენტოდ მაღალი დინამიკა, რაც ბოლო წლების განმავლობაში გვქონდა.

საქართველოს მთავრობისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკასთან სტრატეგიულ პარტნიორობას. შესაბამისად, გაგრძელდება – მაღალი/უმაღლესი დონის ვიზიტების გაცვლა, ურთიერთობების გაღრმავება და თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაძლიერება; ჩინეთსა და საქართველოს შორის არსებული ორმხრივი სამართლებრივი ბაზის გაფართოება და მისი სრული გამოყენება სავაჭრო-ეკონომიკური და სხვა სახის თანამშრომლობის განვითარების მიზნით; ორმხრივად შემოღებული უვიზო რეჟიმის გამოყენება ხალხთაშორისი კონტაქტების, ტურისტული, კულტურული და ბიზნესკავშირების გასაღრმავებლად; ძალისხმევა საქართველოსთვის დამკვირვებლის სტატუსის მოსაპოვებლად ჩინეთსა და ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის ფორმატში (China-CEEC, იგივე 14+1), რაც, საქართველოს გეოპოლიტიკური მდებარეობის გათვალისწინებით, წარმოადგენს ევროკავშირსა და ჩინეთს შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის დამატებითი, ეფექტიანი მექანიზმის გამოყენებას; თანამშრომლობის გაღრმავება განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროებში, მათ შორის, მუშაობა ჩინეთის მხარესთან დიპლომების ორმხრივი აღიარების შესახებ შეთანხმების გაფორმების მიმართულებით.

განმტკიცდება საქართველოს საერთაშორისო თანამშრომლობა მშვიდობისა და განვითარებისთვის; გაძლიერდება საქართველოს ცნობადობა და გაღრმავდება დიპლომატიური ურთიერთობები მსოფლიოს ყველა რეგიონის – აზიის, ახლო აღმოსავლეთის, ავსტრალიისა და ოკეანეთის რეგიონის, ჩრდილოეთ და სამხრეთ ამერიკის, აფრიკის ქვეყნებთან უფრო მჭიდრო ურთიერთობების დასამყარებლად:

- საქართველოზე გამავალი სატრანსპორტო, ენერგეტიკული და ციფრული სატრანზიტო მარშრუტების გაძლიერებისთვის (როგორიც არის „ევროკავშირ-ჩინეთის დაკავშირებულობის პლატფორმა“, „ევროკავშირ-იაპონიის დაკავშირებულობის შეთანხმება“ და ევროკავშირის Global Gateway სტრატეგია), რომელთა მიზანია კავშირების გაღრმავება ციფრულ, ენერგეტიკულ და სატრანსპორტო სექტორებში და ამისათვის ფიზიკური და ციფრული ინფრასტრუქტურის გამართვა, აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა საქართველოს, როგორც ევროპისა და აზიის დაკავშირებადობის სტრატეგიისა და გეგმის მნიშვნელოვანი მონაწილე ქვეყნის, პოზიციონირების განსამტკიცებლად;
- გაგრძელდება მუშაობა აზიისა და ყურის ქვეყნებთან ორმხრივი სახელშეკრულებო ბაზის სრულყოფის მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს სხვადასხვა სფეროში ორმხრივი თანამშრომლობის შემდგომ განვითარებას; ასევე მთავრობა გააგრძელებს მუშაობას რეგიონის პარტნიორ ქვეყნებთან უვიზო რეჟიმის მოპოვების მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს მეტი ხალხთაშორისი, ბიზნეს და ჰუმანიტარული კონტაქტების დამყარებას;

- გაგრძელდება აქტიური მუშაობა პარტნიორ ქვეყნებთან (ლათინური ამერიკა, არაბული ქვეყნები, აზია, ოკეანეთი, აფრიკა) მაღალი/უმაღლესი დონის ვიზიტების გაცვლასთან დაკავშირებით, ურთიერთობების გაღრმავებისა და თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაძლიერების მიზნით.

გაგრძელდება სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციის მუშაობაში ქართული მხარის აქტიური მონაწილეობა, ამ ორგანიზაციების ფარგლებში ქვეყნის ეროვნული ინტერესების რეალიზაციის, საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე მდგარი გამოწვევების საპასუხო ძალისხმევაში წვლილის შეტანისა და სხვადასხვა სფეროში საქართველოში გატარებული და მიმდინარე რეფორმებისა და ქვეყნის დადებითი იმიჯის საერთაშორისო რეიტინგების გაუმჯობესების მიზნით. გააქტიურდება მუშაობა საქართველოში სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ მაღალი დონის საერთაშორისო ღონისძიებების მასპინძლობის მიმართულებით. გაგრძელდება განიარაღებასა და შეიარაღებაზე კონტროლის, გაუვრცელებლობის, ნდობისა და უსაფრთხოების განმტკიცების მექანიზმებთან დაკავშირებული რეჟიმებით საქართველოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება.

საქართველო მონაწილეობას მიიღებს მნიშვნელოვან საერთაშორისო ღონისძიებებში. გაგრძელდება მუშაობა, რათა ხელი შეეწყოს საქართველოს, როგორც უძველესი ცივილიზაციის, მდიდარი ისტორიისა და კულტურის მქონე ქვეყნის, საერთაშორისო ცნობადობის ამაღლებას, მისი ძლიერი ტრადიციების პოპულარიზაციას; ხელი შეეწყობა ქვეყნის საჯარო და კერძო სექტორის მონაწილეობას საერთაშორისო კულტურულ, სამეცნიერო თუ ეკონომიკურ ფორუმებში, საერთაშორისო კონტაქტების გაფართოებაში, სხვადასხვა, მათ შორის – საკვები პროდუქტების, ღვინის, ტურისტულ გამოფენებსა და ფესტივალებში. სახელმწიფო სერვისების თაობაზე მსოფლიო ცნობადობის კიდევ უფრო მეტად გაზრდის მიზნით, 2026 წლის ივნისში საქართველო უმასპინძლებს გაეროს საჯარო სერვისების ფორუმს.

გაძლიერდება ქართული დიასპორის მიმართ ყურადღება და ხელშეწყობა. ამ მიზნით, **ამოქმედდება ოთხი ახალი პროგრამა,** რომელიც ხელს შეუწყობს მაღალი კვალიფიკაციის მქონე ახალგაზრდა სპეციალისტების მოზიდვას, საზღვარგარეთ დაბადებული წარმატებული ქართველი მოზარდებისთვის საკუთარი სამშობლოს კულტურის, ტრადიციების გაცნობას, თანატოლებთან დაახლოებასა და სამშობლოსთან შემდგომი მყარი კავშირისთვის საფუძვლის შექმნას; დასრულების პროცესშია და უახლოეს მომავალში განსახილველად წარმოედგინება საქართველოს პარლამენტს „უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეებისა და დიასპორული ორგანიზაციების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებათა პაკეტი, რომელიც განსაზღვრავს დიასპორასთან თანამშრომლობის ახალ მიმართულებებს და კიდევ უფრო განამტკიცებს დიასპორასთან ურთიერთობის სამართლებრივ საფუძვლებს; მომზადდება დიასპორის მონაცემთა ბაზის პროგრამა; გაიშვება დიასპორული ვებპორტალი; საზღვარგარეთ

ქართველი ბავშვების საკვირაო სკოლებისთვის მომზადდება სახელმძღვანელოები, კვალიფიკაციის ასამაღლებლად გადამზადდებიან საკვირაო სკოლის პედაგოგები.

გაიზრდება საზღვარგარეთ **საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების ქსელი,** საკონსულო სერვისების მაღალი ხელმისაწვდომობისა და საკონსულო დაცვის ეფექტიანად განხორციელების მიზნით, რაც კიდევ უფრო გააუმჯობესებს საზღვარგარეთ მყოფ საქართველოს მოქალაქეთა ინტერესების დაცვასა და მათ მომსახურებას.

საზღვარგარეთ მყოფი საქართველოს მოქალაქეებისათვის მაღალი ხარისხის, კვალიფიციური და კომფორტული საკონსულო მომსახურების გაწევის მიზნით, ჩატარდება რეგულარული სამუშაოები **საკონსულო საქმიანობაში თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების შემდგომი განვითარებისა** და საკონსულო თანამდებობის პირების **პროფესიული შესაძლებლობებისა და უნარების გაუმჯობესებისათვის**.

4.2. თავდაცვა

საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერება. რეგიონული და საერთაშორისო უსაფრთხოების გარემოს გათვალისწინებით, საქართველოს თავდაცვის ორგანიზება **„ტოტალურ თავდაცვას“ ეფუძნება.**

მომდევნო წლებში საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს **„ტოტალური თავდაცვის“ მიდგომის ინტენსიურ დანერგვას, რაც მოიცავს:**

- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს კონცეპტუალური ბაზის გადახედვის/განახლების პროცესს; აღნიშნულის ფარგლებში, 2025 წლიდან განახლდება თავდაცვის სტრატეგიული მიმოხილვის დოკუმენტი. განხორციელდება „თავდაცვის სამინისტროს ხედვა 2030“, „თავდაცვის სტრატეგიული მიმოხილვა 2021 – 2025“ და „თავდაცვის ძალები 2030“ – დოკუმენტებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების შეფასება; აღნიშნული შეფასებისა და თანამედროვე სამხედრო-საბრძოლო მოქმედებების ანალიზის საფუძველზე, განახლდება გრძელვადიანი განვითარების გეგმები;
- გრძელვადიანი განვითარების დოკუმენტების შემუშავების პროცესში, მონაცემებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების ინტეგრირების შემდგომ ინსტიტუციონალიზაციას;
- კარგი მმართველობის პრინციპების შესაბამისად, თავდაცვის სამინისტროში რისკის მართვის სისტემის შემდგომ განვითარებას;

- სამხედრო შესაძლებლობების განვითარებას, თავდაცვის ძალების მზადყოფნის დონის გაუმჯობესების/შენარჩუნების მიზნით;
- ძალთა გამაძლიერებლების განვითარებას;
- წვევამდელთა ეროვნული სამხედრო სამსახურის, რეზერვისა და მოხალისეთა სისტემების შემდგომ განვითარებას;
- ეროვნული უწყებათაშორისი სწავლებებისა და წვრთნების ჩატარებას, რაც ხელს შეუწყობს უწყებათაშორისი კოორდინაციის მაღალი დონის შენარჩუნებას, თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფებსა და სამოქალაქო უსაფრთხოების სტრუქტურებს შორის;
- ეროვნული მასშტაბის საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების მხარდამჭერი შესაძლებლობების განვითარებას;
- ეროვნული წინააღმდეგობის სისტემის ჩამოყალიბებას;
- მრავალეროვნულ სწავლებებში მონაწილეობასა და თავდაცვის სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავებას/განვითარებას.

ურთიერთობების გადატვირთვასთან ერთად, გაგრძელდება ნაყოფიერი **სტრატეგიული პარტნიორობა აშშ-სთან თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში.** GDRP პროგრამის წარმატებით განხორციელებამ საფუძველი ჩაუყარა საქართველოს თავდაცვისუნარიანობისა და შეკავების შესაძლებლობების გაძლიერების ინიციატივას (GDDEI), რომლის ურთიერთგაგების მემორანდუმს 2021 წლის 18 ოქტომბერს მოეწერა ხელი. შესაბამისად, მომდევნო წლებში ყურადღება გამახვილდება GDDEI ინიციატივის განხორციელებაზე. GDDEI მიმართულია ქვეყნის შეკავების, ძალთა გენერირების, ტერიტორიული თავდაცვის, წინააღმდეგობისა და მედეგობის შესაძლებლობების გაძლიერებისკენ. იგი ხელს უწყობს ნატოსთან თავსებადობის გაზრდას, ინსტიტუციური რეფორმების განხორციელებასა და საქართველოს თავდაცვის ძალების მოდერნიზაციის პროცესის დაჩქარებას.

მომდევნო წლების განმავლობაში გაგრძელდება მართვისა და კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემების, ჯავშანსაწინააღმდეგო, საჰაერო თავდაცვის, არტილერიის, დაზვერვის, საინჟინრო და სატრანსპორტო კომპონენტების შესაძლებლობების გაძლიერება; **კიბერთავდაცვითი შესაძლებლობების** შემდგომი განვითარება; ასევე პარტნიორი ქვეყნების აქტიური მხარდაჭერით, განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა კიბერსარდლობის ჩამოყალიბებას; გაგრძელდება მუშაობა **სპეციალური ოპერაციების სარდლობის შესაძლებლობების** განვითარებაზე ახალი სტრუქტურის ფარგლებში; აგრეთვე დასრულდება სპეციალური ოპერაციების სარდლობის ინფრასტრუქტურის განვითარება მუხროვანში; გაგრძელდება **ტერიტორიული თავდაცვის სისტემის განვითარება;** ყურადღება გამახვილდება საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლებაზე საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში მიმდინარე რეფორმებსა და

პროცესებთან დაკავშირებით; გარდა ამისა, გაგრძელდება აქტივობები თავდაცვის ძალებში სამსახურისა და ჯარის პოპულარიზაციის მიმართულებით.

დაიხვეწება სამხედრო განათლების სისტემისა და პროფესიული განვითარების შესაძლებლობების მნიშვნელოვანი კომპონენტები, რომლის ფარგლებში, გვარეობებზე მორგებული საგანმანათლებლო შესაძლებლობების გაზრდის მიზნით, გაგრძელდება **საერთო საჯარისო ცენტრის განვითარება**, ერთ სივრცეში ინტეგრირებული სკოლების სამხედრო საგანმანათლებლო პროგრამების დახვეწით გაუმჯობესდება საქართველოს თავდაცვის ძალებში არსებული ყველა ძირითადი სამხედრო სააღრიცხვო სპეციალისტთა მომზადება და გადამზადება. ასევე სსიპ – დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის ბაზაზე გაგრძელდება **განათლებისა და პროფესიული განვითარების შესაძლებლობების გაუმჯობესება**. ამასთან, განხორციელდება სსიპ – თავდაცვის ინსტიტუციური აღმშენებლობის სკოლისა და მის ბაზაზე არსებული პროფესიული განვითარების პროგრამების შესწავლა/ანალიზი, შემდგომი განვითარების მიზნით. გარდა ამისა, განვითარდება საწყისი სამხედრო განათლების შესაძლებლობები დასავლეთ და აღმოსავლეთ საქართველოში, მათ შორის, გაგრძელდება კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის მშენებლობა აღმოსავლეთ საქართველოში.

გაგრძელდება ნატოს სტანდარტებთან თავსებადი საწვრთნელი და მხარდამჭერი სისტემების განვითარება, რაც თვისებრივად გააძლიერებს საქართველოს მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის შესაძლებლობებს, რის შედეგადაც, საქართველო კიდევ უფრო განავითარებს არსებულ შესაძლებლობას, მაღალ დონეზე უმასპინძლოს პარტნიორ ქვეყნებს ნატოსთან თავსებადი საწვრთნელი ინფრასტრუქტურით.

საქართველო, როგორც ასპირანტი ქვეყანა, გააგრძელებს ალიანსში ინტეგრაციის ძირითადი ინსტრუმენტების (ნატო-საქართველოს განახლებული არსებითი პაკეტი (SNGP), წლიური ეროვნული პროგრამა და ნატო-საქართველოს კომისია, ინდივიდუალურად მორგებული პარტნიორობის პროგრამა – ITPP) ეფექტიანად გამოყენებას. აქტიურად გაგრძელდება ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის (SNGP) ფარგლებში განსაზღვრული ინიციატივების განხორციელება, შემუშავებული განვითარების გეგმების იმპლემენტაცია, რაც ხელს შეუწყობს ქვეყნის თავდაცვისა და უსაფრთხოების შესაძლებლობების განვითარებას, მედეგობის განმტკიცებასა და ნატოსთან თავსებადობის ამაღლებას.

გაგრძელდება წვევამდელთა გაწვევის, რეზერვისა და მობილიზაციის სისტემების დახვეწის პროცესი. წვევამდელები სამხედრო სამსახურს 2025 წლიდან გაივლიან მხოლოდ თავდაცვის სამინისტროს სისტემაში. წვევამდელთა ეროვნული სამხედრო სამსახურის ვადა

შემცირებულია/დიფერენცირებულია; ამასთან, წვევამდელთა ეროვნული სამხედრო სამსახური პრაქტიკულად გახდება რეზერვის სამსახურის დაკომპლექტების ძირითადი წყარო.

გაგრძელდება სპეციალისტთა რეზერვის პროგრამის განვითარების მიმართულებით მუშაობა და ტერიტორიული თავდაცვის ბატალიონების რეზერვისტებით (აქტიური რეზერვით) დაკომპლექტება.

თანამედროვე სამხედრო ტენდენციებისა და საჭიროებების შესაბამისად, გაგრძელდება სსიპ – სახელმწიფო სამხედრო სამეცნიერო-ტექნიკურ ცენტრ „დელტას“ ბაზაზე სამხედრო და ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის წარმოება. „დელტას“ საწარმოო შესაძლებლობების ძირეული ანალიზის ფარგლებში, იდენტიფიცირდება წარმატებული და მზარდი პოტენციალის მქონე საწარმოო მიმართულებები, რომელთა თანმიმდევრული განვითარების გრძელვადიანი ხედვა ჩამოყალიბდება. ყურადღება გამახვილდება წარმოების სერტიფიცირებაზე, რეგიონულ და ევროპულ სამხედრო-სამეცნიერო ბაზრებზე.

გაგრძელდება სამხედრო-სამედიცინო შესაძლებლობების განვითარება და ადამიანზე ორიენტირებული პოლიტიკის გატარება, რაც გულისხმობს სამხედრო მოსამსახურეებისა და სამოქალაქო პირებისთვის, აგრეთვე მათი ოჯახის წევრებისთვის სოციალური სერვისებისა და ბენეფიტების მიწოდებასა და საკარიერო ტრანზიციის პროგრამების შეთავაზებას.

სოციალური მხარდაჭერის პოლიტიკის ფარგლებში, ყურადღება გამახვილდება სამხედროების საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებასა და სხვა სოციალური პროექტების განხორციელებაზე. სამინისტრო გააგრძელებს თანადაფინანსებით სამინისტროს სისტემის სამხედრო მოსამსახურეთათვის საცხოვრებელი ბინების მშენებლობას.

გაგრძელდება საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების ტერიტორიაზე არსებული ინფრასტრუქტურის შენარჩუნება და განვითარება, თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად, კერძოდ: სამხედრო ბაზებში შემავალი ყველა ფუნქციური ზონის რეაბილიტაცია და განვითარება; ახალი სამხედრო ობიექტების მშენებლობა; სპორტული დარბაზების მშენებლობა/კაპიტალური რემონტი; საინჟინრო კომუნიკაციებისა და ქსელების რეაბილიტაცია.